

**Załącznik nr 4. do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy
Raszyn na lata 2016-2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna**

**Diagnoza służąca wyznaczeniu
obszaru zdegradowanego i
rewitalizacji do Gminnego
Programu Rewitalizacji Gminy
Raszyn na lata 2016-2023 –
Integracja Społeczna
i Terytorialna**

**Fundusze
Europejskie**
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

1. Wstęp.....	2
2. Informacje ogólne (położenie geograficzne, rys historyczny, podział administracyjny).....	2
3. Sfera społeczna.....	8
3.1 Pomoc społeczna.....	13
3.1.1 Dożywianie.....	17
3.1.2 Świadczenie rodzinne.....	18
3.2 Bezrobocie.....	19
3.3 Edukacja.....	26
3.4 Bezpieczeństwo mieszkańców.....	37
3.5. Niebieska karta.....	42
3.5 Frekwencja wyborcza.....	43
3.6 Najważniejsze problemy w zakresie sytuacji społecznej w gminie Raszyn.....	45
4. Sfera gospodarcza.....	45
4.1 Najważniejsze cechy sytuacji gospodarczej w gminie Raszyn.....	54
5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna.....	55
5.1. Zasoby mieszkaniowe.....	56
5.3 Przestrzenie publiczne.....	61
5.4 Obiekty kultury.....	63
5.5 Najważniejsze cechy sytuacji przestrzenno-technicznej i technicznej w gminie Raszyn.....	64
6. Sfera środowiskowa.....	64
6.1 Najważniejsze cechy sytuacji środowiskowej w gminie Raszyn.....	67
7. Badanie ankietowe.....	67
7.1 Metodyka badania.....	67
7.2 Próba.....	67
7.3 Wyniki badania.....	69
8. Delimitacja obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.....	74
8.1. Metodyka delimitacji obszarów.....	74
8.2. Obszar zdegradowany.....	77
8.3. Obszar rewitalizacji.....	84
8.4. Potencjały rozwojowe.....	110
Spis tabel.....	122
Spis rysunków.....	124

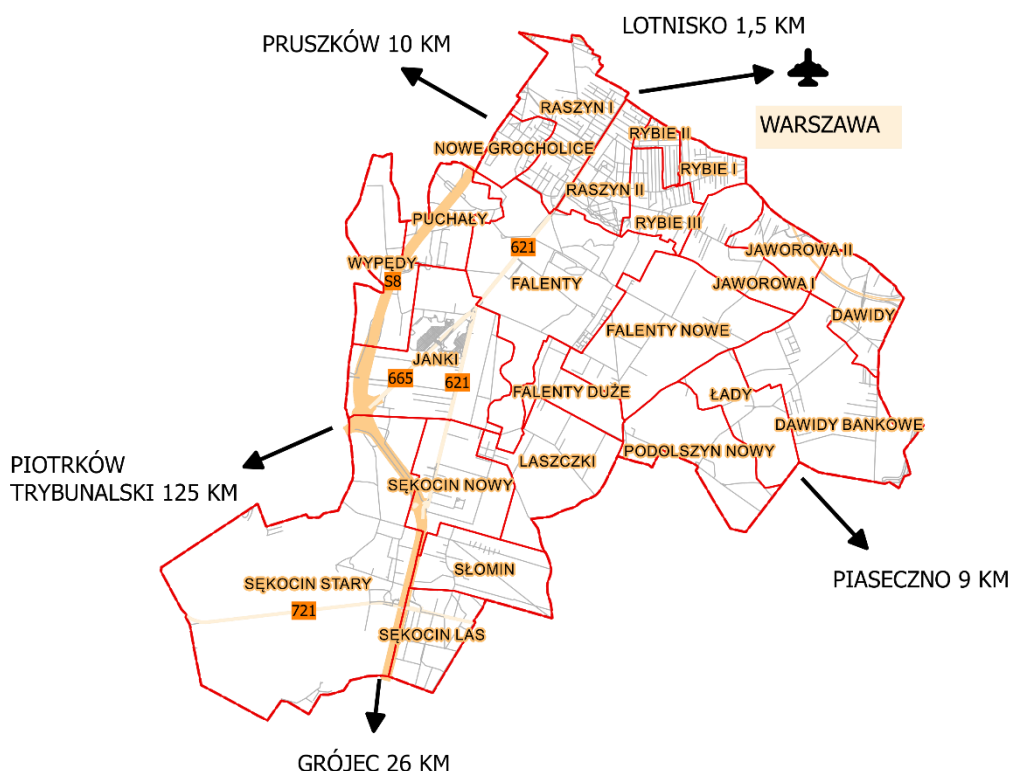
1. Wstęp

W centrum procesu rewitalizacji stoi człowiek - jego problemy, potrzeby i oczekiwania. Dlatego też jednym z najważniejszych elementów Programu Rewitalizacji jest diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych, pozwalająca na zidentyfikowanie obszarów problemowych, gdzie występuje koncentracja negatywnych zjawisk. Są to zjawiska przede wszystkim w sferze społecznej i dodatkowo minimum w jednej z sfer: gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Diagnoza była podstawą do wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów do rewitalizacji. Została ona opracowana na podstawie danych ilościowych, ale także przy czynnym udziale społeczności lokalnej. Na jej potrzeby przeprowadzono badanie społeczne oraz spotkania konsultacyjne. Zebrane materiały oraz dane zastane zostały przedstawione w podziale na sołectwa i osiedla, co pozwoliło na możliwie szczegółowe i kompleksowe zidentyfikowanie lokalizacji występowania problemów. Starano się pozyskać jak najbardziej aktualne dane - znaczna większość materiałów obrazuje dane z lat 2010 - 2014 lub z lat 2010 - 2015.

2. Informacje ogólne (położenie geograficzne, rys historyczny, podział administracyjny)

Gmina Raszyn jest gminą wiejską położoną w województwie mazowieckim, w powiecie pruszkowskim. Zlokalizowana jest w bliskiej odległości, około 10 km, od centrum Warszawy i około 11 km od Pruszkowa. Sąsiaduje od północy z dzielnicą Włochy Miasta Stołecznego Warszawy. Od strony zachodniej obszar gminy graniczy z gminami Michałowice i Nadarzyn. Od południa Raszyn przylega do gminy Lesznowola. Gmina Raszyn położona jest nad rzeką Raszynką, na Równinie Warszawskiej i zajmuje powierzchnię 43,89 km².

Rysunek 1. Położenie gminy

Źródło: opracowanie własne

Pierwsze wzmianki o parafii znajdującej się przy kościele pod wezwaniem św. Anny i św. Szczepana zlokalizowanej na terenie dzisiejszej gminy pochodzą z 1395 roku. W przekazach historycznych wskazuje się, że współczesny obszar gminy Raszków stanowił początkowo własność rycerskiej szlachty herbu Łada. „W zasięgu parafii Raszyńskiej znajdowały się rozległe ziemie od Reguł Wielkich i Skoroszy po Jeziorki i Zgorzałę. Część ziem gminy Raszków należała również do parafii Pęcice (Puchały, Wypędy, Janki, Sękocin, Słomin) i Służewo. Z czasem na terenach tych następowały liczne podziały, w wyniku których wyodrębnił się szereg drobnych osad szlacheckich w tym Dobra Falenckie. W drugiej połowie XVII w. wyodrębniły się włości Dawidy”¹.

Historycy wskazują, że nazwa miejscowości i gminy prawdopodobnie pochodzi od imienia jej właściciela Rasz (Radostaw). Raszyńscy herbu Łada byli liczną rodziną szlachecką funkcjonującą na Mazowszu. W wyniku rozdrobnienia własności Ładów

¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Raszków.

powstały majątki Raszyniec, Reguły, Górki, Jaworowa, Laszczki, Michałowice, Puchały - Rędziny i inne.

Od 1533 roku Raszyn i majątki z nim sąsiadujące zmieniały właścicieli, przechodząc w posiadanie m.in. rodziny Wolskich, biskupów, rodu Opackich, Tepperów, Przeździeckich. Raszyn był niewielkim, ale dość ważnym ośrodkiem o znaczeniu lokalnym. Jednak mimo dość silnej pozycji i bliskiego sąsiedztwa Warszawy, nie przekształcił się w miasteczko. W wyniku licznych parcelacji przeprowadzanych aż do końca lat 30. XX wieku powstały natomiast liczne wsie między innymi Falenty Nowe i Sękocin Las.

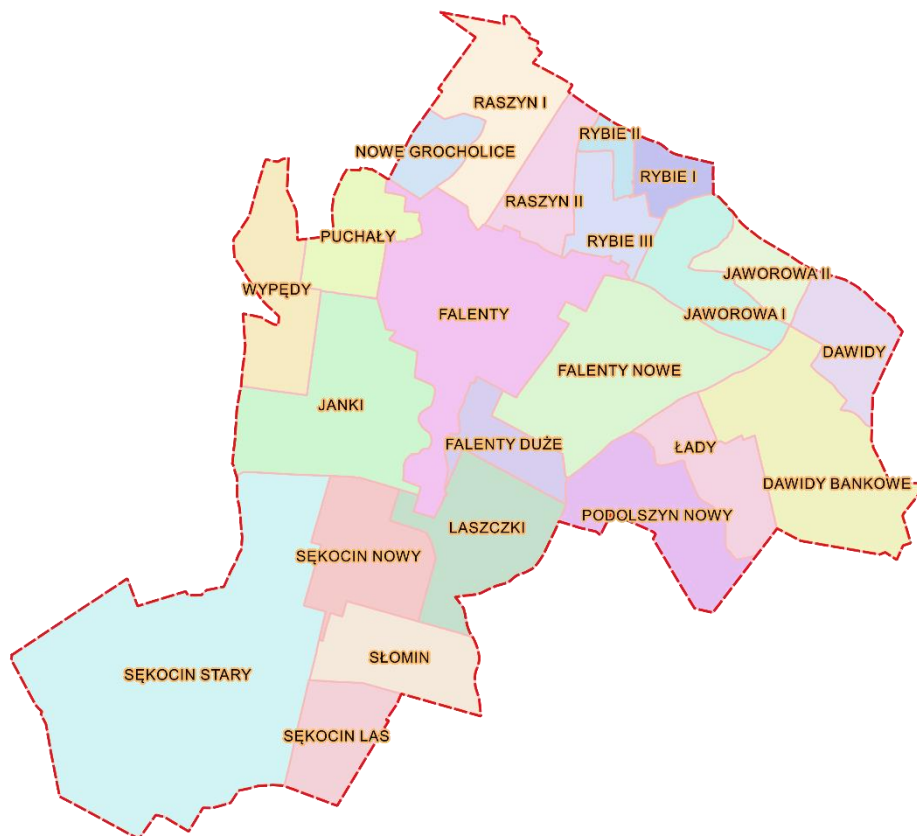
Należy podkreślić, że historyczna sieć osiedleńcza Raszyna wiąże się z rozwojem jego gospodarki rolnej (dzięki dobrym warunkom naturalnym). Wskazuje się, że pierwsze osiedle mieszkaniowe w powstało w Raszynie dopiero w 1930 roku nieopodal ulicy Sportowej. Po 1945 roku obszar gminy zmniejszył się o blisko 30%. W 1954 roku dotychczas nazywany gminą Falenty zgodnie z siedzibą zmieniono nazwę gminy na Raszyn.

Obecnie w skład gminy wchodzi 22 sołectwa i osiedla:

- Jaworowa I
- Jaworowa II
- Dawidy
- Dawidy Bankowe
- Falenty Nowe
- Falenty Duże
- Laszczki
- Łady
- Podolszyn Nowy
- Puchały
- Sękocin Nowy
- Sękocin Stary
- Słomin
- Wypędy
- Janki
- Nowe Grocholice
- Falenty Osiedle
- Rybie I
- Rybie II
- Rybie III
- Raszyn I

– Raszyn II

Rysunek 2. Podział gminy Raszyn na sołectwa i osiedla

Źródło: opracowanie własne.

Najsilniej zurbanizowanymi miejscowościami są Raszyn, Nowe Grocholice i Rybie. Najbardziej charakterystycznym elementem gminy pozostaje główna droga „Aleja Krakowska”.

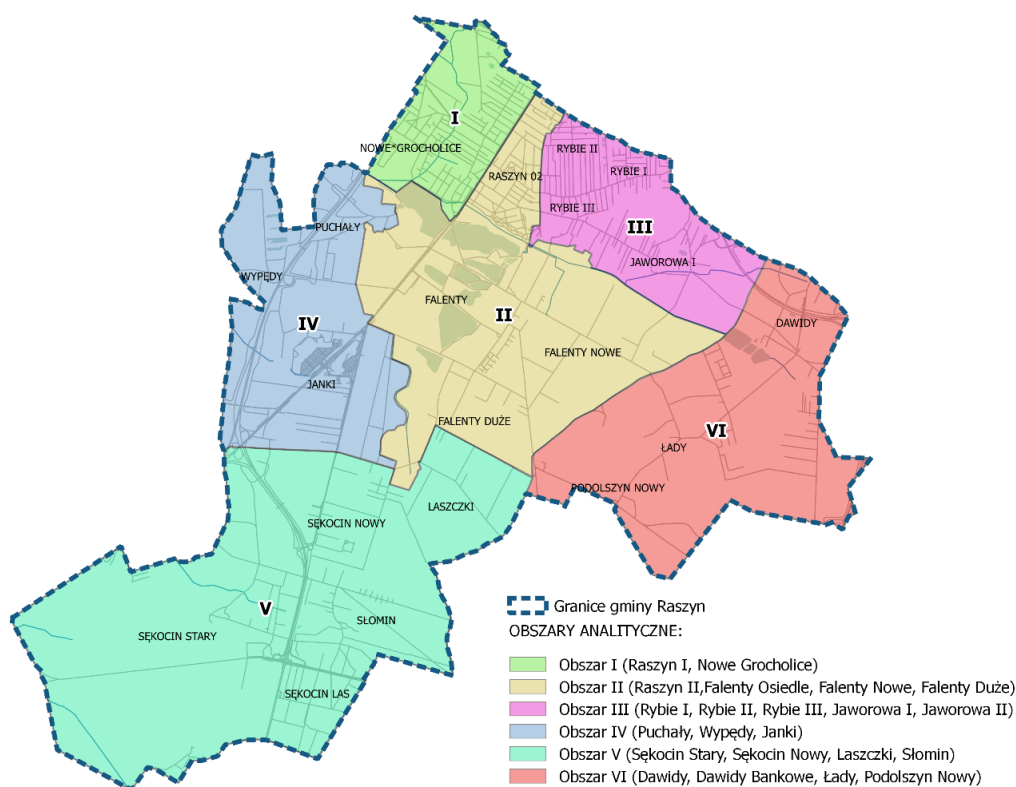
Z uwagi na to, że poszczególne sołectwa funkcjonują w określonych jednostkach funkcjonalno-przestrzennych, a mieszkańcy korzystają ze wspólnej infrastruktury technicznej oraz społecznej przyjęto podział na sześć obszarów analitycznych - jednostek referencyjnych:

- Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice),
- Obszar II (Raszyn II, Faenty Duże, Faenty Nowe, Faenty Osiedle),
- Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II),

- Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki),
- Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki),
- Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy).

W procesie delimitacji granic obszarów analitycznych uwzględniono zwartość i rodzaj zabudowy, uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne, użytkowanie terenu, lokalizację głównych ciągów komunikacyjnych, liczbę ludności zamieszkującą daną jednostkę referencyjną, a także dostęp do infrastruktury społecznej. Wskazane jednostki referencyjne tworzą regiony gminy. Jednostki administracyjne Gminy (sołectwa i osiedla) różnią się dynamiką rozwojową poszczególnych funkcji, w tym funkcji usługowej. Dlatego też, podczas tworzenia jednostek referencyjnych wzięto pod uwagę również ten element.

Rysunek 3. Obszary analityczne

Źródło: opracowanie własne, warstwy podkładowe: © autorzy OpenStreetMap.

Tabela 1. Uzasadnienie podziału jednostek administracyjnych na sześć obszarów analitycznych

Obszar analityczny	Uzasadnienie podziału
I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	<p>I obszar analityczny obejmuje osiedle Raszyn I oraz sołectwo Nowe Grocholice, wraz z główną arterią komunikacyjną gminy - Al. Krakowską. Naturalną granicą terenu po stronie wschodniej jest Al. Krakowska, która dzieli Raszyn na dwa osiedla - Raszyn I i Raszyn II.</p> <p>Teren I obszaru analitycznego stanowi jednolity układ przestrzenno-funkcjonalny o wykształconej zabudowie mieszkaniowej, głównie jednorodzinnej. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (dalej SUIKZP) wskazuje ten obszar jako ośrodek administracyjny, polityczny, kulturowy i społeczny - stanowiący centrum obszaru gminy. Raszyn I i Nowe Grocholice stanowią strefę centrum, która zaopatrzona jest w system obsługi mieszkańców w zakresie usług administracji, oświaty, nauki, zdrowia, sportu, kultury, kultu religijnego, handlu, rekreacji, obsługi turystyki i komunikacji z terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową.</p> <p>Do głównych pierzei usługowych z placami kształtującymi krajobraz terenów zurbanizowanych zalicza się: Al. Krakowską, ul. Godebskiego, ul. Pruszkowską w Raszynie. Trakt Grocholicki, Ul. Waryńskiego i ul. Partyzantów w Nowych Grocholicach</p> <p>Mieszkańcy Nowych Grocholic korzystają z obiektów użyteczności publicznej oraz infrastruktury społecznej zlokalizowanej w Raszynie I. W Nowych Grocholicach dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna bez wykształconych usług publicznych (szkoły, ośrodki zdrowia itp).</p>
II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle),	<p>II obszar analityczny obejmuje jednostki administracyjne Raszyn II oraz Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle. Jest to teren wyróżniający się walorami rekreacyjnymi, w SUIKZP określono iż rozwój funkcji rekreacyjno-turystycznej w skali lokalnej i ponadlokalnej, w tym związana z utworzeniem miejsc rekreacji i wypoczynku będzie odbywać się w Falentach i w Raszynie II oraz organizacją szlaków turystyki rowerowej.</p> <p>Do głównych pierzei usługowych z placami kształtującymi krajobraz terenów zurbanizowanych zalicza się: ul. Sportową w Raszynie II ul. Opackiego i Al. Hrabską w Falentach</p> <p>Raszyn II rozwija się wraz z sąsiednim Raszynem I jako centrum usługowo-administracyjne z funkcjami mieszkaniowymi. Falenty Osiedle, zgodnie z SUIKZP w zakresie realizacji funkcji usługowo-administracyjnej stanowią wielofunkcyjne, ponadlokalne centrum. Wyraża się to również poprzez funkcjonowanie ponadlokalnego ośrodka naukowo-badawczego - Instytutu Technologiczno - Przyrodniczego (z działającą przy instytucie Wyższą Szkołą Przedsiębiorczości i Rozwoju Regionalnego). Podstawowy układ usług rozwijany jest w Falentach Dużych i Falentach Nowych.</p>
III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II),	<p>III obszar analityczny obejmuje jednostki pomocnicze Rybie (I, II, III) i Jaworową (I, II). Obecnie miejscowości te charakteryzują się zwartą zabudową mieszkaniową. Bezpośrednio graniczą z Warszawą. Do głównych pierzei usługowych z placami kształtujących krajobraz terenów zurbanizowanych zalicza się ul. Raszyńską w Rybiu i w Jaworowej.</p> <p>Tereny te, z podstawowym programem usług w Jaworowej oraz kontynuowaną rolą Rybia jako jednego z ośrodka administracyjnego, politycznego, kulturowego i społecznego (w sąsiedztwie z Raszynem I, II oraz Nowymi Grocholicami), stanowią zwarty region gminy, w który opisany jest w SUIKZP jako teren przeznaczony pod bazy, logistykę, magazynowanie i wytwórczość oraz z tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową.</p>

IV (Wypędy, Puchały, Janki),	<p>IV obszar analityczny obejmuje jednostki pomocnicze Wypędy, Puchały, Janki. Miejscowości te położone są wzdłuż trasy S8. W SUIKZP zostały określone jako ponadlokalny ośrodek działalności handlowo – magazynowej. Miejscowości te rozwijają się w zakresie zapewnienia podstawowego programu usług dla obsługi mieszkańców w zakresie usług handlu, z ponadlokalnym wielofunkcyjnym centrum handlu, z terenami przeznaczonymi pod usługi, w tym handel wielkopowierzchniowy, z terenami przeznaczonymi pod bazy, logistykę, magazynowanie, wytwórczość, z ograniczeniem rozwoju zabudowy mieszkaniowej.</p> <p>Cechą charakterystyczną obszaru analitycznego jest obecność centrum handlowego na jego terenie – IKEA oraz Centrum Janki. Na obszarze zabudowa mieszkaniowa to domy jednorodzinne.</p>
V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki),	<p>V obszar analityczny obejmuje jednostki administracyjne położone w południowej części gminy, które charakteryzują się zbliżonym poziomem rozwoju. Miejscowościom tym w SUIKZP zostały przypisane pojedyncze usługi elementarne, z zakresu handlu, oświaty oraz innych usług towarzyszących zabudowie mieszkaniowej, z miejscowym dopuszczeniem usług, produkcji, składów i magazynów w Laszczkach oraz terenami przeznaczonymi pod usługi, bazy, magazynowanie i wytwórczość w Sękocinie Nowym oraz z terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową.</p> <p>Obecnie zabudowa mieszkaniowa na wskazanym obszarze to głównie rozproszone domy jednorodzinne. Na terenie jednostki działa ośrodek naukowo - badawczy: Instytut Badawczy Leśnictwa z siedzibą w Sękocinie Starym.</p>
VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy).	<p>VI obszar analityczny obejmuje jednostki administracyjne Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady i Podolszyn Nowy. Miejscowości te położone są we wschodniej części gminy. .</p> <p>Do głównych pierzei usługowych z placami kształtującymi krajobraz terenów zurbanizowanych zalicza się: ul. Miklaszewskiego istniejącą i projektowaną oraz ulice projektowane w Dawidach Bankowych, Ładach i Podolszynie Nowym.</p> <p>Wyróżnione miejscowości są na zbliżonym poziomie rozwoju, który opiera się na zapewnieniu podstawowego programu usług dla obsługi mieszkańców w zakresie usług oświaty, nauki, zdrowia, sportu, kultury, kultu religijnego, handlu i rekreacji, z terenami obsługi turystyki i komunikacji, z terenami przeznaczonymi pod bazy, logistykę, magazynowanie i wytwórczość oraz z terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową.</p>

Źródło: opracowanie własne

3. Sfera społeczna

W 2015 roku populacja gminy wynosiła 21 493 osoby, zaś gęstość zaludnienia nie przekroczyła 500 osób/km². W latach 2010-2015 liczba ludności gminy wzrosła o około 2%. Dynamika zmian liczby ludności w gminie jest wyższa niż w Polsce i w województwie, ale niższa niż w powiecie.

Tabela 2. Liczba ludności w gminie Raszyn w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	Ogółem					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Polska	38 529 866	38 538 447	38 533 299	38 495 659	38 478 602	38 437 239
Województwo mazowieckie	5 267 072	5 285 604	5 301 760	5 316 840	5 334 511	5 349 114
Powiat przyszkowski	153 930	155 495	156 807	158 183	159 515	160 776
Gmina Raszyn	21 055	21 190	21 200	21 344	21 425	21 493

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

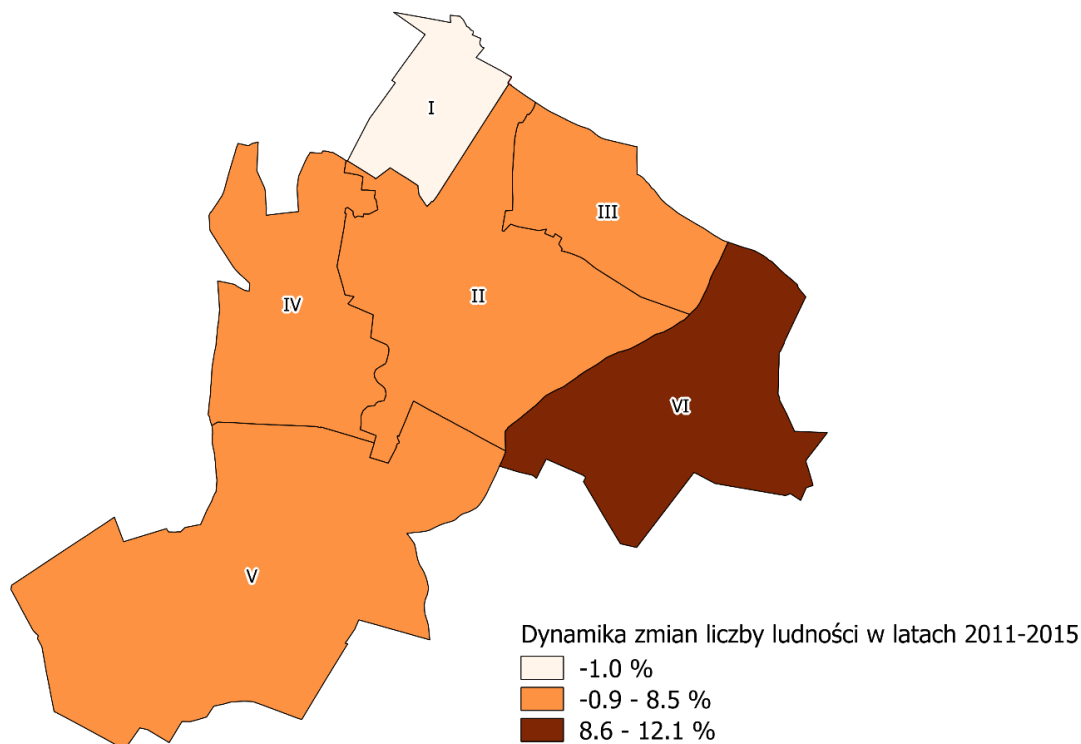
Przy wzroście liczby ludności całej gminy, jedynie liczba ludności w Obszarze I, obejmującym Raszyn I i Nowe Grocholice, zmniejszyła się w latach 2011-2015. Spadek ten wynosił -0,98%. Dość niski stopień wzrostu odnotowano również w Obszarach II i III, czyli Raszynie II i Falentach oraz Rybiu i Jaworowej. Wyjątkowo dużą dynamiką liczbą ludności, równą 12,08%, a tym samym dużym przyrostem w latach 2011-2015 charakteryzował się Obszar VI, obejmujący Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady i Podolszyn Nowy. Jednocześnie najwięcej ludności gminy mieszka właśnie w obszarach o niskim stopniu wzrostu tj. Obszar I, Obszar II i Obszar III.

Tabela 3. Liczba ludności gminy Raszyn w poszczególnych sołectwach i osiedlach w latach 2011-2015

Obszar	2011	2012	2013	2014	2015	Udział %	Zmiana %
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	5498	5457	5471	5472	5444	26,35	-0,98
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	4665	4668	4680	4694	4690	22,70	0,54
Obszar III (Rybie - I, II, III), Jaworowa - I, II)	5742	5730	5754	5759	5790	28,03	0,84
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	1399	1419	1419	1439	1430	6,92	2,22
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	1431	1462	1485	1514	1552	7,51	8,46
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	1565	1608	1662	1693	1754	8,49	12,08

Źródło: Urząd Gminy Raszyn

Rysunek 4. Dynamika zmian ludności w latach 2011-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Raszyn.

Podobnie jak w całym kraju, w gminie Raszyn liczba kobiet jest wyższa niż liczba mężczyzn. W 2015 roku kobiety stanowiły 51,9% populacji gminy, a współczynnik feminizacji wyniósł 107,8, co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadało 107,8 kobiet. Jest to wartość wyższa niż dla całej Polski (106,7) ale niższa niż w województwie mazowieckim (109,0) i powiecie pruszkowskim (110,3).

Tabela 4. Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	Mężczyźni						Kobiety					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Polska	18	18	18	18	18	18	19	19	19	19	19	19
	653	654	649	629	619	597	876	883	883	866	858	839
	125	577	334	535	809	991	741	870	965	124	793	248
Woj. mazowieckie	2 521	2 529	2 536	2 543	2 552	2 559	2 745	2 755	2 765	2 773	2 782	2 789
	615	656	666	762	091	241	457	948	094	078	420	873
Powiat pruszkowski	73	73	74	75	75	76	80	81	82	83	83	84
	184	931	485	174	856	451	746	564	322	009	659	325
Gmina Raszyn	10	10	10	10	10	10	10	10	10	11	11	11
	140	201	227	297	332	343	915	989	973	047	093	150

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Struktura demograficzna gminy Raszyn w 2015 roku była podobna do struktury w kraju, województwie mazowieckim i powiecie pruszkowskim. Na uwagę zasługuje fakt, że w gminie wystąpiła przewaga liczby osób w wieku przedprodukcyjnym nad osobami w wieku poprodukcyjnym. Jednak analiza danych z lat 2010-2015 pokazuje, że ta przewaga spada, do czego przyczynia się zmniejszająca się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 5. Ludność w podziale na grupy wieku (%) na tle wojewódzkim i krajowym w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	2010	2015	2010	2015	2010	2015
Polska	18,8	18,0	64,4	62,4	16,8	19,6
Województwo mazowieckie	18,7	18,6	63,5	61,4	17,7	20,0
Powiat pruszkowski	18,9	19,2	63,8	60,8	17,3	20,0
Gmina Raszyn	20,3	19,5	63,3	61,2	16,5	19,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W 2016 roku w całej gminie Raszyn, podobnie jak w latach poprzednich, przeważały osoby w wieku produkcyjnym, czyli w wieku 19-60 lat wśród kobiet i 19-65 lat wśród mężczyzn. Osoby w tej grupie wiekowej miały większy udział wśród mężczyzn (65%) niż wśród kobiet (56,2%), ale z uwagi na dłuższe trwanie życia wśród kobiet, w tej ostatniej grupie obserwuje się znacznie większy udział osób w wieku poprodukcyjnym. Kobiety powyżej 60. roku życia stanowiły ponad 24% wszystkich kobiet w gminie, natomiast mężczyźni w wieku powyżej 65. roku życia prawie dwa razy mniej (12,5%). Dodatkowo zauważa się różnicę w strukturze płci dzieci w wieku szkolnym (na poziomie szkoły podstawowe). Chłopcy w tym wieku stanowią 9,1% wszystkich mężczyzn w gminie Raszyn, dziewczynki 7,5% kobiet w całej gminie. Wśród wszystkich mieszkańców gminy 6,5% stanowiły dzieci do lat 5. Osoby w wieku szkolnym stanowiły 8,2% ogółu ludności, natomiast osoby, które ukończyły szkołę podstawową, ale nie osiągnęły pełnoletności stanowiły 6,1% wszystkich mieszkańców.

Tabela 6. Ludność w podziale na grupy wieku w gminie Raszyn w 2016 roku

Wiek	Mężczyźni	Mężczyźni %	Kobiety	Kobiety %	Ogółem	Ogółem %
0-2	318	3,2	319	3,0	637	3,1
3	125	1,3	87	0,8	212	1,0
4-5	262	2,7	241	2,2	503	2,4
6	143	1,4	146	1,4	289	1,4
7	146	1,5	125	1,2	271	1,3
8-12	617	6,2	529	4,9	1146	5,5
13-15	304	3,1	325	3,0	629	3,0
16-17	214	2,2	196	1,8	410	2,0
18	92	0,9	127	1,2	219	1,1
19-60/65	6424	65,0	6077	56,2	12501	60,4
>60/65	1231	12,5	2633	24,4	3864	18,7
RAZEM	9876	100	10805	100	20681	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Raszyn

Negatywnym zjawiskiem demograficznym w gminie Raszyn jest malejąca wartość współczynnika przyrostu naturalnego. W 2010 roku współczynnik ten wynosił 3,8, natomiast w 2015 roku zmniejszył się do 2,4. Analogiczne zjawisko obserwuje się zarówno w powiecie przuszkowskim, województwie mazowieckim, jak i w całym kraju. Jednocześnie warto podkreślić, że wartość współczynnika dla gminy Raszyn pozostała wyższa niż w pozostałych, wymienionych jednostkach.

Tabela 7. Wskaźniki obciążenia demograficznego gminy Raszyn w latach 2010-2014

Liczba osób w:	2010	2011	2012	2013	2014
Wiekupoprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	81,2	84,6	88,6	91,7	94,9
Wiekunieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,1	58,7	59,2	60,7	61,9
Wiekupoprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	26,0	26,9	27,8	29,0	30,1

Źródło: Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2016-2022

Konsekwencją zmieniającej się struktury wiekowej ludności gminy Raszyn i występującego procesu starzenia się społeczeństwa jest wzrost wartości wskaźników obciążenia demograficznego. W latach 2010-2014 liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym zwiększyła się z 81,2 do 94,9. Oznacza to tendencję do wyrównywania się liczebności tych dwóch grup wiekowych. Pozostałe dwa wskaźniki obciążenia demograficznego również wzrosły. Największe zmiany zauważono w odniesieniu do relacji pomiędzy najstarszą i środkową grupą wiekową - w 2010 roku na 100 osób w wieku poprodukcyjnym przypadało 26 osób wieku produkcyjnym, w 2014 roku - ponad 30.

Tabela 8. Przyrost naturalny na 1000 ludności

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Polska	0,9	0,3	0,0	-0,5	0,0	-0,7
Województwo mazowieckie	1,4	0,8	0,5	0,2	0,7	0,5
Powiat przyszkowski	2,2	2,8	2,2	1,9	2,1	1,7
Gmina Raszyn	3,8	3,8	1,5	2,8	1,8	2,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Liczba ludności kształtowana jest, obok ruchu naturalnego, również przez ruch migracyjny. W latach 2010-2014 saldo migracji w gminie Raszyn było dodatnie, ale różnica pomiędzy napływem i odpływem ludności znacznie zmalała. W 2010 roku wyniosła ona 87 osób, a w roku 2014 już tylko 53 osoby. Dodatnie saldo migracji obserwowano również w powiecie przyszkowskim i w województwie mazowieckim, natomiast w skali krajowej saldo było ujemne. Współczynnik salda migracji w 2014 roku w gminie Raszyn wyniósł 2,5 a więc miał taką samą wartość jak w województwie mazowieckim. Bardziej korzystny wpływ na liczbę ludności miał ruch migracyjny w powiecie przyszkowskim (5,9), natomiast współczynnik salda migracji w tym czasie w Polsce wyniósł -0,4.

Tabela 9. Saldo migracji krajowych w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	Współczynnik salda migracji w 2014 roku
Polska	-2 114	-4 334	-6 617	-19 904	-15 750	-0,4
Woj. mazowieckie	13 377	14 354	13 287	13 353	13 108	2,5
Powiat przyszkowski	1 221	1 127	1 132	1 270	949	5,9
Gmina Raszyn	87	54	8	80	53	2,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

3.1 Pomoc społeczna

Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2010-2014 zmniejszyła się zarówno w Polsce, w województwie mazowieckim, jak i w powiecie przyszkowskim. W samej gminie Raszyn liczba osób pobierających świadczenia wzrosła o blisko 3,9%.

Tabela 10. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2010-2014

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	1 203 497	1 147 913	1 165 811	1 211 290	1 145 794
Woj. mazowieckie	148 471	139 268	138 731	142 069	135 621
Powiat przyszkowski	2 762	2 833	2 869	2 919	2 725
Gmina Raszyn	310	317	365	360	322

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Według danych udostępnionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2015 roku w całej gminie mieszkało 421 osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku celem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwianie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Najwięcej osób pobierających pomoc

społeczną zarejestrowano w Obszarze I, obejmującym Raszyn I i Nowe Grocholice. Było to 129 osób. Dużo osób pobierających świadczenia mieszkało również na Obszarze III (Rybie i Jaworowa). Osoby te stanowiły odpowiednio 30,6% i 29,0% wszystkich korzystających z pomocy społecznej oraz łącznie 1,2% całkowitej liczby ludności gminy Raszyn w 2015 roku.

Tabela 11. Osoby korzystające z pomocy na podstawie ustawy o pomocy społecznej w 2015 roku według miejscowości

Obszar	Liczba osób	Liczba osób korzystających z GOPS na 1000 mieszkańców
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	129	23,7
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	108	23,0
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	122	21,1
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	20	14,0
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	16	10,3
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	26	14,8
Razem	421	20,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Raszyn

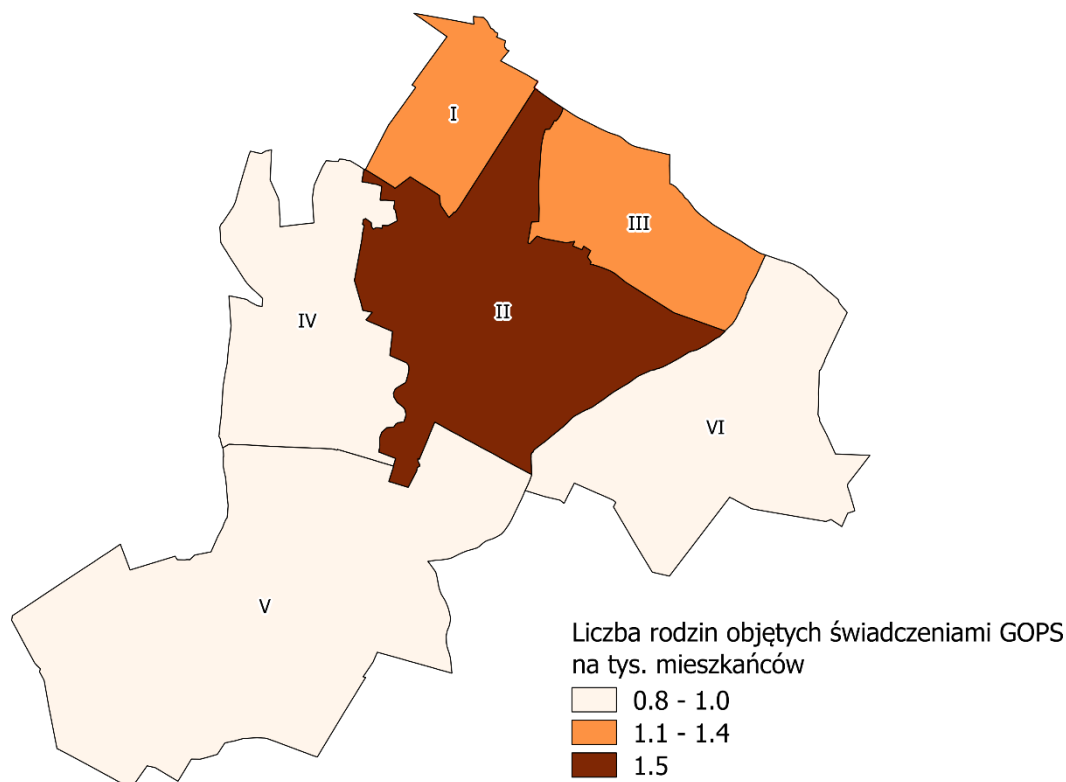
Wśród osób korzystających ze świadczeń opieki społecznej w gminie Raszyn przeważały kobiety (Obszary I-II i IV-VI). Jedynie w Obszarze III (Rybiu i Jaworowej) liczba mężczyzn pobierający świadczenia była większa od liczby kobiet. Największa różnica między liczbą kobiet i mężczyzn była w Obszarze II, obejmującym Raszyn II i Falenty, wyniosła 15 osób. W całej gminie Raszyn w 2015 roku przyznano 27 623,5 różnych świadczeń. Łączna wartość świadczeń wyniosła 814 533,61 zł, czyli średnio około 1 900 zł na osobę. Łącznie najwyższe świadczenia przyznano w Obszarach I - III. W tych jednostkach zamieszkuje również najwięcej rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 12. Charakterystyka rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku z uwzględnieniem liczby i wysokości świadczeń

Obszar	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Wartość świadczeń	Liczba rodzin objętych świadczenia mi GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Średnia liczba świadczeń przypadająca na jedną osobę w rodzinie z nich korzystających	Wysokość świadczenia przypadająca na jedną rodzinę
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	76	197	8 497	245 142,78	1,40	43,13	3225,56
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	70	189	8 023	191 598,43	1,49	42,45	2737,12
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	78	212	6742	199 632,64	1,35	31,80	2559,39
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	13	29	1003	45 680,6	0,91	34,59	3513,89
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	13	28	857	65 682,87	0,84	30,61	5052,53
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	17	47	2503	66 796,29	0,97	53,26	3929,19
RAZEM	267	702	27 623,5	814 533,61	0,97	39,35	3050,69

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Raszyn

Rysunek 5. Liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Raszyn.

Jak wspomniano wyżej liczba gospodarstw domowych z gminy Raszyn, które korzystały z pomocy społecznej w latach 2010-2014 wzrosła w nieznacznym stopniu. Ponad połowę takich gospodarstw w 2010 roku stanowiły jednostki znajdujące się poniżej kryterium dochodowego. Ich liczba wzrosła z 157 w 2010 roku do 196 w 2014 roku, czyli o prawie 25%. Liczba gospodarstw korzystających z pomocy społecznej powyżej kryterium dochodowego zmniejszyła się w tym okresie o ponad 17%.

Tabela 13. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie Raszyn w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba gospodarstw ogółem	310	317	365	360	322
Liczba gospodarstw poniżej kryterium dochodowego	157	163	216	222	196
Liczba gospodarstw powyżej kryterium dochodowego	153	154	149	138	126

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Mieszkańcy gminy Raszyn otrzymywali świadczenia pomocy społecznej z 12 różnych powodów. Najczęstszym z nich była długotrwała choroba. W 2013 roku z tego powodu pomoc otrzymało 205 osób zaś w 2014 o 12 osób mniej. Łącznie z 5 najczęściej występujących powodów pomoc otrzymało ponad 100 osób a oprócz długotrwałej choroby były to ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie i bezradność w sprawach życiowych. Potrzeba ochrony macierzyństwa, zdarzenia losowe i alkoholizm to powody, przyznania pomocy skierowanej od 50 do 100 osób. Na przestrzeni dwóch lat (2013 i 2014) nie zaobserwowano znaczących zmian w tym zakresie. W jednym przypadku liczba osób korzystających z pomocy wzrosła (bezdomność), w jednym utrzymała się na tym samym poziomie (sieroctwo), w pozostałych przypadkach zmniejszyła się nieznacznie.

Tabela 14. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej wg powodów w latach 2013-2014

Powód pomocy	2013	2014
Długotrwała choroba	205	193
Ubóstwo	186	178
Niepełnosprawność	119	107
Bezrobocie	117	107
Bezradność w sprawach życiowych	121	110
Potrzeba ochrony macierzyństwa	82	77
Zdarzenie losowe	35	34
Alkoholizm, narkomania	53	50
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	10	6
Bezdomność	4	9
Przemoc w rodzinie	4	2
Sieroctwo	3	3

Źródło: Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2016-2022

Tabela 15. Mieszkania komunalne i liczba wniosków mieszkaniowych w gminie Raszyn w latach 2013-2014

	2013	2014
Mieszkania komunalne w zasobie gminy Raszyn	85	85
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie	64	76
Liczba mieszkań socjalnych	22	22
Liczba osób oczekujących na mieszkanie	68	76

Źródło: Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2016-2022

W 2013 roku gmina Raszyn dysponowała 85 mieszkaniami komunalnymi, a wniosek o taki lokal złożyło 64 mieszkańców. Rok później liczba ta wzrosła 76 osób i była równa z liczbą osób oczekujących na mieszkanie. W obu analizowanych latach gmina dysponowała 22 mieszkaniami socjalnymi. W mieszkaniowych zasobach komunalnych gminy nie ma pustostanów.

3.1.1 Dożywianie

Jednym z rodzajów udzielanej pomocy społecznej jest dożywianie mieszkańców. W 2015 roku z takiej pomocy skorzystali 83 mieszkańcy gminy Raszyn (z 31 rodzin) otrzymując łącznie 115 świadczeń o łącznej wartości 2866 zł.

Tabela 16. Wielkość pomocy w zakresie dożywiania w gminie Raszyn w 2015 roku

	2015
Liczba osób otrzymujących świadczenie	31
Liczba rodzin	31
Liczba osób w rodzinach	83
Liczba przyznanych świadczeń	115
Kwota świadczeń	28 660 zł
w tym środki własne	11 619 zł
Koszt jednego świadczenia	249,22 zł

Źródło: Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2016-2022

3.1.2 Świadczenie rodzinne

Mieszkańcy gminy Raszyn otrzymywali również zasiłki rodzinne na dzieci. Liczba rodzin otrzymujących świadczenie w latach 2010-2014 zmniejszyła się z 419 do 315 (spadek o 24,8%). Zmniejszyła się również liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali pomoc, w tym przypadku spadek był podobny. W rodzinach otrzymujących ten rodzaj wsparcia przeważały dzieci do 17 roku życia. Obok zmniejszenia się liczby rodzin uzyskujących pomoc w postaci zasiłków rodzinnych zaobserwowano również zmniejszenie się udziału dzieci do 17. roku życia w rodzinach korzystających z pomocy w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. Odsetek ten wynosił 17,8% w 2010 roku i 13,6% 4 lata później.

Tabela 17. Świadczenia rodzinne w gminie Raszyn w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	419	349	332	338	315
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	820	700	663	680	619
Dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	759	651	618	628	572
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	17,8	15,3	14,6	15,0	13,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Malejącej liczbie osób korzystających ze świadczeń rodzinnych towarzyszył również spadek wartości całkowitej udzielonej pomocy. W 2010 roku przyznano łącznie świadczenia w kwocie 2 487 000 zł, natomiast w 2014 roku wartość ta wyniosła 2 346 000 zł i była niższa o 5,6%, przy jednoczesnym spadku liczby rodzin korzystających z tego rodzaju pomocy o prawie 25%. Kwota zasiłków rodzinnych zmniejszyła się w prezentowanym okresie z 1 591 000 zł w 2010 roku do 1 182 000 zł w 2014 roku. Zaobserwowano natomiast wzrost wartości przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych o ponad 20%.

Tabela 18. Wartość świadczeń rodzinnych w tys. zł w gminie Raszyn w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Kwota świadczeń rodzinnych	2 487	2 292	2 238	2 341	2 346
Kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	1 591	1 342	1 240	1 336	1 182
Kwota zasiłków pielęgnacyjnych	360	367	388	409	433

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

3.2 Bezrobocie

Cechą gospodarczą regionu, która ma duży wpływ na sytuację socjalną mieszkańców i może być również powodem udzielania pomocy społecznej jest bezrobocie. Stopa bezrobocia w gminie Raszyn w latach 2010-2014 kształtowała się na stosunkowo niskim poziomie. Najniższa stopa w tym okresie notowana była w 2010 roku (3,0), najwyższa zaś w 2013 roku (5,0). Tendencja zmian wartości stopy bezrobocia w latach 2010-2014 w gminie Raszyn jest zgodna z tendencjami obserwowanymi zarówno w powiecie przuskowskim, województwie mazowieckim, jak i na terenie całego kraju. Warto jednak podkreślić, że stopa bezrobocia w gminie Raszyn była najniższa wśród wymienionych jednostek terytorialnych. W 2010 roku była dwukrotnie niższa niż w powiecie przuskowskim, trzykrotnie niższa niż w województwie mazowieckim i ponad czterokrotnie niższa niż na poziomie krajowym. W 2014 roku stopa bezrobocia w gminie Raszynie była również najniższa, ale różnice pomiędzy jednostkami nie były aż tak wyraźne.

Tabela 19. Stopa bezrobocia w latach 2010-2014

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Polska	12,4	12,5	13,4	13,4	11,4
Województwo mazowieckie	9,7	9,8	10,7	11,1	9,6
Powiat przuskowski	6,8	7,0	8,0	8,5	7,1
Gmina Raszyn	3,0	3,7	4,2	5,0	4,3

Źródło: Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2016-2022

Poza stopą bezrobocia kolejnym wyznacznikiem sytuacji na rynku pracy jest obciążenie osób w wieku produkcyjnym osobami pozostającymi bez pracy. W tym przypadku różnice pomiędzy gminą Raszyn a powiatem przuskowskim, województwem mazowieckim i Polską nie są aż tak duże, niemniej jednak w gminie Raszyn wskaźnik ten w całym okresie 2010-2015 przyjmował najniższe wartości. Ponadto można zaważyć, że sytuacja w gminie Raszyn jest bardziej ustabilizowana, chociaż w latach 2010-2015 wskaźnik wykazywał tendencję wzrostową, w 2010 roku udział osób bezrobotnych w liczbie osób wieku produkcyjnym wynosił 3,0%, w 2015 roku 3,6%. Podobną sytuację zaobserwowano na terenie powiatu przuskowskiego. Jednakże w województwie mazowieckim i w całym kraju dynamika zmian była większa, a w efekcie w 2015 roku uzyskano wartości niższe na początku analizowanego okresu.

Tabela 20. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Polska	7,9	8,0	8,7	8,8	7,5	6,5
Województwo mazowieckie	7,1	7,4	8,2	8,5	7,6	6,6
Powiat przuskowski	4,2	4,3	5,1	5,6	4,8	4,3
Gmina Raszyn	3,0	3,7	4,2	5,0	4,3	3,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W samej gminie Raszyn udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015 zmieniał się - z wartości 3,0% w 2010 roku wzrósł do 5,0% w 2013 roku, a następnie zmniejszył się do 3,6%. Udział bezrobotnych mężczyzn w liczbie mężczyzn w wieku produkcyjnym zmieniał się bardziej dynamicznie, z wartości 2,8% w 2010 roku zwiększył się do 4,0% w 2015 roku. W rekordowym 2013 roku zbliżył się do wartości dla całej gminy Raszyn (4,9%). Wśród kobiet w 2013 roku analogiczny wskaźnik osiągnął wartość 5,1%, ale w 2010 roku był wyższy niż dla mężczyzn (3,3%), a w 2015 roku osiągnął wartość niższą (3,2%), co oznacza, że w całym okresie wskaźnik ten wśród kobiet zmniejszył się, a w 2015 roku wśród kobiet panowała nieznacznie lepsza sytuacja niż wśród mężczyzn.

Tabela 21. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w gminie Raszyn w latach 2010-2015 w procentach

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina Raszyn ogółem	3,0	3,7	4,2	5,0	4,3	3,6
Mężczyźni	2,8	3,7	4,1	4,9	4,3	4,0
Kobiety	3,3	3,7	4,4	5,1	4,2	3,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Liczba osób bezrobotnych w gminie Raszyn w 2015 roku wyniosła 474 i była wyższa o 16,7% niż w 2010 roku. Jedynie w powiecie pruszkowskim w prezentowanym okresie również zauważono wzrost liczby osób bezrobotnych, ale wzrost ten był znacznie mniejszy (2,5%). W porównaniu z województwem mazowieckim i całym krajem sytuacja w gminie Raszyn jest negatywna, ponieważ w tych dwóch jednostkach w latach 2010-2015 zaobserwowano zmniejszenie się liczby osób bezrobotnych. Spadek ten wynosił 9,2% w województwie mazowieckim i 20% w Polsce.

Tabela 22. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Zmiana %
Polska	1 954 706	1 982 676	2 136 815	2 157 883	1 825 180	1 563 339	-20,0
Województwo mazowieckie	238 341	246 739	271 927	283 196	249 777	216 527	-9,2
Powiat pruszkowski	4 125	4 275	5 039	5 505	4 701	4 229	2,5
Gmina Raszyn	406	491	563	661	563	474	16,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Szczególną uwagę przywiązuje się do sytuacji kobiet na rynku pracy. Liczba kobiet bezrobotnych w 2010 roku w gminie Raszyn wyniosła 213 i stanowiła 52,5% wszystkich osób bezrobotnych w gminie. W 2015 roku liczba kobiet zarejestrowanych w PUP była mniejsza o 5,6% i wyniosła 201. W tym roku kobiety stanowiły jedynie 42,4% wszystkich bezrobotnych w Raszynie. Takie zmiany na rynku pracy w gminie należy uznać za pozytywne. Warto jednocześnie zwrócić uwagę na bezrobocie wśród mężczyzn. Ich liczba w 2010 roku wyniosła 193, a w 2015 roku 273, co oznacza wzrost o ponad 40%. Prawdopodobnie jest to spowodowane coraz bardziej postępującym procesom zurbanizowania gminy, gdzie działki rolne zastępowane są zabudową

mieszkańców bądź oddawane są pod inwestycje. Kolejną przyczyną jest sezonowość pracy zarobkowej wśród mężczyzn. Znalezienie stabilnego zatrudnienia dla niewykwalifikowanych pracowników jest trudne, ponieważ tereny rolne zmniejszają się, Instytut Technologiczno-Przyrodniczy nie jest już głównym pracodawcą w regionie, a dojazd do Warszawy czy innych okolicznych miejscowości może być utrudniony ze względu na niestabilną sytuację finansową.

Tabela 23. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wg płci w gminie Raszyn w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Zmiana %
Gmina Raszyn ogółem	406	491	563	661	563	474	16,7
Mężczyźni	193	253	281	337	299	273	41,5
Kobiety	213	238	282	324	264	201	-5,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Najwięcej bezrobotnych mieszkało na Obszarze III (Rybie i Jaworowa). Były to 154 osoby i stanowiły one 33% wszystkich bezrobotnych z terenu gminy. Nieco mniejsze liczby bezrobotnych odnotowano na Obszarze II (122) oraz I (110). Są to tereny Raszyna, Nowych Grocholic i Falent. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców, najgorsze wartości wskaźników miały Obszary II i III - odpowiednio 26,6 i 26 bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Nieco mniej, bo 20 - 22 bezrobotnych na 1000 mieszkańców przypadało na Obszarach V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Sękocin Las, Słomin, Laszczki) i I (Raszyn I i Nowe Grocholice).

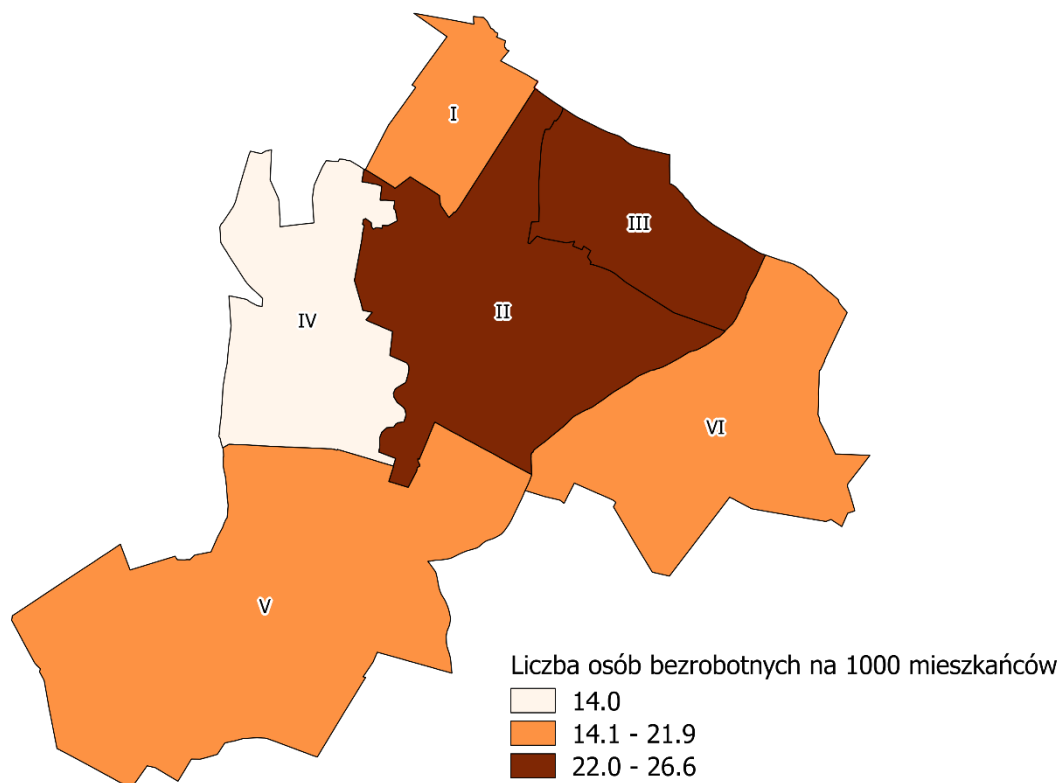
W gminie Raszyn na 1000 mieszkańców przypada 4,9 osób bezrobotnych z wykształceniem maksymalnie gimnazjalnym. Największy wskaźnik osiągnęły Obszary II i III (6,4 i 6,0), a najmniejszy w Obszarze IV (0,7).

Tabela 24. Struktura bezrobocia w gminie Raszyn w 2015 roku

Jednostka	Liczba bezrobotnych	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Odsetek bezrobotnych w całej gminie	Wykształcenie	
				Osoby bezrobotne z wykształceniem max gimnazjalnym	Osoby bezrobotne z wykształceniem max gimnazjalnym na 1000 mieszkańców
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	110	20,21	23,26%	24	4,41
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	122	26,01	25,79%	30	6,40
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	154	26,60	32,56%	35	6,04
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	20	13,99	4,23%	1	0,70
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Sękocin Las, Słomin, Laszczki)	34	21,91	7,19%	4	2,58
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	33	18,81	6,98%	9	5,13
RAZEM	474	22,89	100,00%	103	4,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Pruszkowie

Rysunek 6. Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Pruszkowie.

Najwięcej bezrobotnych zarejestrowano w osiedlu Raszyn I (78 osób). Niewiele mniej bezrobotnych mieszkało w osiedlu Raszyn II (73 osoby). Na dalszym miejscu znajdowały się jednostki Rybie I, II i III. W całej gminie Raszyn na 1000 mieszkańców przypadają prawie 23 osoby bezrobotne. Wśród wszystkich sołectw i osiedli zidentyfikowano siedem, w których wskaźnik ten miał wyższe wartości. Były to: Jaworowa, Łady, Nowe Grocholice, Raszyn II, Rybie I i II oraz Sękocin Nowy. W tej grupie najbardziej wyróżniała się Jaworowa, w której mieszkało więcej niż 35 osób bezrobotnych przypadających na 1000 mieszkańców tego sołectwa. Na drugim pod tym względem miejscu znalazło się osiedle Rybie I (26,8).

Wśród wszystkich bezrobotnych w gminie Raszyn znajdowały się osoby długotrwale bezrobotne i stanowiły one 57,5% ogółu osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy i pochodzących z gminy Raszyn. W 9 jednostkach więcej niż 60% osób bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne. W dwóch jednostkach wszystkie osoby bezrobotne miały taki status (Wypędy i Sękocin Las). Najmniejszym udziałem osób długotrwale bezrobotnych charakteryzował się Podolszyn Nowy (40,0%).

Tabela 25. Struktura wykształcenia bezrobotnych w gminie Raszyn w 2015 roku

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych	Udział %
Brak lub niepełne podstawowe	1	0,2
Podstawowe	95	20,5
Gimnazjalne	12	2,5
Zawodowe	211	44,6
Średnie ogólnokształcące	66	14,0
Pomaturalne, policealne	9	1,9
Wyższe	77	16,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Pruszkowie

Blisko połowa wszystkich bezrobotnych w gminie Raszyn w 2015 roku posiadała wykształcenie zawodowe. Drugą grupę w strukturze wykształcenia bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem nie wyższym niż podstawowe, stanowiąc ok. 21% wszystkich bezrobotnych w gminie. Stosunkowo dużą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (16,3%). Interpretacja struktury wykształcenia bezrobotnych jest wielokierunkowa. Z jednej strony wysokie wykształcenie bezrobotnych może w pewnym stopniu ułatwić znalezienie pracy, z drugiej zaś świadczy o szczególnych problemach na rynku pracy i braku zatrudnienia dla osób ze względnie wysokimi kwalifikacjami. Duży udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym jest pewną przeszkodą w zmniejszeniu liczby bezrobotnych w gminie i wymusza podnoszenie kwalifikacji tych osób, organizację kursów doszkalających czy profilujących itp. Taki poziom wykształcenia może również tłumaczyć obecny status osób na rynku pracy.

W 12 jednostkach odsetek osób z wykształceniem zawodowym był wyższy niż średnio w całej gminie (Falenty, Falenty Nowe, Podolszyn Nowy, Puchaty, Raszyn I, Rybie I, II i III, Sękocin Nowy, Słomin i wypędy). Najwyższy był w Puchatach. W 5 jednostkach (Raszyn I i II, Rybie I, II i III), w których mieszkało najwięcej bezrobotnych struktura ich wykształcenia jest podobna, z wyjątkiem osiedla Raszyn II, gdzie przewaga osób z wykształceniem zawodowym nie była aż tak wielka, a odsetek tych osób wyniósł 38,4, a jedna osoba nie posiadała żadnego wykształcenia lub najwyżej niepełne podstawowe. Wśród tych 5 jednostek, osiedla Rybie I i Raszyn I charakteryzowały się większym udziałem bezrobotnych z wyższym wykształceniem (także większym niż średnio w całej gminie). W gminie Raszyn największy odsetek osób z wyższym wykształceniem wśród osób zarejestrowanych w urzędzie pracy zaobserwowano w Laszczkach (42,3%) i Jankach (41,7%).

Na niski poziom bezrobocia korzystnie wpływa bliskie położenie Warszawy. Sąsiedztwo stolicy oraz dobre połączenie komunikacyjne sprawia, że znalezienie zatrudnienia poza sektorem rolnictwa, jest znacznie łatwiejsze niż w innych gminach wiejskich, oddalonych od dużych ośrodków miejskich. Jednakże należy mieć na

uwadze iż długotrwałe bezrobocie prowadzi do obniżenia jakości życia i ubóstwa, a w długotrwałej perspektywie do bezradności i uzależnienia od instytucji pomocowych (i ich wsparcia). W 2015 r. problem długotrwałego bezrobocia dotyczył 124 osoby. W kategorii bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy największą grupą są właśnie osoby długotrwałe bezrobotne. Najwięcej osób bezrobotnych w gminie Raszyn to osoby w przedziale wiekowym 45-54. Ta grupa wiekowa częstokroć charakteryzuje się przywiązaniem do jednego miejsca zatrudnienia (pracodawcy) i trudnościami w przystosowaniu się do dynamicznie zmieniającego się rynku pracy i modeli zatrudnienia. Dlatego szczególną troską i ofertą aktywizacyjną należy objąć tę właśnie grupę.

Tabela 26. Struktura bezrobocia wg wieku stan na 31.12.2015

Wiek	Liczba osób w gminie
18-24	37
25-34	89
35-44	113
45-54	125
55-59	69
60-i więcej	41
RAZEM	474
Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	Gmina Raszyn
do 1	49
1-3	64
3-6	64
6-12	84
12-24	89
pow. 24	124
RAZEM	474

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Pruszkowie. Sprawozdanie z działalności powiatowego urzędu pracy w Pruszkowie za rok 2015.

Tabela 27. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie na koniec grudnia 2015r.

	Ogółem	Do 30 r.ż	Powyżej 50 r.ż.	Długotrwałe bezrobotni	niepełnosprawni
Gmina	397	79	180	261	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Pruszkowie. Sprawozdanie z działalności powiatowego urzędu pracy w Pruszkowie za rok 2015.

3.3 Edukacja

W roku szkolnym 2014/2015 do przedszkoli prowadzonych przez Gminę Raszyn uczęszczało w sumie 536 dzieci. Edukacja przedszkolna odbywała się w 23 oddziałach w 5 placówkach. Największe placówki zlokalizowane były w Raszynie (2 przedszkola), a w ich ofercie znalazło się łącznie 15 oddziałów oferujących miejsca dla 357 dzieci. Pozostałe trzy placówki funkcjonowały w Falentach, Sękocinie i Dawidach, łącznie oferowały 8 oddziałów dla 179 dzieci.

Tabela 28. Stan organizacji przedszkoli publicznych w roku szkolnym 2014/2015

Wyszczególnienie przedszkoli prowadzonych przez Gminę	Liczba oddziałów	Liczba wychowanków
Przedszkole nr 1 „Pod Topolą”	6	140
Przedszkole nr 2 „W Stumilowym Lesie”	9	217
Przedszkole Falenty	3	66
Przedszkole Sękocin	2	43
Bajkowe Przedszkole w Dawidach	3	70
Razem	23	536

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Raszyn

Opiekę przedszkolną w gminie Raszyn oferowały również placówki niepubliczne. W 2015 roku funkcjonowało łącznie 8 takich placówek, co przekłada się na 21 oddziałów i 247 miejsc. W roku szkolnym 2014/2015 w stosunku do roku szkolnego 2013/2014 sieć placówek niepublicznych powiększyła się o 1 przedszkole niepubliczne - „Moje przedszkole” w Dawidach. Z usług niepublicznych placówek oświatowych korzystało 247 wychowanków (31.03.2014 r. - 227 uczniów; 31.03.2015 r. - 247), tj. o 20 wychowanków więcej niż w roku poprzednim.

Tabela 29. Stan organizacji przedszkoli niepublicznych oraz niepublicznych punktów przedszkolnych w roku szkolnym 2014/2015

Wyszczególnienie przedszkoli niepublicznych i niepublicznych punktów przedszkolnych	Liczba oddziałów	Liczba wychowanków
„Bajkowe Niepubliczne Przedszkole” w Raszynie	3	45
„GWIAZDECZKA” Niepubliczne Przedszkole w Raszynie	3	31
„Pociecha” Niepubliczne Przedszkole w Rybiu	4	40
„Zebra” Niepubliczne Przedszkole Muzyczne w Rybiu	4	60
„Dobre Przedszkole” w Falentach	3	24
„Moje przedszkole” w Dawidach	2	20

Wyszczególnienie przedszkoli niepublicznych i niepublicznych punktów przedszkolnych	Liczba oddziałów	Liczba wychowanków
„Akademia Misia Uszatka” w Raszynie	1	17
„ALAN - Anna Lange” Niepubliczny Punkt Przedszkolny w Raszynie	1	10
Razem	21	247

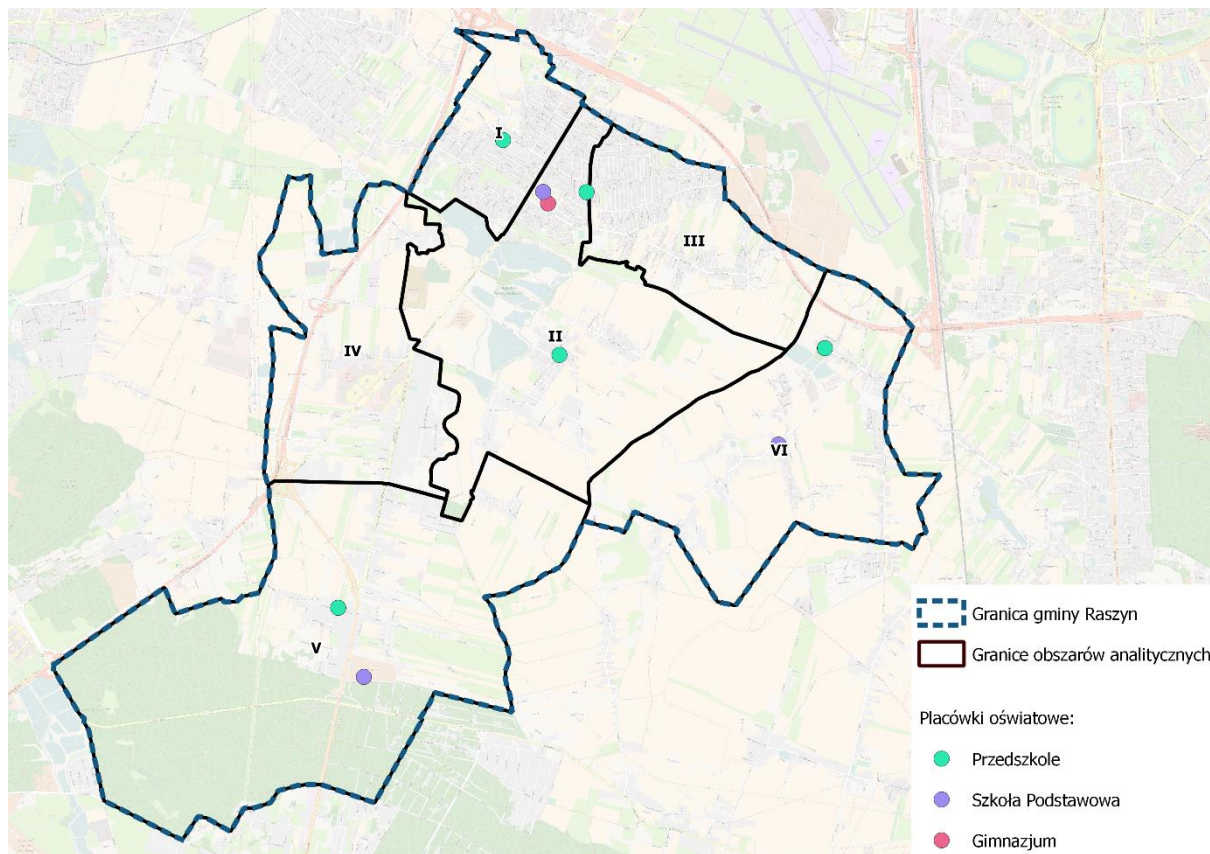
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Raszyny

W gminie Raszyny funkcjonują 3 szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. Cypriana Godebskiego w Raszynie;
- Szkoła Podstawowa im. Ks. Józefa Poniatowskiego w Ładach;
- Szkoła Podstawowa im. Włodzimierza Potockiego w Sękocinie.

Liczba szkół podstawowych w gminie Raszyny w latach 2010-2015 nie zmieniła się. Jednocześnie w tym samym okresie na terenie powiatu przyski, województwa mazowieckiego liczba szkół podstawowych zmniejszyła się. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w latach 2010-2015 systematycznie rosła. W 2010 roku było 1228 uczniów szkół podstawowych, natomiast w 2015 roku już 1502 (wzrost o 22,3%). Wzrost ten był znacznie większy niż w powiecie przyskim (12,7%), województwie mazowieckim (17,5%) w całym kraju (13,2%).

Rysunek 7. Lokalizacja publicznych placówek oświatowych - przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum w gminie Raszyn w 2017 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu internetowego Urzędu Gminy Raszyn, podkład mapowy © autorzy OpenStreetMap

Tabela 30. Liczba szkół podstawowych i uczniów w szkołach podstawowych w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	Liczba szkół						Liczba uczniów					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Polska	13 927	13 777	13 555	13 446	13 528	13 563	2 191 896	2 187 405	2 160 861	2 152 655	2 306 102	2 480 793
Województwo mazowieckie	2 662	2 632	2 591	2 578	2 604	2 438	439 557	445 864	444 599	448 227	482 687	516 595
Powiat pruszkowski	875	864	846	842	843	840	134 675	134 387	132 497	132 026	141 309	151 776
Gmina Raszyn	3	3	3	3	3	3	1 228	1 287	1 259	1 264	1 350	1 502

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W Raszynie działa jedno gimnazjum, do którego w 2015 roku uczęszczało 454 uczniów. Ich liczba od 2010 roku systematycznie się zmniejsza. Jest to tendencja zauważalna w powiecie, województwie, a także w całym kraju.

Tabela 31. Liczba gimnazjów i uczniów w gimnazjach w latach 2010-2015

Jednostka terytorialna	Liczba szkół						Liczba uczniów					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Polska	7 442	7 510	7 573	7 612	7 635	7 684	1 277 473	1 225 807	1 177 480	1 138 592	1 105 868	1 085 275
Województwo mazowieckie	980	998	1 009	1 020	1 023	1 038	167 789	162 372	157 930	155 252	153 120	153 840
Powiat pruszkowski	20	20	21	21	21	22	4 084	4 015	3 999	3 912	3 909	3 991
Gmina Raszyn	1	1	1	1	1	1	502	475	456	440	435	454

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W roku szkolnym 2014/2015 wśród szkół podstawowych najwięcej dzieci uczęszczało do Szkoły Podstawowej w Raszynie. W tej szkole najbardziej liczny był pierwszy oddział obejmujący pierwszą klasę. W rok szkolnym 2014/2015 w klasach pierwszych znalazły się dwa roczniki dzieci urodzonych w roku 2007 oraz w roku 2008. Pomimo, iż część rodziców skorzystała z możliwości tzw. „odroczenia” obowiązku szkolnego dla swoich dzieci, zaobserwowano wzrost liczby dzieci w szkołach podstawowych, co spowodowało jednocześnie spadek liczby dzieci w oddziałach przedszkolnych.

Tabela 32. Liczba dzieci w szkołach w Raszynie w roku szkolnym 2014/2015

	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	W tym:						
				0	I	II	III	IV	V	VI
1	Szkoła Podstawowa w Raszynie	43	947	101	180	132	93	164	157	120
2	Szkoła Podstawowa w Ładach	19	345	39	67	54	37	67	39	42
3	Szkoła Podstawowa w Sękocinie	12	245	38	63	35	21	34	27	27
Razem		74	1537	178	310	221	151	265	223	189
4	Gimnazjum Nr 1 w Raszynie	19	437	x	168	143	126	x		
Razem		19	437	x	168	143	126	x		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Raszynie

W 2015 roku uczniowie klas szóstych przystąpili do sprawdzianu przygotowanego według nowej formuły. Zadania egzaminacyjne sprawdzały realizację celów kształcenia i treści nauczania zapisanych w podstawie programowej. Arkusz egzaminacyjny w wersji standardowej zawierał 27 pytań, w tym 13 z języka polskiego (11 zamkniętych i 2 otwarte) i 14 z matematyki (11 zamkniętych i 3 otwarte). Były to w większości zadania sprawdzające umiejętności złożone, w tym analizowanie i interpretowanie informacji, planowanie i realizowanie rozwiązania. Szóstoklasiści przystępujący do sprawdzianu w 2015 roku po raz pierwszy rozwiązywali zadania sprawdzające znajomość języka obcego nowożytnego. W części sprawdzianu z języka obcego nowożytnego arkusz składał się z 40 zadań zamkniętych różnego typu (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz oraz zadań na dobieranie). Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla II etapu edukacyjnego w czterech obszarach: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstów pisanych, znajomość funkcji językowych oraz znajomość środków językowych. Do sprawdzianu w szóstej klasie przystąpiło łącznie 184 uczniów, w Szkole Podstawowej w Raszynie 116 uczniów, w Szkole Podstawowej w Ładach 42, w Szkole Podstawowej w Sękocinie 26 uczniów.

Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w gminie Raszyn były zróżnicowane. Wynik ogólny z części pierwszej zawierał się w przedziale od 72,7% do 77,6%. Najmniejsze zróżnicowanie w tej części sprawdzianu wykazały wyniki z matematyki, które nie przekroczyły 71%. Uczniowie raszyńskich szkół podstawowych otrzymali jednocześnie znacznie wyższe wyniki w części drugiej (język angielski), przekraczając granicę 80%. Najwyższy wynik wyniósł 89,3% (Szkoła Podstawowa w Ładach).

Tabela 33. Wyniki sprawdzianu w 2015 r. na zakończenie nauki w szkole podstawowej na tle wyników w powiecie przyszkowskim i województwie mazowieckim (średni wynik % szkoły)

Sprawdzian w roku 2015		Część pierwsza			Część druga
		Język polski i matematyka			Język angielski
		Język polski	Matematyka	Ogółem	
Szkoła Podstawowa w Raszynie	Średni wynik (%)	77,1	70,5	73,9	83,8
	Liczba uczniów	116			
Szkoła Podstawowa w Ładach	Średni wynik (%)	84,4	70,5	77,6	89,3
	Liczba uczniów	42			
Szkoła Podstawowa w Sękocinie	Średni wynik (%)	75,7	69,4	72,7	89,2
	Liczba uczniów	26			
Wyniki dla szkół w gminie Raszyn	Średni wynik (%)	78,6	70,3	74,6	85,8
	Liczba uczniów	184			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Raszyn

Egzamin gimnazjalny w roku szkolnym 2014/2015 składał się z trzech części: humanistycznej, matematyczno-przyrodniczej i części z języka obcego nowożytnego. Każda z nich ma inną strukturę. Część humanistyczna obejmuje historię i wiedzę o społeczeństwie oraz język polski. W części matematyczno-przyrodniczej wyodrębniono przedmioty przyrodnicze i matematykę. Egzamin z języka obcego nowożytnego odbywał się na dwóch poziomach: podstawowym i rozszerzonym.

Analizując wyniki egzaminu gimnazjalnego należy zauważyć, że uczniowie gminy Raszyn uzyskali wyższe wyniki z części humanistycznej w porównaniu z częścią matematyczno-przyrodniczą. Najwyższy średni wynik z języka polskiego wyniósł 67,9, z historii i wiedzy o społeczeństwie 69,7%, natomiast z matematyki 55,6%, a z przedmiotów przyrodniczych 57,2%. Podobnie wyższe wyniki osiągnięto na egzaminie z języka nowożytnego w porównaniu z przedmiotami przyrodniczymi i matematyką.

W latach 2013-2015 gimnazjach w gminie Raszyn uczniowie osiągnęli wyniki egzaminu z części humanistycznej na poziomie średnim w porównaniu do całego kraju. Podobny poziom wykazała wartość wskaźnika efektywności nauczania. Pozytywne zmiany dotyczą części przyrodniczo-matematycznej egzaminu gimnazjalnego. W tym samym okresie uczniowie uzyskali wynik wyższy niż średnio w całym kraju, a wskaźnik efektywności nauczania był również wyższy.

Tabela 34. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2015 roku na zakończenie nauki w gimnazjum na tle wyników w powiecie przyskowskim i województwie mazowieckim (średni wynik % szkoły)

	Część humanistyczna		Część mat- przyr.		Część językowa							
					Język angielski		Język niemiecki		Język rosyjski		Język francuski	
	j. polski	historia i WOS	matematyka	przedm. przyrodn	podstawowy	rozszerzony	podstawowy	rozszerzony	podstawowy	rozszerzony	podstawowy	rozszerzony
Gimnazjum Nr 1	60,9	66,2	54,2	54,4	69,0	47,3	71,0	41,5	83,5	60,3	100	86,5
Powiat	67,9	69,7	55,6	57,2	77,0	59,2	64,3	68,1	72,0	57,3	93,3	86,5
Województwo	64,7	65,9	51,2	52,1	69,8	51,2	55,5	52,3	55,4	38,4	73,8	73,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Raszyn

Uzupełniającą działalność względem szkół podstawowych i gimnazjów w gminie pełni Centrum Kultury Raszyn. Działalność Centrum skierowana jest nie tylko do młodszych mieszkańców Raszyna, ale poprzez organizację imprez i przedsięwzięć międzypokoleniowych, dociera do mieszkańców w różnym wieku. Prowadzone w Centrum Kultury zajęcia mają na celu rozwijanie różnorodnych umiejętności mieszkańców, a także wzmocnienie poczucia lokalnej tożsamości. Najwięcej uczestników zajęć stałych w Centrum Kultury mieszka na Obszarze III - w Rybiu i Jaworowej. Niewiele mniej uczestników mieszka na Obszarach I i II - na terenie Raszyna (I i II), Nowych Grocholic i Falent. Na pozostałych obszarach mieszka dużo mniej odbiorców oferty Centrum Kultury. Łącznie mieszkańcy biorący udział w zajęciach stałych z Obszarów I - III stanowią 87,5% wszystkich korzystających z zajęć Centrum Kultury. Uwzględniając liczbę mieszkańców poszczególnych obszarów najgorzej wypada Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy). Tylko 2,85 mieszkańców korzysta z oferty zajęć Centrum Kultury. Podobną wartość (3,87) osiągnięto na Obszarze V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Sękocin Las, Słomin, Laszczki). Jeśli chodzi o całą gminę, to średnio w zajęciach Centrum Kultury uczestniczy 9 na 1000 mieszkańców.

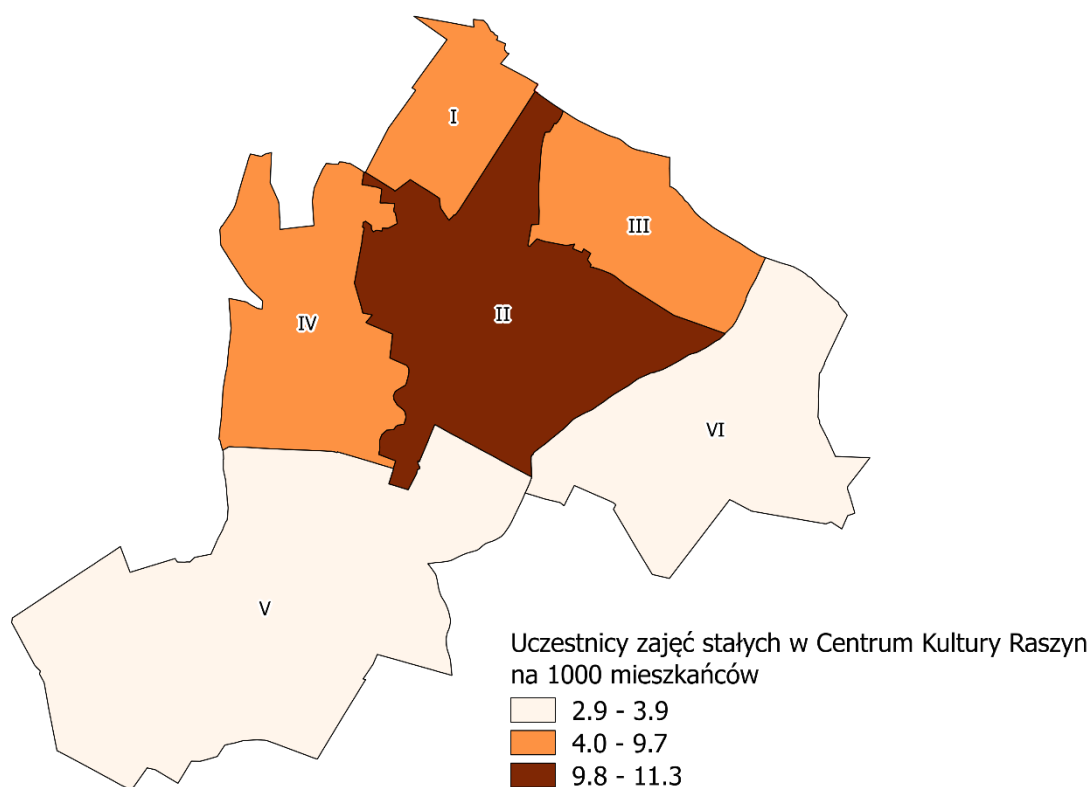
Tabela 35. Liczba uczestników biorących udział w zajęciach stałych organizowanych przez Centrum Kultury Raszyn w podziale na obszary

Miejscowość	Liczba uczestników	Udział %	Liczba uczestników na 1000 mieszkańców
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	53	28,65%	9,74
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	53	28,65%	11,30

Miejscowość	Liczba uczestników	Udział %	Liczba uczestników na 1000 mieszkańców
Obszar III (Rybie - I, II, III; Jaworowa - I, II)	56	30,27%	9,67
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	12	6,49%	8,39
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	6	3,24%	3,87
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	5	2,70%	2,85
RAZEM	185	100,00%	8,95

Źródło: Centrum Kultury Raszyn

Rysunek 8. Liczba uczestników zajęć stałych organizowanych przez Centrum Kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Centrum Kultury Raszyn.

W gminie Raszyn nie działają żadne szkoły ponadgimnazjalne, co dla mieszkańców gminy nie powinno stanowić dużego problemu ze względu na bliskość Warszawy i możliwość relatywnie komfortowego dojazdu.

Tabela 36. Liczba uczniów niepromowanych w szkołach podstawowych i w gimnazjum w gminie Raszyn w roku szkolnym 2014/15

Szkoła	Rejon	Liczba uczniów niepromowanych na 1000 uczniów
SP im. Cypriana Godebskiego w Raszynie	Nowe Grocholice Puchały Raszyn Rybie	9,5
SP im. Księcia Józefa Poniatowskiego w Ładach	Dawidy Dawidy Bankowe Falenty Falenty Nowe Łady Podolszyn Nowy	8,7
SP im. Włodzimierza Potockiego w Sękocinie	Falenty Duże Janki Laszczki Sękocin Las Sękocin Nowy Sękocin Stary Stomin	12,2
Gimnazjum nr 1	-	41,2
Razem	-	16,9

Źródło: Urząd Gminy Raszyn.

Wiedzy na temat edukacji w gminie Raszyn dostarczają również dane dotyczące liczby uczniów niepromowanych. W całej gminie w roku szkolnym 2014/2015 nie wypromowano 33 uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjum. Ponad połowę tej grupy stanowili uczniowie Gimnazjum nr 1. Wynika ze tego, że edukacja gimnazjalna sprawia uczniom więcej problemów niż edukacja na poziomie podstawowym. W przeliczeniu na 1000 uczniów dwóch rodzajów szkół w gminie Raszyn liczba uczniów niepromowanych wyniosła ok. 17 osób. W samym gimnazjum na 1000 uczniów przypadało ponad 41 osób, które nie uzyskały promocji do następnej klasy. W szkołach podstawowych wyniki były lepsze. W szkole podstawowej w Raszynie bez promocji było ponad 9 na 1000 uczniów tej szkoły, w szkole podstawowej w Ładach niewiele mniej, jednak w szkole w Sękocinie było to ponad 12 osób na 1000 uczniów tej szkoły. Rejon szkoły podstawowej w Sękocinie jest największym rejonem obejmującym uczniów na poziomie szkolnictwa podstawowego i obejmuje 7 jednostek administracyjnych gminy Raszyn: Falenty Duże, Laszczki, Sękocin Nowy, Stomin, Sękocin Las, Sękocin Stary oraz Janki. Najmniejszy pod względem powierzchni rejon stanowi obszar obsługiwany przez szkołę podstawową w Raszynie.

Tabela 37. Działalność edukacyjna Biblioteki Publicznej - stan na 31.12.2015 r.

	Liczba aktywnych czytelników	Liczba wizyt w bibliotece	Liczba lekcji bibliotecznych / liczba uczestników	Liczba godzin innych zajęć edukacyjnych / liczba osób	Liczba pozostałych przedsięwzięć / liczba osób
Biblioteka Główna Raszyn	2419 uczniowie 869 pracujący 1157 pozostali 393	71103	71 1509	64 318	17 3688
Filia w Jaworowej	234 uczniowie 55 pracujący 111 pozostali 68	5698	8 92	64 216	2 42
Razem	2653 uczniowie 924 pracujący 1268 pozostali 461	76801	79 1601	128 534	19 3730

Źródło: Gminna Biblioteka Publiczna w Raszynie

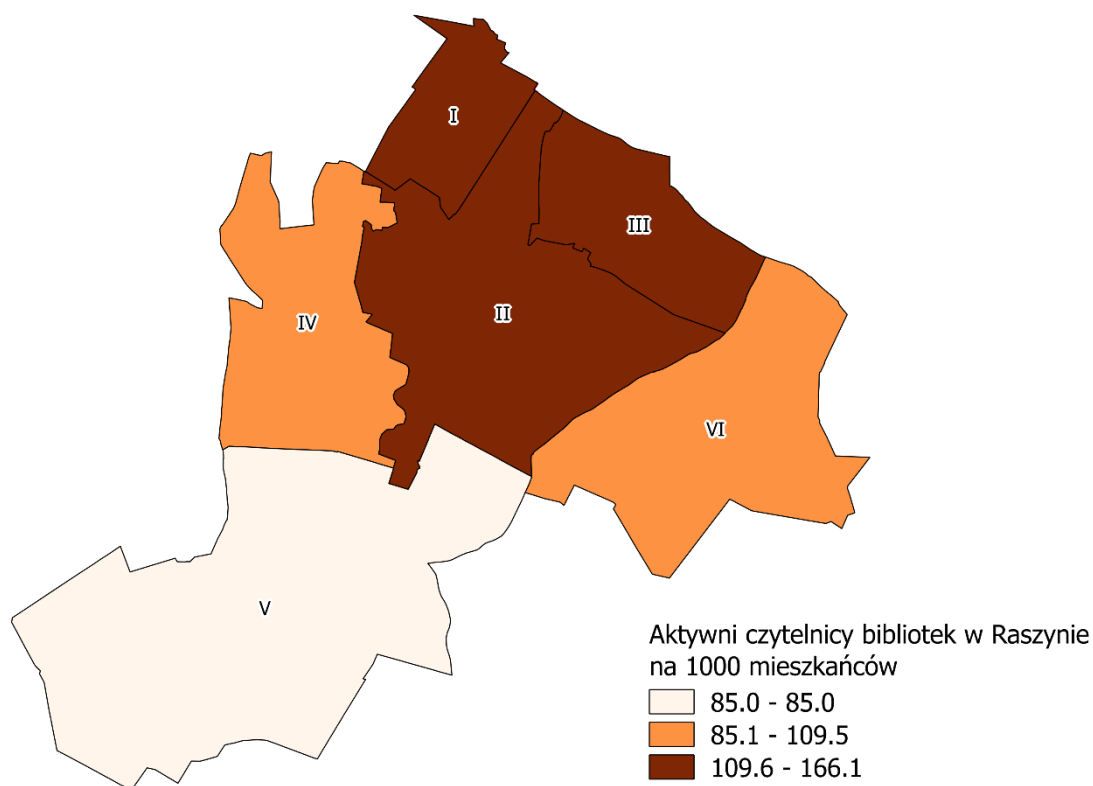
Uzupełniającą w stosunku do szkół działalność edukacyjną prowadzi Biblioteka w Raszynie oraz Filia Biblioteki w Jaworowej. Działalność ta, poza tradycyjnym wypożyczaniem książek, obejmuje organizację lekcji bibliotecznych i innych zajęć. Z usług bibliotecznych korzystają zarówno uczniowie, osoby pracujące i te pozostające na rencie, emeryturze lub bez pracy. W 2015 roku w gminie Raszyn z usług Biblioteki w Raszynie i Filii w Jaworowej skorzystało łącznie 2653 osoby. Uczniowie stanowili blisko 35% tej grupy, osoby niepracujące ponad 17%. Znaczną część czytelników i użytkowników Biblioteki przyciągnął jej główny oddział w Raszynie, gdzie skorzystało z niego 2419 osób, czyli ponad 91% wszystkich korzystających z bibliotek w gminie. Pozostałe osoby korzystały z Filii w Jaworowej. Inaczej prezentuje się struktura osób korzystających z tych dwóch placówek. W obu przypadkach przeważały osoby pracujące, ale w Raszynie odnotowano większe zainteresowanie Biblioteką ze strony uczniów (35,9%) niż w Filii w Jaworowej (29,5%). Analogicznie w Jaworowej zaobserwowano większy udział osób niepracujących (29,1%) wśród wszystkich korzystających z biblioteki w porównaniu z biblioteką w Raszynie (16,3). Łącznie w 2015 roku odbyło się 76801 wizyt w Bibliotekach, z czego 92% stanowiły odwiedziny Biblioteki w Raszynie. W obydwu placówkach zorganizowano 79 lekcji bibliotecznych, w których uczestniczyło 1601 uczniów, z czego 1509 w samym Raszynie. Dodatkowo zorganizowano 128 godzin innych zajęć o charakterze edukacyjnym, po 64 w każdej lokalizacji. Wzięto w nich udział 318 osób w Raszynie i 216 osób w Jaworowej. Uzupełnieniem oferty było 19 godzin innych przedsięwzięć, w których uczestniczyło łącznie 3730 osób.

Tabela 38. Liczba aktywnych użytkowników bibliotek w gminie Raszyn w 2016 roku wg obszarów analizy

Obszar	Liczba aktywnych czytelników bibliotek (co najmniej jedno wypożyczenie w ciągu ostatnich 12 miesięcy)	Udział %	Liczba aktywnych uczestników na 1000 mieszkańców w
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	775	26,63%	142,36
Obszar II (Raszyn II + Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	779	26,77%	166,10
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	883	30,34%	152,50
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	149	5,12%	104,20
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	132	4,54%	85,05
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	192	6,60%	109,46
RAZEM	2910	100,00 %	140,85
Osoby spoza gminy	350	-	-

Źródło: Gminna Biblioteka Publiczna w Raszynie

Rysunek 9. Liczba aktywnych użytkowników bibliotek w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnej Biblioteki Publicznej w Raszynie.

W gminie Raszyn w 2016 roku zarejestrowano 2910 aktywnych użytkowników bibliotek (dwie placówki), dodatkowo obsługiwano 350 osób spoza gminy. Aktywnym użytkownikiem takim jest osoba, która przynajmniej raz w okresie ostatnich 12 miesięcy wypożyczyła przynajmniej jedną książkę. Najwięcej takich osób mieszkało na terenie Obszaru III (883 osoby), co stanowiło blisko 30% wszystkich aktywnych czytelników w gminie Raszyn. Duża liczba aktywnych czytelników mieszkała również na terenie Obszarów I i II - stanowiły one po 26% wszystkich czytelników. Tereny te wyróżniały się pozytywnie biorąc pod uwagę liczebności obszarów. Na 1000 mieszkańców przypadło 166 czytelników na Obszarze II, 153 czytelników na Obszarze III i 142 czytelników na Obszarze I. Średnia dla gminy wyniosła 141 osób. Najmniej zainteresowanych czytelnictwem i wypożyczaniem książek było mieszkańców Obszaru V - stanowili oni 4,5% wszystkich czytelników. Liczba aktywnych czytelników na tysiąc mieszkańców w Obszarze V wyniosła 85 osób.

3.4 Bezpieczeństwo mieszkańców

Na terenie gminy Raszyn w 2015 roku popełniono 250 przestępstw. Wśród nich najwięcej było kradzieży, które stanowiły 47,6% wszystkich tego typu zdarzeń. Najwięcej kradzieży popełniono na Obszarze IV (65), stanowiły one 71,4% przestępstw popełnionych na tym obszarze. Na tak dużą wartość wpływ miała lokalizacja dużego centrum handlowego w Jankach, gdzie dokonano aż 49 kradzieży. Na skutek tego, Obszar IV charakteryzował się największym odsetkiem przestępstw w gminie (36,4%).

Drugim, co do częstości występowania rodzajem przestępstwa były kradzieże z włamaniem. W 2015 roku zarejestrowano ich 66, co stanowiło 26,4% wszystkich przestępstw w gminie Raszyn. Na tle całej gminy najwięcej popełniono ich w Obszarach IV (19) i V (17), a biorąc pod uwagę wszystkie przestępstwa popełnione na konkretnych obszarach, duży odsetek kradzieży z włamaniem odnotowano na Obszarach V (47,2%) i III (37,14%). W Jankach na 19 kradzieży z włamaniem, 10 miało miejsce na terenie centrum handlowego.

Kolejnym rodzajem przestępstw zaobserwowanych w gminie w 2015 roku było kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwym. Zarejestrowano 23 takie przypadki, co stanowiło 9,2% wszystkich przestępstw. W następnej kolejności były zniszczenia mienia, których liczba wyniosła 20 (8%). Z obydwu rodzajów przestępstw najwięcej odnotowano na Obszarze I. To właśnie zniszczenia mienia były dominującym rodzajem przestępstw dokonywanych w terenie tego obszaru.

Wszystkie wymienione wyżej rodzaje przestępstw objęły ponad 90% przestępstw zarejestrowanych w gminie Raszyn w 2015 roku. W tym samym czasie na terenie gminy miała miejsce tylko jedna bójka (Obszar I). Rozboje i wymuszenia były odnotowane 5 razy, po dwa na Obszarze I i Obszarze II i jeden raz na obszarze IV.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Znęcanie się nad rodziną stanowiło powód interwencji Policji 7 razy, trzykrotnie na Obszarze I i III oraz jednokrotnie na Obszarze II. Natomiast 9 razy Policja interweniowała z powodu przestępstw przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu, czterokrotnie interweniowała z tego powodu na Obszarze I i Obszarze II oraz jeden raz na Obszarze III.

W liczbie zdarzeń największy udział miał Obszar IV (91 przestępstw, 36,4%), na drugim miejscu był Obszar I (49 przestępstw, 19,6%). Najmniej przestępstw odnotowano na Obszarze VI (7 przestępstw, 2,8%).

Tabela 39. Statystyki zdarzeń na terenie gminy Raszyn w 2015 roku

Obszar	Liczba przestępstw w podziale na typ przestępstw (możliwa inna struktura typów przestępstw)								Łączna liczba przestępstw
	Rozboje i wymuszenia	Bójki i pobicia	Kradzieże	Kradzieże z włamaniem	Zniszczenia mienia	Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	Kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwym	Przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu	
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	2	1	6	3	7	3	6	4	32
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	2	0	21	13	4	1	4	4	49
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	0	0	13	13	3	3	2	1	35
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	1	0	65	19	2	0	4	0	91
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	0	0	11	17	4	0	4	0	36
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	0	0	3	1	0	0	3	0	7
Razem	5	1	119	66	20	7	23	9	250
	Odsetek przestępstw w podziale na typ przestępstw (możliwa inna struktura typów przestępstw)								Odsetek przestępstw na tle gminy
	Rozboje i wymuszenia	Bójki i pobicia	Kradzieże	Kradzieże z włamaniem	Zniszczenia mienia	Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	Kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwym	Przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu	
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	6,25%	3,13%	18,75%	9,38%	21,88%	9,38%	18,75%	12,50%	12,80%

Obszar	Liczba przestępstw w podziale na typ przestępstw (możliwa inna struktura typów przestępstw)								Łączna liczba przestępstw
	Rozboje i wymuszenia	Bójki i pobicia	Kradzieże	Kradzieże z włamaniem	Zniszczenia mienia	Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	Kierowanie pojazdem w stanie nietrzeźwym	Przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu	
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	4,08%	0,00%	42,86%	26,53%	8,16%	2,04%	8,16%	8,16%	19,60%
Obszar III (Rybie I, II, III, Jaworowa - I, II)	0,00%	0,00%	37,14%	37,14%	8,57%	8,57%	5,71%	2,86%	14,00%
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	1,10%	0,00%	71,43%	20,88%	2,20%	0,00%	4,40%	0,00%	36,40%
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	0,00%	0,00%	30,56%	47,22%	11,11%	0,00%	11,11%	0,00%	14,40%
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	0,00%	0,00%	42,86%	14,29%	0,00%	0,00%	42,86%	0,00%	2,80%
Razem	2,00%	0,40%	47,60%	26,40%	8,00%	2,80%	9,20%	3,60%	100,00%

Źródło: Komisariat Policji w Raszynie

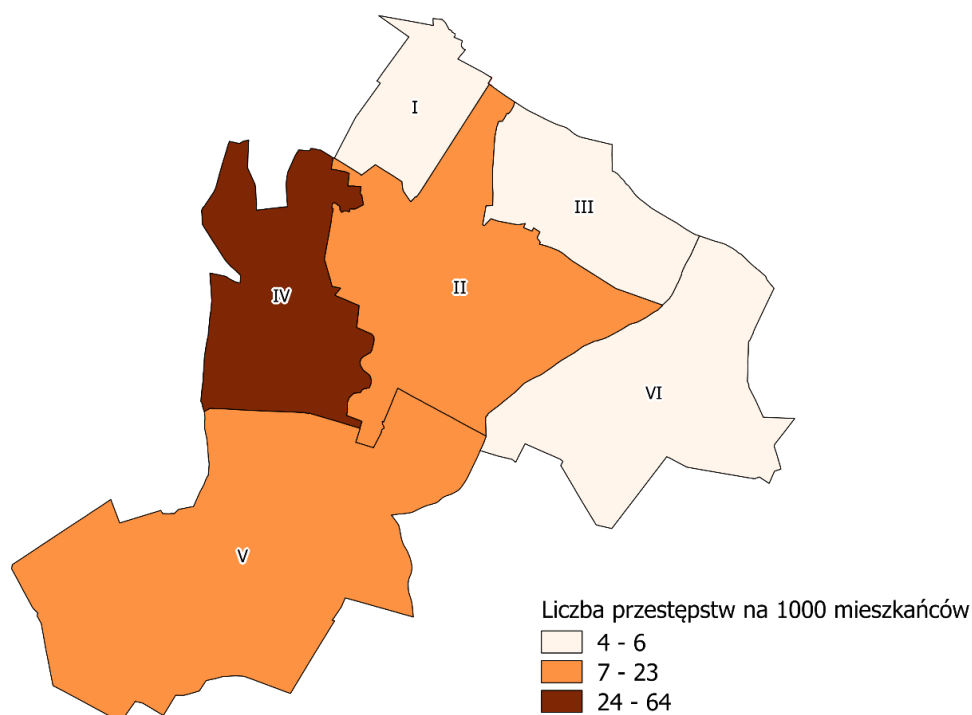
Średnia liczba przestępstw na 1000 mieszkańców gminy wyniosła 12,1. Wartość tę najbardziej przewyższały statystyki z Obszaru IV (63,6 przestępstw na 1000 mieszkańców) i Obszaru V (23,2 przestępstw na 1000 mieszkańców). Najmniej przestępstw w odniesieniu do liczby ludności było na Obszarze VI (4).

Tabela 40. Liczba przestępstw w gminie Raszyn w 2015 roku w poszczególnych sołectwach i osiedlach

Sołectwo / osiedle	Liczba przestępstw	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	32	5,88
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	49	10,45
Obszar III (Rybie- I, II, III, Jaworowa - I, II)	35	6,04
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	91	63,64
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	36	23,20
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	7	3,99
RAZEM	250	12,10

Źródło: Komisariat Policji w Raszynie

Rysunek 10. Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Raszynie.

3.5. Niebieska karta

Innym wyznacznikiem sytuacji społecznej w gminie są statystyki dotyczące wydawania „Niebieskich kart”. W 2015 roku otwarte były 24 procedury - znacznie więcej niż w 2010 roku, kiedy w gminie Raszyn otwarto tylko jedną taką kartę. Znaczne pogorszenie sytuacji zaobserwowano w 2012 roku, kiedy liczba procedur wzrosła do 17. W procedurach najczęściej uczestniczyła Policja, rzadziej GOPS czy jednostki oświatowe.

Tabela 41. Procedury „Niebieskiej karty” w gminie Raszyn w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (I, II i III kwartał)
Liczba procedur	1	2	17	27	24	24
Policja	1	2	3	15	17	15
GOPS	0	0	0	2	5	5
Oświata	0	0	3	4	2	4
Ośrodki zdrowia	0	0	0	2	0	0
GKRPA	0	0	1	4	0	0
Liczba osób dotkniętych przemocą domową	5	7	23	39	68	35
Kobiety	2	5	19	26	50	25
Mężczyźni	3	2	4	13	18	10
Liczba osób stosujących przemoc domową	1	2	10	28	23	24
Kobiety	0	0	1	5	4	4
Mężczyźni	1	2	9	23	19	20
Liczba zamkniętych procedur	0	0	0	0	5	32
Spotkania ZI	-	1	4	4	1	3
Powołanie GR	-	3	17	27	24	23
Spotkania GR	-	-	-	58	51	61

Źródło: Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2016-2022

Wraz z rosnącą liczbą wydanych „Niebieskich Kart” rosta liczba osób, których dotyczyła przemoc w rodzinie. Liczba osób dotkniętych przemocą w 2010 roku wyniosła 5, w tym 3 mężczyzn. W 2014 roku liczba ta wyniosła 68, w tym 18 mężczyzn. Wyraźnie widać, że ofiarami przemocy częściej stawały się kobiety. W 2015 roku nadal występowała przewaga kobiet, ale ogólna liczba ofiar zmalała do 35 osób. W roku 2010 w gminie Raszyn mieszkała tylko jedna osoba zarejestrowana jako stosująca przemoc. Sprawcami przemocy byli przeważnie mężczyźni. W 2013 roku wśród osób stosujących przemoc w rodzinie było jedynie 5 kobiet, a w latach następnych po 4.

Najwięcej przestępstw popełniono na Obszarze IV, obejmującym Wypędy, Puchały i Janki. Liczba przestępstw tam popełnionych wynosi 91 i jest prawie połowę większa niż w Obszarze II (49), czyli Raszynie II i Falentach, który pod względem liczby popełnionych przestępstw stoi na drugim miejscu. W Obszarach I, III i V popełniono podobną liczbę przestępstw oscylującą między 32 a 36. Według analiz najbezpieczniejsze są tereny Dawidów, Dawidów Bankowych, Ład i Podolszyna Nowego.

Najwięcej Niebieskich kart wydano łącznie w Raszynie I i Nowych Grocholicach. Było to 9 kart (1,65 na 1000 mieszkańców). Karty wydano również na Obszarach III (6 - 1,04 na 1000 mieszkańców), II i VI (po 3 karty - odpowiednio 0,64 i 1,71 na 1000 mieszkańców).

Tabela 19. Przestępstwa i „Niebieskie karty” w gminie Raszyn w roku 2015

Obszary	Niebieskie karty	Niebieskie karty na 1000 mieszkańców
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	9	1,65
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	3	0,64
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	6	1,04
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	0	0,00
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	0	0,00
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	3	1,71
RAZEM	21	1,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Raszynie

W 2015 roku w całej gminie Raszyn wydano 21 „Niebieskich kart”. Ten rodzaj interwencji Policji dotyczył 10 jednostek. W 4 z nich wydano tylko jedną kartę. Najwięcej takich dokumentów powstało wśród mieszkańców osiedla Raszyn I (5). Na 1000 mieszkańców gminy przypadała jedna karta. Uwagę zwraca sytuacja w Dawidach i Nowych Grocholicach. W tym pierwszym sołectwie wydano 2 karty, w drugim 4, ale w przeliczeniu na 1000 mieszkańców było to odpowiednio 4,5 i 3. W Raszynie I, w którym wydano najwięcej kart, liczba ta w przeliczeniu na 1000 mieszkańców nieznacznie tylko przekroczyła wartość 1.

3.5 Frekwencja wyborcza

Frekwencja wyborcza jest jednym z mierników społeczeństwa obywatelskiego oraz kapitału społecznego. Świadczy o świadomości mieszkańców na temat możliwości wpływu na sytuację w swoim regionie, a udział w wyborach jest przejawem zainteresowania społecznego i politycznego przyszłością gminy czy kraju. Niewielki odsetek osób uczestniczących w wyborach jest oznaką braku tego zainteresowania oraz braku zaufania do władz. Udział obywateli w wyborach jest podstawową cechą i przywilejem w ustroju demokratycznym, stwarza się w ten sposób możliwość angażowania obywateli w kształtowanie sytuacji w kraju i w najbliższym otoczeniu. Mieszkańcy gminy Raszyn bardzo aktywnie uczestniczyli zarówno w wyborach samorządowych w 2014 roku, prezydenckich w 2015 roku oraz do Sejmu i Senatu w 2015 roku. Frekwencja wyborcza w tych trzech przypadkach była wyższa niż w powiecie pruszkowskim, województwie mazowieckim i całym kraju. W przypadku wyborów samorządowych w 2014 roku różnica frekwencji pomiędzy gminą Raszyn a Polską wyniosła ponad 10 punktów procentowych, a w przypadku wyborów do Sejmu i Senatu w 2015 roku - blisko 14 punktów procentowych.

Tabela 42. Frekwencja wyborcza w latach 2014-2015

Wybory	Jednostka	Frekwencja
Samorządowe 2014 rok	Polska	47,2%
	Województwo mazowieckie	51,1%
	Powiat pruszkowski	49,5%
	Gmina Raszyn	57,9%
Prezydenckie 2015 rok	Polska	55,4%
	Województwo mazowieckie	61,6%
	Powiat pruszkowski	67,0%
	Gmina Raszyn	67,2%
Wybory do Sejmu i Senatu 2015 rok	Polska	50,9%
	Województwo mazowieckie	58,7%
	Powiat pruszkowski	63,9%
	Gmina Raszyn	64,1%

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza (www.pkw.org.pl)

Na terenie gminy Raszyn wybory organizowane są w 13 jednostkach (komisjach wyborczych). Frekwencja w poszczególnych jednostkach była zróżnicowana. W 6 jednostkach frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 roku była wyższa niż średnia w całej gminie, a najwyższą aktywność podczas wyborów samorządowych zaobserwowano w jednostce nr 4 w Ładach i Dawidach Bankowych (69,4%). Najmniej aktywni okazali się mieszkańcy głoszący w jednostce nr 6 w Centrum Kultury w Raszynie, frekwencja w tym przypadku w niewielkim stopniu przekroczyła 53%. Biorąc pod uwagę liczbę osób głoszących we wszystkich miejscach w miejscowości Raszyn, frekwencja wyniosła 56,9% i była niższa niż średnio w całej gminie. Niższą frekwencję zaobserwowano również w Sękocinie i Stominie (54,8%), Falentach (55,3%). W Dawidach Bankowych i Ładach łączna frekwencja wyniosła 65,7% i była najwyższa w całej gminie Raszyn.

Tabela 43. Frekwencja w wyborach samorządowych w gminie Raszyn w 2014 roku

Nr	Jednostka	Frekwencja
1	Szkoła Podstawowa w Sękocinie, Stomin ul. Wierzbowa 5	54,8%
2	Ochotnicza Straż Pożarna w Falentach, Falenty Aleja Hrabka 2	55,3%
3	Szkoła Podstawowa w Ładach, Dawidy Bankowe ul. Długa 49	62,6%
4	Szkoła Podstawowa w Ładach, Dawidy Bankowe Długa 49	69,4%
5	Centrum Kultury Raszyn, Raszyn Al. Krakowska 29 A	58,0%
6	Centrum Kultury Raszyn, Raszyn Al. Krakowska 29 A	53,6%
7	Przedszkole nr 1 w Raszynie, Raszyn ul. Pruszkowska 21 C	59,2%
8	Gimnazjum Nr 1w Raszynie, Raszyn ul. Unii Europejskiej 1	59,6%
9	Szkoła Podstawowa w Raszynie, ul. Szkolna 2	56,1%
10	Świetlica Środowiskowa w Rybiu, Rybie ul. Spokojna 23	59,6%
11	Świetlica Środowiskowa w Rybiu, Rybie ul. Spokojna 23	55,4%
12	Świetlica Środowiskowa w Rybiu, Rybie ul. Spokojna 23	56,8%
13	Dom Rolnika w Jaworowej, Jaworowa ul. Warszawska 95	56,8%

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza (www.pkw.org.pl)

3.6 Najważniejsze problemy w zakresie sytuacji społecznej w gminie Raszyn

W gminie Raszyn można wyróżnić problemy w zakresie sytuacji życiowej mieszkańców gminy, szczególnie grupy osób która na stałe otrzymuje wsparcie z GOPS (zdiagnozowano wzrost liczby osób otrzymujących pomoc społeczną). Miejsca koncentracji osób korzystających z pomocy społecznej to Obszar I i Obszar II. Najczęściej powodem przyznania pomocy jest długotrwała choroba i ubóstwo, rośnie również wartość przyznawanych zasiłków pielęgnacyjnych. Na sytuację zastaną niekorzystnie wpływa zwiększająca się skala raportowanych przypadków przemocy domowej oraz wzrastającego bezrobocia wśród mężczyzn. Zubożenie części rodzin i nawarstwienie problemów społecznych w rodzinach rodzi dysfunkcje społeczne: bezradność życiową, dziedziczenie biedy czy popadanie w uzależnienia i niski poziom kapitału społecznego. Na szczególną uwagę zasługuje problem budownictwa mieszkaniowego, w tym socjalnego i komunalnego wchodzącego w skład gminy. Gmina Raszyn w znacznej części charakteryzuje się zabudową mieszkaniową jednorodziną, w gminie od lat nie zmienia się liczba mieszkań komunalnych i socjalnych, natomiast rośnie liczba składanych wniosków mieszkaniowych. Zauważalny jest również proces starzenia się społeczeństwa, co w perspektywie kolejnych lat będzie wymagało od władz samorządowych podejmowanie coraz więcej działań aktywizujących tę grupę społeczną i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych. Przy malejącym współczynniku przyrostu naturalnego jest to szczególnie istotną kwestią.

W zakresie bezpieczeństwa Obszar IV to jednostka, w której poziom bezpieczeństwa mieszkańców jest najniższy i notuje się najwięcej przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Niski poziom bezpieczeństwa mieszkańców Obszaru IV wynika w dużej mierze z funkcjonującego tam centrum handlowego Centrum Janki i IKEA. Największym problemem gminy Raszyn w zakresie bezpieczeństwa mieszkańców są kradzieże i kradzieże z włamaniem.

4. Sfera gospodarcza

W 2015 roku na terenie gminy Raszyn funkcjonowało 4321 podmiotów gospodarczych. Liczba ta w latach 2010-2015 ulegała zmianom, ale w całym okresie zmniejszyła się o 3,6%. Pomimo wzrostu liczby ludności gminy, liczba podmiotów gospodarczych przypadająca na 1000 mieszkańców zmniejszyła się z 213 w 2010 roku do 201 w 2015 roku. Analogicznie liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym również zmniejszyła się.

Jednym z mierników kondycji gospodarczej regionu jest liczba osób prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 ludności. Wskaźnik ten w okresie 2010-2015 również zmalał, podobnie jak liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Wśród wszystkich podmiotów gospodarczych w gminie Raszyn funkcjonowały również fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne. W 2010 roku na 1000 mieszkańców gminy przypadało ponad 1,5 takiej organizacji, natomiast w 2015 roku ponad dwie. Za pozytywny należy uznać wzrost udziału nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w ogólnej liczbie nowych podmiotów

gospodarczych. Udział ten wzrósł z 3,95% do 4,98%. Maleje natomiast udział podmiotów przetwórstwa spożywczego wśród nowych firm w gminie Raszyn, w 2010 roku udział ten wynosił 2,26%, w 2015 roku tylko 0,62%.

Tabela 44. Podmioty gospodarcze w gminie Raszyn w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba podmiotów gospodarczych ogółem	4483	3965	4055	4132	4230	4321
Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	213	187	191	194	197	201
Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	336,5	297,0	304,6	311,1	319,7	328,5
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	145	120	122	123	125	124
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	23,0	19,0	19,5	19,8	20,3	20,3
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	1,52	1,70	1,98	2,01	2,05	2,28
Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	3,95	2,76	6,51	5,70	4,78	4,98
Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	2,26	0,00	0,00	0,34	1,27	0,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W 2015 roku w gminie Raszyn zarejestrowano 321 podmiotów gospodarczych, co stanowiło blisko 7,5% wszystkich podmiotów funkcjonujących w tym roku w gminie. Była to liczba o 9,3% mniejsza niż w 2010 roku. W latach 2010-2013 każdego roku rejestrowano mniejszą liczbę podmiotów, sytuacja nieznacznie zmieniła się w 2014 i 2015 roku, kiedy zaobserwowano niewielki wzrost tej liczby, ale w całym okresie 2010-2015 obserwuje się tendencję spadkową, co jest niewątpliwie zjawiskiem negatywnym. Jednocześnie w 2010 roku nowe podmioty stanowiły 7,9% wszystkich firm w Raszynie. Gmina Raszyn w okresie 2010-2015 charakteryzowała się podobną sytuacją jak powiat przuszkowski i cały kraj. Jedynie w województwie mazowieckim liczba nowo rejestrowanych firm wzrosła, a wzrost ten wyniósł 3,1%.

Tabela 45. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Zmiana %
Polska	402 005	346 087	358 367	365 487	357 351	359 973	-10,5
Województwo mazowieckie	66 405	57 402	60 786	65 439	64 131	68 431	3,1
Powiat przuszkowski	2 267	1 914	1 887	2 044	2 014	2 088	-7,9
Raszyn	354	290	261	298	314	321	-9,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Liczba nowych podmiotów gospodarczych w gminie Raszyn w latach 2010-2015 zmniejszyła się o ponad 9%. Od 2012 roku nie powstają nowe podmioty w sektorze rolniczym. Maleje również liczba podmiotów przemysłowych i budowlanych. W 2010 roku powstało 75 takich podmiotów, w 2015 roku 41, czyli o ponad 45% mniej. Podmioty gospodarcze funkcjonujące w pozostałych branżach utrzymały swoją pozycję.

Tabela 46. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej wg sektorów w gminie Raszyn w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Zmiana %
Ogółem	354	290	261	298	314	321	-9,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	4	0	0	0	0	-100,0
Przemysł i budownictwo	75	43	27	43	58	41	-45,3
Pozostała działalność	278	243	234	255	256	280	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Gmina Raszyn jest zróżnicowana wewnętrznie pod względem liczby nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych. W całej gminie liczba takich podmiotów zmniejszyła się o 9,3%. W wielu jednostkach niższego rzędu zmiany były bardziej widoczne, co może być oznaką nasycenia rynku podmiotami, bądź pogorszeniem się sytuacji ekonomicznej. Do takich jednostek zaliczyć należy Dawidy, Falenty, Laszczki, Falenty Nowe, Nowe Grocholice, Podolszyn Nowy, Sękocin Nowy, Puchały, Raszyn, Rybie, Sękocin Stary i Wypędy. W tej ostatniej jednostce w 2015 roku nie zarejestrowano żadnego podmiotu gospodarczego, w pozostałych liczba nowych podmiotów zmniejszyła się w większym stopniu niż średnio w całej gminie, wyjątek stanowi Raszyn. Jednocześnie należy wskazać jednostki, w których w ostatnich latach powstawały nowe firmy, a ich liczba w okresie 2010-2015 wzrosła. Są to Dawidy Bankowe (wzrost o ponad 185%), Falenty Duże (83,3%), Janki (38,1%), Jaworowa (175%), Słomin (100%).

Tabela 47. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Zmiana %
Polska	402 005	346 087	358 367	365 487	357 351	359 973	-10,5
Województwo mazowieckie	66 405	57 402	60 786	65 439	64 131	68 431	3,1
Powiat przuszkowski	2 267	1 914	1 887	2 044	2 014	2 088	-7,9
Gmina Raszyn	354	290	261	298	314	321	-9,3
Dawidy	4	2	6	5	3	3	-25,0
Dawidy Bankowe	7	8	9	14	15	20	185,7
Falenty Duże	6	1	3	5	0	11	83,3
Falenty	19	12	6	9	13	11	-42,1
Janki	21	14	23	19	29	29	38,1
Jaworowa	4	9	4	5	6	11	175,0
Laszczki	4	5	1	8	8	2	-50,0
Łady	2	4	1	3	3	2	0,0
Falenty Nowe	14	16	13	12	10	9	-35,7
Nowe Grocholice	20	18	13	14	10	12	-40,0
Podolszyn Nowy	7	1	0	7	6	6	-14,3
Sękocin Nowy	18	16	6	8	8	12	-33,3
Puchały	5	1	4	1	8	2	-60,0
Raszyn	133	108	114	126	129	131	-1,5
Rybie	74	62	46	50	52	52	-29,7
Słomin	2	2	3	5	3	4	100,0
Sękocin Stary	10	8	8	6	8	4	-60,0
Wypędy	4	3	1	1	3	0	-100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

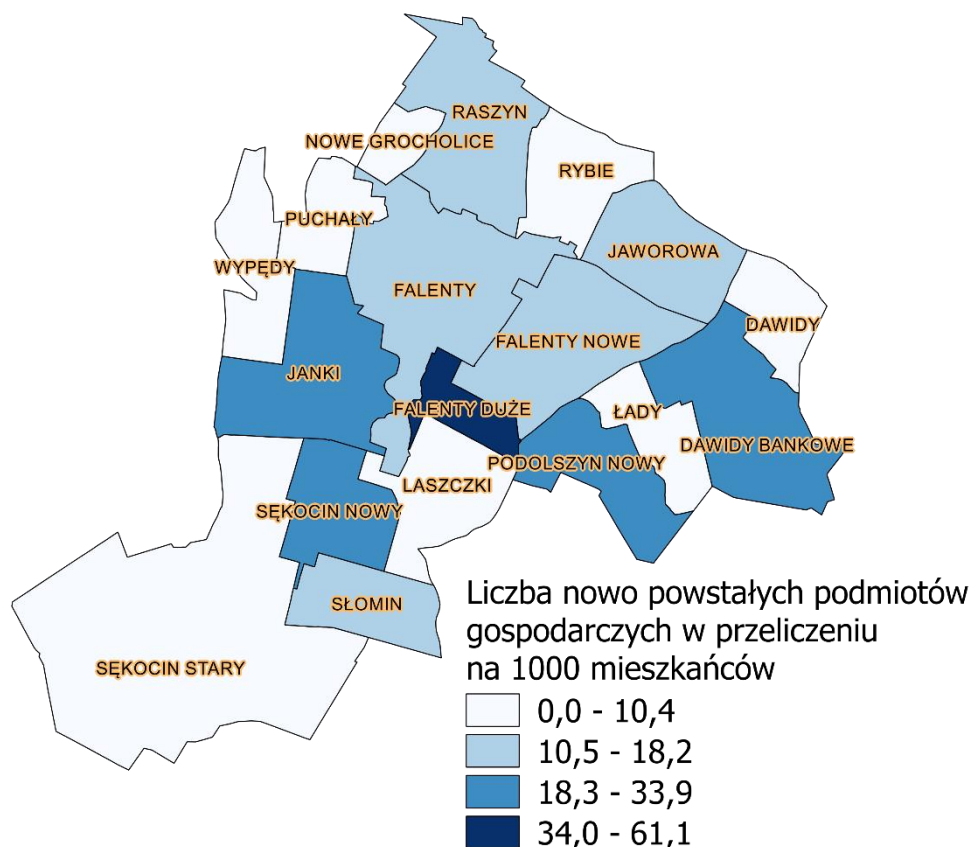
Nowe podmioty gospodarcze w gminie Raszyn w 2015 roku powstały w dwóch sektorach gospodarki - drugim i trzecim, przy czym znaczną przewagę liczebną miały podmioty trzeciego sektora. Blisko połowa wszystkich podmiotów tego sektora zlokalizowana była w samym Raszynie (115 firm). Na drugim miejscu znalazły się Rybie (44 firmy), a na trzecim Janki (24 firmy). W Wypędach w 2015 roku nie powstała żadna nowa firma. Natomiast w Słominie, Sękocinie Starym, Puchałach, Falentach Nowych, Falentach, Falentach Dużych i Dawidach powstały firmy tylko w trzecim sektorze. Łącznie w całej gminie w 2015 roku powstało 41 firm związanych z budownictwem i przemysłem. Najwięcej takich podmiotów powstało na terenie Raszyna (16 firm) oraz Rybie (8 firm). Najmniejszą dynamiką w tym zakresie poza Wypędami, wykazały się Laszczki - w 2015 roku powstały tylko dwie firmy, po jednej w sektorze drugim i trzecim. Niewiele lepsza sytuacja panowała w Ładach i Puchałach, w których w tym samym czasie powstało po dwa podmioty gospodarcze.

Tabela 48. Liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych w gminie Raszyn wg sektorów w 2015 roku

	Przemysł i budownictwo	Pozostała działalność	Razem	Liczba podmiotów na 1000 mieszkańców
Gmina Raszyn	41	280	321	44,5
Dawidy	0	3	3	6,8
Dawidy Bankowe	4	16	20	24,9
Falenty Duże	0	11	11	61,1
Falenty	0	11	11	13,8
Janki	5	24	29	28,4
Jaworowa	2	9	11	14,3
Laszczki	1	1	2	5,7
Łady	0	2	2	8,2
Falenty Nowe	0	9	9	15,1
Nowe Grocholice	2	10	12	8,9
Podolszyn Nowy	1	5	6	22,5
Sękocin Nowy	2	10	12	33,9
Puchały	0	2	2	8,7
Raszyn	16	115	131	18,2
Rybie	8	44	52	10,4
Słomin	0	4	4	15,2
Sękocin Stary	0	4	4	6,8
Wypędy	0	0	0	0,0
Razem	82	560	642	31,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Rysunek 11. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS.

W 2015 roku w gminie Raszków powstały 642 podmioty gospodarcze, czyli 31,1 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Tylko w trzech jednostkach aktywność gospodarcza w 2015 roku była większa niż średnio w całej gminie, a do najbardziej rozwijających się pod tym względem jednostek zaliczyć należy Falenty Duże (66,1), Raszyn (44,5) i Sękocin Nowy (33,9). W pozostałych jednostkach sytuacja była dużo gorsza. Na uwagę zasługuje niska aktywność gospodarcza następujących jednostek: Sękocin Stary, Puchały, Nowe Grocholice, Łady, Laszczki, Wypędy i Dawidy. W tych jednostkach w 2015 roku powstało mniej niż 10 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Zdecydowanie najgorsza sytuacja panowała w Wypędach, gdzie nie powstała żadna nowa firma, ale również w Laszczkach (5,7) czy Sękocinie Starym i Dawidach (po 6,8). Należy jednak pamiętać, że powstawanie nowych podmiotów gospodarczych może mieć związek zarówno z niską atrakcyjnością inwestycyjną terenów, ich słabą kondycją gospodarczą i niskim poziomem rentowności inwestycji, ale również z nasyceniem obszaru działalnością gospodarczą danego rodzaju.

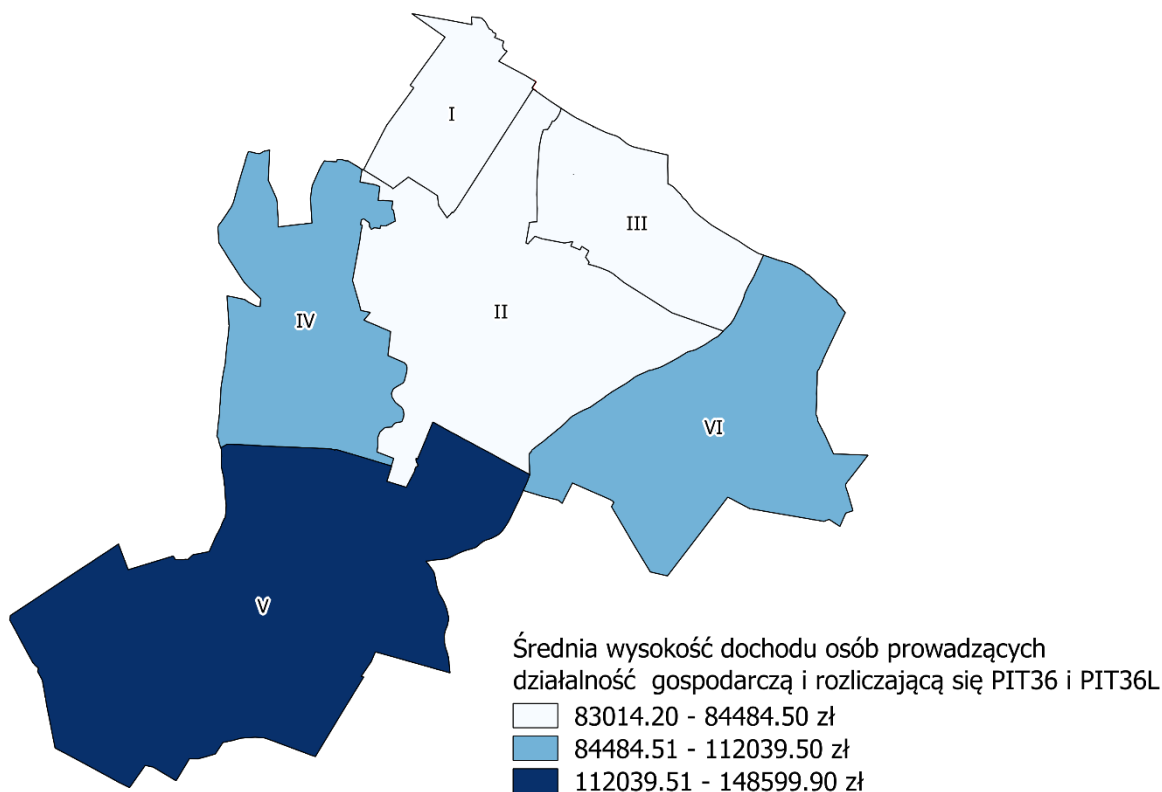
O przedsiębiorczości mieszkańców świadczy uzyskany dochód z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Skarbowego 1630 osób prowadzących działalność gospodarczą, rozliczających się PIT-36 i PIT-36L z terenu gminy wygenerowało 152 003 325,17 zł dochodu, średni dochód wyniósł natomiast 93 437,62 zł. Najniższym średnim dochodem odznaczały się Obszar I (83 014,24 zł), Obszar II (84 484,50 zł) oraz Obszar III (84 015,40 zł), obszary o największej gęstości zaludnienia oraz największej koncentracji podmiotów gospodarczych (tabela 47).

Tabela 49. Dochody podatników prowadzących działalność gospodarczą w 2015 r.

	Łączna wysokość dochodów osób prowadzących działalność gospodarczą w 2015 r. (PIT 36 i PIT 36L)	Łączna liczba osób prowadzących działalność gospodarczą rozliczająca się PIT 36 i PIT 36L w 2015 r.	Średnia wysokość dochodu osób prowadzących działalność gospodarczą rozliczających się PIT 36 i PIT 36L w 2015 r.
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	31 711 439,47 zł	382	83 014,24 zł
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	33 117 924,46 zł	392	84 484,50 zł
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	34 866 392,89 zł	415	84 015,40 zł
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	16 037 854,92 zł	158	101 505,41 zł
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	19 763 782,07 zł	133	148 599,87 zł
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	16 805 931,37 zł	150	112 039,54 zł
Razem	152 003 325,17 zł	1630	93 437,62 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Skarbowego w Pruszkowie

Rysunek 12. Średnia wysokość dochodu osób prowadzących działalność gospodarczą oraz rozliczających się PIT 36 i PIT 36L

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Skarbowego w Pruszkowie.

W całej gminie Raszków w 2015 roku funkcjonowały przeważnie spółki handlowe (1072 firmy), w tym 982 spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością, zlokalizowane było tylko jedno przedsiębiorstwo państwowe i 7 spółdzielni. Przedsiębiorstwo państwowe funkcjonowało w Sękocinie Starym, natomiast spółdzielnie znajdowały się po jednej na terenie jednostek Dawidy, Falenty oraz pięć w Raszkowie. Blisko połowa spółek handlowych zlokalizowana była również w Raszkowie, ale duże znaczenie miały również Janki (219 podmiotów). Raszków stanowi główny ośrodek gminy, a Janki są miejscem koncentracji dużej liczby podmiotów ze względu na obecność parku handlowego. Podobny rozkład przestrzenny wykazały spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki cywilne.

Tabela 50. Podmioty gospodarcze wg form organizacji w 2015 w gminie Raszyn

Nazwa	Przedsiębiorstwa państwowe ogółem	Spółdzielnie	Spółki handlowe	Spółki handlowe akcyjne	Spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością	Spółki cywilne
Gmina Raszyn	1	7	1 072	8	982	432
Dawidy	0	1	7	0	5	7
Dawidy Bankowe	0	0	21	0	21	9
Falenty Duże	0	0	21	0	20	2
Falenty	0	1	39	0	38	8
Janki	0	0	219	3	199	55
Jaworowa	0	0	13	0	11	12
Laszczki	0	0	8	0	6	7
Łady	0	0	4	1	3	3
Falenty Nowe	0	0	24	0	20	7
Nowe Grocholice	0	0	2	0	2	9
Podolszyn Nowy	0	0	2	0	2	1
Sękocin Nowy	0	0	105	1	102	12
Puchały	0	0	18	0	16	4
Raszyn	0	5	459	2	432	223
Rybie	0	0	76	1	54	53
Słomin	0	0	2	0	2	1
Sękocin Stary	1	0	40	0	37	12
Wypędy	0	0	12	0	12	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W strukturze wielkościowej podmiotów gospodarczych w gminie Raszyn w 2015 roku przeważały mikroprzedsiębiorstwa, czyli firmy zatrudniające nie więcej niż 9 osób. Łącznie funkcjonowało 4142 takich firm. Przedsiębiorstwa małe to firmy z minimalnie 10 i maksymalnie 49 pracownikami. W całej gminie funkcjonowało 157 takich podmiotów. Większe jednostki stanowiły wyraźnie mniejszość, ale warto podkreślić, że w gminie Raszyn funkcjonowało jedno przedsiębiorstwo o liczbie zatrudnionych większej niż 1000 osób (Janki) oraz 3 przedsiębiorstwa o liczbie zatrudnionych między 250 a 999 osób (Falenty, Puchały, Sękocin Stary). Dominującą pozycję w całej gminie pod względem liczby podmiotów gospodarczych miały Janki i Raszyn. W Jankach zlokalizowane jest centrum handlowe - Centrum Janki oraz sklep IKEA, który generuje wysoki poziom zatrudnienia. Mniej niż 50 mikroprzedsiębiorstw funkcjonowało w Falentach Dużych, Ładach, Podolszynie Nowym, Słominie i Wypędach. W czterech jednostkach funkcjonują tylko mikroprzedsiębiorstwa (Falenty Duże, Laszczki, Podolszyn Nowy i Słomin). Natomiast w sześciu jednostkach zlokalizowane są tylko firmy, które zatrudniają nie więcej niż 49 osób (Dawidy Bankowe, Jaworowa, Łady, Falenty Nowe, Nowe Grocholice, Wypędy).

Tabela 51. Podmioty gospodarcze wg wielkości w gminie Raszyn w 2015 roku

Nazwa	0-9	10-49	50-249	250-999	1000 i więcej
Gmina Raszyn	4 142	157	18	3	1
Dawidy	54	5	1	0	0
Dawidy Bankowe	147	4	0	0	0
Falenty Duże	49	0	0	0	0
Falenty	127	5	0	1	0
Janki	400	31	6	0	1
Jaworowa	106	6	0	0	0
Laszczki	66	0	0	0	0
Łady	34	1	0	0	0
Falenty Nowe	133	7	0	0	0
Nowe Grocholice	146	2	0	0	0
Podolszyn Nowy	35	0	0	0	0
Sękocin Nowy	170	9	1	0	0
Puchały	50	2	0	1	0
Raszyn	1 734	56	7	0	0
Rybie	701	14	2	0	0
Słomin	38	0	0	0	0
Sękocin Stary	113	14	1	1	0
Wypędy	39	1	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Prowadzenie działalności w gminie Raszyn utrudnione jest ze względu na położenie geograficzne oraz wysoką konkurencyjność i różnorodność usług jaka jest w regionie. Bliskość stolicy i szeroki wachlarz usług oraz obecność dużego parku handlowego w Jankach - Centrum Janki i IKEA są utrudnieniem w prowadzeniu lokalnej działalności, ukierunkowanej na rozwój sektora usług, w tym rzemieślniczych. Jednakże dynamiczny rozwój gminy w zakresie nowych inwestycji powodują, że w perspektywie kolejnych lat wzrośnie popyt na funkcje gospodarcze związane z występowaniem firm logistycznych, spedycyjnych i usługowych oraz zakładów drobnej wytwórczości, rzemiosła i handlu. Wpływ na ten fakt ma korzystne położenie gminy przy dwóch drogach krajowych w pobliżu Warszawy.

W 2015 r. w gminie Raszyn dominowały poniższe sektory (kolejność wg największej liczby podmiotów w danej sekcji):

- handel hurtowy i detaliczny
- transport i gospodarka magazynowa
- działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- przetwórstwo przemysłowe
- budownictwo

Tabela 52. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007 w gminie Raszyn (stan na 2015 r.).

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon. Sekcja PKD 2007	Liczba podmiotów w 2015 r.
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	12
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	6
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	276
Sekcja E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	10
Sekcja F - Budownictwo	260
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	798
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	326
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	103
Sekcja J - Informacja i komunikacja	93
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	53
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	75
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	284
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	101
Sekcja P - Edukacja	57
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	80
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	23
Sekcje S, T, U*	110
Ogółem	2667

* (S - Pozostała działalność usługowa, T- Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, U - Organizacje i zespoły eksterytorialne)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

4.1 Najważniejsze cechy sytuacji gospodarczej w gminie Raszyn

Gmina Raszyn charakteryzuje się niedostatecznym poziomem przedsiębiorczości, czego przykładem jest sukcesywne zmniejszanie się liczby podmiotów gospodarczych ogółem. Nowo zakładane podmioty gospodarcze w porównaniu do powiatu pruszkowskiego oraz województwa mazowieckiego zakładane są znacznie rzadziej. Wskaźnik osób prowadzących działalność gospodarczą rośnie bardzo powoli. Obszar I i II to miejsca koncentracji osób prowadzących działalność gospodarczą, jednakże podmioty te charakteryzuje niski poziom średniego dochodu w stosunku do innych zlokalizowanych w pozostałych obszarach. W gminie Raszyn zauważalna jest przewaga spółek handlowych i mikroprzedsiębiorstw. Utrzymanie i rozwój mikro przedsiębiorstw, zwłaszcza o profilu usługowym, może być kłopotliwe ze względu na bliskość Warszawy oraz sąsiedztwo dwóch dużych centrów handlowych - Centrum Janki i IKEA. Zróżnicowanie podmiotów oraz konkurencyjne ceny są trudne dla drobnych sprzedawców w regionie. Jednakże rozwój gminy i postępujące zainteresowanie inwestycjami w gminie może w przyszłości zmienić profil gospodarczy gminy oparty o przedsiębiorstwa o profilu logistycznym, spedycyjnym i usługowym oraz zakładów drobnej wytwórczości, rzemiosła i handlu.

5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

W centrum gminy znajdują się tereny o dużych walorach przyrodniczo-historycznych. Do istotnych terenów chronionych w gminie Raszyn zaliczyć należy Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu o łącznej powierzchni 1147,5 ha, czego 5,5 ha zajmują Źródlika w Laszczkach. Poza wymienionym obszarem na terenie gminy Raszyn występuje Rezerwat Stawy Raszyńskie o łącznej powierzchni 110 ha, na terenie którego występuje 130 gatunków ptaków wodnych i lądowych. Walory tego terenu były i są stałym obiektem zainteresowań wielu miłośników przyrody.

Problem kształtowania ładu przestrzennego wyraziście zarysowuje się na terenach o największej presji inwestycyjnej, tj. wzdłuż dróg krajowych. Gmina Raszyn, podobnie jak większość gmin wiejskich Aglomeracji Warszawskiej, sukcesywnie przekształca się w wielofunkcyjny zurbanizowany zespół miejski. Wiąże się to z przeznaczeniem znacznych obszarów rolniczych przestrzeni pod zabudowę mieszkaniową i działalność gospodarczą. Na przestrzeni kolejnych lat w związku z dynamicznym rozwojem gminy pod względem rozbudowy sieci dróg krajowych oraz ciągów tranzytowych linii elektroenergetycznych, które będą powodować obniżenie walorów przestrzeni i ograniczenia zagospodarowania tych terenów. Zatem w najbliższych latach dominującą funkcją terenów w zachodniej i środkowej części gminy będzie aktywność gospodarcza z usługami handlowo- logistycznymi. Natomiast we wschodniej części gminy dominuje rolnicza przestrzeń produkcyjna z zabudową mieszkaniowo - zagrodową wzdłuż dróg. Południową część gminy stanowi kompleks lasów prywatnych w miejscowości Sękocin Las i lasów Skarbu Państwa Nadleśnictwa Chojnów w Sękocinie Starym.²

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy odnotowano iż w obowiązujących planach miejscowych nastąpiło zachwianie proporcji między poszczególnymi strefami funkcjonalnymi. Wskazane byłoby uzupełnienie stref rozwoju z zabudową mieszkaniową o funkcje publicznych usług dla poprawy warunków zamieszkiwania oraz stworzenia lokalnych miejsc pracy. Natomiast ze względu na aspekty kompozycyjno-przestrzenne szczególnie widocznymi słabymi stronami w zagospodarowaniu przestrzennym jest brak czytelnej struktury przestrzennej i duże zróżnicowanie form zabudowy, szczególnie na terenach o największej presji inwestycyjnej wzdłuż dróg krajowych. Ważne jest wskazanie, zachowanie lub odtworzenie głównych osi i punktów charakterystycznych wyznaczających kompozycję poszczególnych części gminy tak, aby układ przestrzenny był czytelny. Negatywny wpływ na odbiór przestrzeni ma duża

² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raszyn, Tom I - Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego

i nieuporządkowana ilość nośników reklamowych wszelkiego rodzaju, zwłaszcza nagromadzenie ich w jednym miejscu.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raszyn wytypowano do ochrony ukształtowania terenu następujące zespoły zabudowy³, m.in.

- w Raszynie osiedle „Raszyn Poduchowny”, Osiedle Sportowa - Lotnicza oraz Nowe Grocholice,
- nowy trakt Alei Krakowskiej od kościoła do granicy z Warszawą,
- centrum gminy przy ul. Szkolnej
- Trakt Grocholicki,
- osiedle Falenty,
- wykształcenie centrum usług publicznych dla zespołów zabudowy mieszkaniowej.

5.1. Zasoby mieszkaniowe

Obok zmian gospodarczych o kondycji jednostki administracyjnej świadczy również sytuacja mieszkaniowa. Jednym z mierników jest liczba oddanych do użytku mieszkań. Z jednej strony jest to wyraz zainteresowania firm deweloperskich danym regionem, z drugiej zaś, jest to oznaka zapotrzebowania na miejsce zamieszkania. W gminie Raszyn obserwuje się zmniejszenie liczby mieszkań oddanych do użytku. W 2010 roku do użytku oddano 94 mieszkania, w 2015 roku ponad połowę mniej. Spadek wyniósł 56,4% i był znacznie wyższy niż w powiecie przuskowskim (32,7%). Zmniejszenie się liczby oddawanych do użytku mieszkań może być efektem zmian społeczno-gospodarczych gminy, spadku zamożności społeczeństwa, spadku zainteresowania osiedlaniem się w tym miejscu lub nasyceniem rynku mieszkaniowego i brakiem konieczności budowy nowych obiektów o tej funkcji. Na tle kraju i województwa mazowieckiego sytuacja gminy Raszyn rysuje się jeszcze gorzej, zarówno w województwie, jak i w całym kraju w latach 2010-2015 notuje się wzrost liczby oddawanych mieszkań, odpowiednio o 0,9% i 8,7%.

Tabela 53. Mieszkania oddane do użytku w latach 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Zmiana %
Polska	135 835	130 954	152 904	145 136	143 166	147 711	8,7
Województwo mazowieckie	28 961	25 114	30 554	29 233	30 670	29 227	0,9

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Raszyn, Tom I - Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Zmiana %
Powiat przyszkowski	594	526	458	465	419	400	-32,7
Raszyn	94	66	50	85	47	41	-56,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

W gminie Raszyn dominuje zabudowa mieszkaniowa, często zastępująca zabudowę zagrodową, 17,6% ogólnej powierzchni gminy zajmują tereny osiedlowe. Znaczące zainwestowanie osiedlowe występuje w: Raszynie (193,08 ha), Jankach (110,39 ha) i Rybiu (109,4 ha). Tereny osiedlowe w granicach od 30 ha - 50 ha występują w Sękocinie Starym (50,07 ha) Falentach (42,51 ha), Dawidach Bankowych (31,82 ha), Nowych Grocholicach (31,83 ha) i Sękocinie Nowym (31,84 ha). Najmniej terenów zabudowanych - osiedlowych występuje w Falentach Dużych (9,16 ha). Na terenie gminy dominują różne formy zabudowy jednorodzinnej, także w zorganizowanych osiedlach. Występują również niewielkie skupiska zabudowy wielorodzinnej zlokalizowane w Raszynie, Rybiu, Falentach, Dawidach Bankowych, Podolszynie Nowym i Sękocinie Starym. Intensywna zabudowa mieszkaniowa głównie jednorodzinna rozwinęła się w północnej części gminy, przede wszystkim na terenie „Trój wsi” w Raszynie, Nowych Grocholicach i Rybiu. W pozostałych miejscowościach zabudowa koncentrowała się głównie wzdłuż dróg.

Przeciętna powierzchnia mieszkania w gminie Raszyn w okresie 2010-2014 nieznacznie wzrosła z 111,7 m² do 113,9 m². Jednocześnie wzrosła średnia powierzchnia mieszkania przypadająca na jedną osobę. Zmiany demograficzne pociągnęły za sobą również zmianę liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Przy spadku liczby mieszkań nowo oddanych do użytku, liczba mieszkań na 1000 mieszkańców wzrosła z 325,1 do 328,7. Mieszkania zlokalizowane na terenie gminy Raszyn miały przeciętnie mniej niż 5 izb. Zmianie natomiast nie uległa liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie, w latach 2010-2015 wynosiła ona niewiele ponad 3 osoby.

Tabela 54. Zasoby mieszkaniowe w gminie Raszyn w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	111,7	112,2	112,6	113,4	113,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	36,3	36,5	36,8	37,2	37,4
Mieszkania na 1000 mieszkańców	325,1	325,5	326,9	328,1	328,7
Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	4,77	4,78	4,78	4,80	4,81
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,08	3,07	3,06	3,05	3,04

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Mając na uwadze jednorodziną zabudowę gminy, w ocenie sytuacji mieszkaniowej istotne są dane dotyczące osób korzystających z poszczególnych instalacji - wodociągu, kanalizacji i gazu. W okresie 2010-2015 sytuacja w zakresie wodociągów i kanalizacji na terenie całego kraju ulegała ciągłej poprawie. Wyjątek stanowi instalacja gazowa, z której korzystało niewiele ponad 52% mieszkańców gminy w całym okresie. Gmina Raszyn na tle kraju w kwestii wodociągów wypada gorzej.

W 2010 roku z sieci wodociągowej korzystało 74,2% mieszkańców gminy, w 2015 roku było to 75,4%, czyli niewiele więcej. W powiecie pruszkowskim wzrost udziału osób korzystających z sieci wodociągowej wyniósł 4,2 pkt. procentowego.

Z sieci kanalizacyjnej w 2010 roku w Polsce korzystało 62% mieszkańców. W gminie Raszyn odsetek ten był niższy i wyniósł 50,9%. Była to wartość także niższa niż w powiecie pruszkowskim i województwie mazowieckim. Do 2015 roku sytuacja uległa poprawie i największe zmiany zauważono w gminie Raszyn, gdzie prezentowany wskaźnik osiągnął wartość 68,8% i było to więcej niż w całym kraju i w województwie mazowieckim. Oznacza to, że działania mające na celu poprawę standardów i podniesienie jakości życia w gminie są sukcesywnie podejmowane, co sprawia że gmina Raszyn jest atrakcyjnym miejscem do zamieszkiwania.

Ponad połowa mieszkańców Polski w latach 2010-2015 korzystała z instalacji gazowej. Nieznacznie większy odsetek mieszkańców korzystał z tej infrastruktury w województwie mazowieckim. Na tle kraju i województwa sytuacja gminy Raszyn była bardzo korzystna. W 2010 roku 94,9% mieszkańców korzystało z instalacji gazowej. Jednak wskaźnik ten nie zmienił się znacząco do 2015 roku. W świetle pogarszającej się jakości powietrza, zwłaszcza w sezonie jesienno-zimowym, korzystanie z sieci gazowej i wykorzystanie gazu do ogrzewania domostw przynosi korzystne skutki dla mieszkańców gminy. Tego typu rozwiązania spotykają się z roku na rok z coraz większym zainteresowaniem mieszkańców gminy.

Tabela 55. Osoby korzystające z instalacji (%) w latach 2010-2014

		2010	2011	2012	2013	2014
Wodociąg	Polska	87,4	87,6	87,9	88,0	91,6
	Województwo mazowieckie	83,5	84,0	84,2	84,5	89,3
	Powiat pruszkowski	77,2	78,1	78,7	79,0	83,4
	Gmina Raszyn	74,2	75,7	76,1	75,1	75,4
Kanalizacja	Polska	62,0	63,5	64,3	65,1	68,7
	Województwo mazowieckie	61,5	63,1	63,7	64,7	66,7
	Powiat pruszkowski	66,7	68,0	69,1	70,4	77,1
	Gmina Raszyn	50,9	55,6	56,9	55,6	68,8
Gaz	Polska	52,5	52,5	52,4	52,4	52,2
	Województwo mazowieckie	54,6	54,5	53,5	53,7	53,6
	Powiat pruszkowski	86,4	86,5	84,1	84,9	85,1
	Gmina Raszyn	94,9	94,8	93,3	94,4	94,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL/GUS

Pod względem liczby punktów poboru sieci wodnej i kanalizacyjnej w podziale na obszary analityczne najwięcej punktów poboru sieci każdego z rodzajów sieci jest na terenie Obszaru I. W każdym z obszarów liczba punktów poboru każdego rodzaju jest podobna, jednak przeważają punkty poboru sieci wodno - kanalizacyjnej. Najmniej punktów poboru każdego z rodzajów sieci jest na terenie Obszaru V.

Tabela 56. Punkty poboru - sieć wodno - kanalizacyjna, sieć wodna i sieć kanalizacyjna - stan na 18.08.2016

Obręb	Liczba punktów poboru - sieć wodno - kanalizacyjna	Liczba punktów poboru - sieć wodna	Liczba punktów poboru - sieć kanalizacyjna
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	2841	2780	2776
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	1790	1523	1572
Obszar III (Rybie, - I, II, III, Jaworowa - I, II)	1780	1688	1609
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	401	379	130
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	389	363	127
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	612	561	442

Źródło: opracowanie własne na danych Gminnego Przedsiębiorstwa Komunalnego EKO-RASZYN Sp. z o. o. 5.2 Zabytki

Na terenie gminy Raszyn znajdują się 23 obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych. Znajdują się na terenie Obszarów I, II i IV. Są to obiekty o różnym charakterze i sposobie użytkowania.

Najstarsze obiekty pochodzą z XVII wieku i znajdują się w miejscowości Raszyn. Jest to kapliczka oraz kościół datowany na rok 1665 - parafia św. Szczepana. Najmłodsze zabytki wpisane do rejestru zabytków pochodzą z przełomu XIX i XX wieku. Znajdują się w Puchałach i Raszynie. W miejscowości Puchały z tego okresu pochodzi mauzoleum a w Raszynie szkoła.

Łącznie w miejscowości Falenty znajduje się 5 zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych, w Puchałach 2 zabytki a w Raszynie 16. Wśród pełnionych przez nie funkcji panuje duża różnorodność. Są to obiekty publiczne np. szkoła, poczta czy kościół, ale również obiekty związane z rozwojem życia miejskiego - kramy/jatki, wozownia, stajnia. Na szczególną uwagę zasługuje zabytkowy park w Falentach, który wraz z pozostałymi zabytkami w tej miejscowości tworzy koncentrację zabytków w gminie Raszyn pochodzących z przełomu XVIII i XIX wieku. Funkcję sakralną pełnią m.in. cmentarze w miejscowości Puchały i Raszyn. Na terenie cmentarza parafialnego w Puchałach znajduje się m. in nagrobek Adama Doberskiego (oficer wojsk napoleońskich) czy mogiła zbiorowa 62 rozstrzelanych więźniów Pawiaka (rozstrzelanie nastąpiło w lipcu 1943 roku na Grobli Raszyńskiej).

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tabela 57. Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych w gminie Raszyn (stan na 03.07.2017 rok)

Numer Obiektu	Chronologia	Funkcja	Miejscowość
1	przełom XVIII/XIX w.	zespół - pałac	Falenty
2	przełom XVIII/XIX w.	pałac	Falenty
3	przełom XVIII/XIX w.	oficyna mieszkalna	Falenty
4	przełom XVIII/XIX w.	oranżeria	Falenty
5	przełom XVIII/XIX w.	park	Falenty
6	1700 r.	cmentarz rzymsko-katolicki	Puchały
7	przełom XIX/XX w.	mauzoleum	Puchały
8	koniec XVIII w.	zespół - zajazd	Raszyn
9	1784 - 1790	kramy/jatki	Raszyn
10	1784 - 1790	wozownia	Raszyn
11	1784 - 1790	stajnia	Raszyn
12	1784 - 1790	zajazd	Raszyn
13	1809 r.	zespół - pole bitwy	Raszyn
14	1828 r.	figura	Raszyn
15	XVII w.	kapliczka	Raszyn
16	1809 r.	szaniec	Raszyn
17	1809 r.	pole bitwy	Raszyn
18	1809 r.	cmentarz	Raszyn
19	przełom XVIII/XIX w.	osada	Raszyn
20	1665 r.	kościół	Raszyn
21	1790 r.	plebania	Raszyn
22	1784 - 1790	poczta	Raszyn
23	przełom XIX/XX w.	szkoła	Raszyn

Źródło: Rejestr zabytków nieruchomych, portal internetowy www.danepubliczne.gov.pl

5.3 Przestrzenie publiczne

Za przestrzeń publiczną uznaje się każdą przestrzeń w gminie, która jest dostępna dla każdego mieszkańca, a korzystanie z niej związane jest z zaspokajaniem różnych potrzeb mieszkańców, w tym potrzebą kontaktów z innymi. W gminie Raszyn dominuje zabudowa jednorodzinna, a dostępne i nieużytkowane tereny są atrakcyjne pod względem rozwoju inwestycji. Zaprojektowane i bezpieczne przestrzenie publiczne - skwery, place zabaw, park miejski w miejscowościach wiejskich świadczą o rozwoju gminy w aspekcie zaspokajania potrzeb społecznych oraz realizacji polityki prozdrowotnej i prorodzinnej, sprzyjającej spędzaniu wolnego czasu poza domem, integrując się ze społecznością lokalną. Na terenach wiejskich procesy integracji społecznej przebiegają w inny sposób niż w miastach. Zabudowa jednorodzinna powoduje, że mieszkańcy koncentrują się na własnej przestrzeni domowej. Rezultatem tego jest niski stopień zaangażowania w sprawy gminy oraz niski udział w życiu społeczno-kulturalnym.

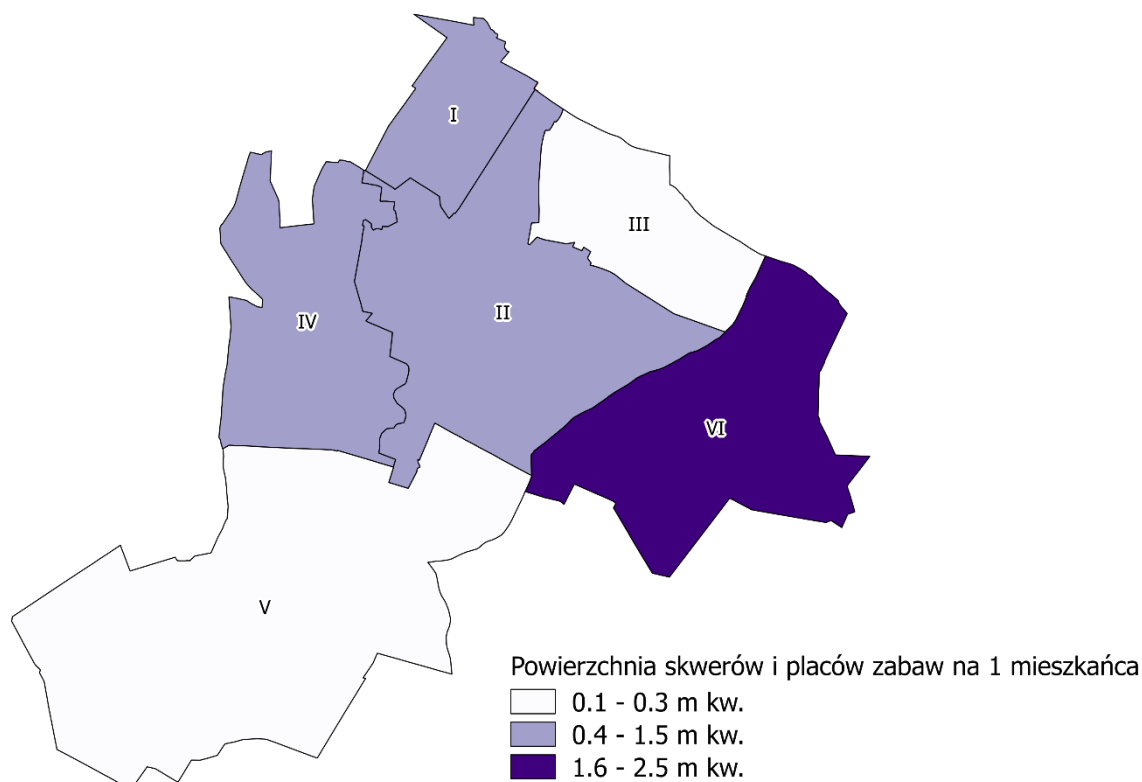
Na terenie gminy Raszyn do przestrzeni publicznych zalicza się skwery i place zabaw, które łącznie zajmują powierzchnię 13539,86 m kw.

Tabela 58. Przestrzenie publiczne w gminie Raszyn w podziale na obszary analityczne

Obszar	Place zabaw i skwery w m kw.	Powierzchnia na 1 mieszkańca
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	2794,86	0,5
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	3460	0,7
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	306,66	0,1
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	2092,98	1,5
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	451	0,3
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	4 434,35	2,5
RAZEM	13539,85	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Raszyn

Rysunek 13. Powierzchnia skwerów i placów zabaw na 1 mieszkańca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Raszyn.

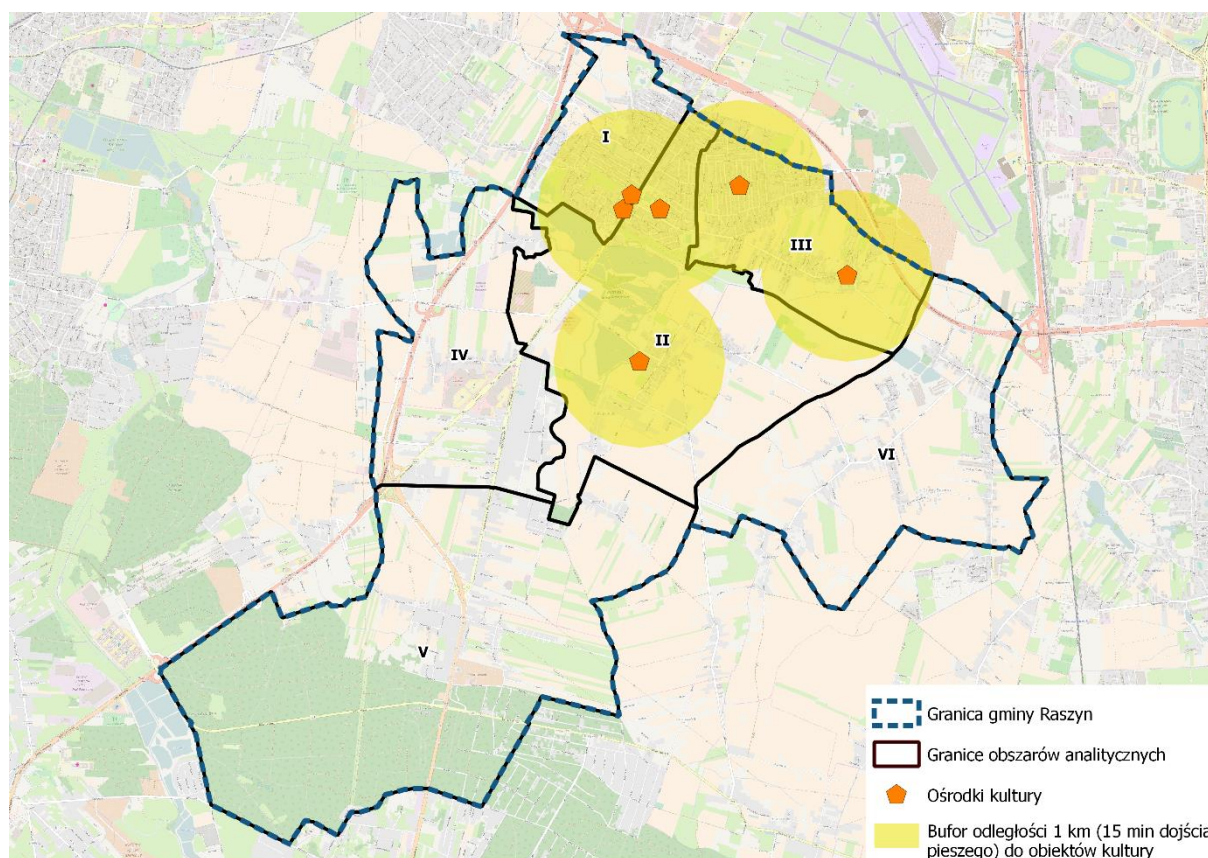
Skwery i place nie występują w każdym sołectwie czy osiedlu. Największa powierzchnia skwerów i placów zabaw znajduje się na terenie sołectwa Dawidy Bankowe (4000 m²). Dużymi zasobami przestrzeni publicznych na tle gminy dysponuje sołectwo Falenty (2800) oraz Puchały (2092,98). W pozostałych jednostkach skwery i place zabaw zajmują znacznie mniejszą powierzchnię. Najmniejsze zasoby znajdują się na terenie sołectwa Dawidy (434,35) i niewiele większe na terenie sołectwa Słomin (451).

W każdym z analizowanych obszarów znajdują się przestrzenie publiczne w postaci skwerów i placów zabaw. Najwięcej znajduje się na terenie Obszaru VI (4,4 ha). Jednocześnie jest to obszar o największej powierzchni skwerów i placów zabaw przypadających na jednego mieszkańca (2,5 m²). Najgorzej rysuje się sytuacja w Obszarze V. Zarówno powierzchnia skwerów i placów zabaw podana bezwzględnie (451 m²), jak i przypadająca na jednego mieszkańca (0,3 m²) jest najmniejsza spośród wszystkich obszarów analitycznych.

5.4 Obiekty kultury

W gminie Raszyn działa 6 obiektów kultury. Wszystkie znajdują się w północnej części gminy, na terenie Raszyna, Rybia, Jaworowej i Falent. Na terenie obszaru I mieszczą się: Centrum Kultury Raszyn oraz prywatna galeria obrazów BeMark, na terenie obszaru II - Gminna Biblioteka Publiczna oraz jej filia w Falentach, a na terenie obszaru III Świetlica Środowiskowa „Świetlik” w Rybiu oraz Ognisko Wychowawcze wraz z biblioteką w Jaworowej. Obszary IV - VI są pozbawione obiektów kultury i znacznie oddalone od obiektów kultury na terenie gminy. W obrębie ok. 15 minutowego dojazdu pieszego do obiektów kultury znajduje się prawie cały obszar III. Obszar I w większości mieści się w obrębie pożądanego bufora - jedynie północna część Raszyna I oraz zachodnia część Nowych Grocholic to tereny, skąd dojazd do obiektów kultury zajmie ponad 15 min. Część obszaru II znajdująca się poza założonym buforem 15 min to w większości tereny niezamieszkałe.

Rysunek 14. Obiekty kultury w gminie Raszyn – stan na 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Pruszkowie oraz danych ze strony internetowej gminy Raszyn, podkład mapowy © autorzy OpenStreetMap.

5.5 Najważniejsze cechy sytuacji przestrzenno-technicznej i technicznej w gminie Raszyn

W zakresie przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym sytuacja w gminie Raszyn charakteryzuje się zmniejszeniem liczby mieszkań oddawanych do użytku oraz dominującą jednorodziną zabudową mieszkalną. W celu utrzymania komfortu życia na dobrym poziomie konieczne jest dostarczanie podstawowych usług związanych z zapotrzebowaniem na energię, wodociągi, gaz i kanalizację. Z przeprowadzonych diagnoz wynika iż liczba osób korzystających z sieci wodociągowej i gazowej jest stała na przestrzeni lat 2010-2015, a dostęp do niej ma zdecydowana większość mieszkańców. Sukcesywnie rozwijana i modernizowana jest sieć kanalizacyjna - zanotowano wzrost liczby osób korzystających z sieci kanalizacyjnej. Problemem jest niewielka powierzchnia placów zabaw i skwerów na jednego mieszkańca w Obszarze V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Sękocin Las, Stomin, Laszczki) oraz bardzo duże zróżnicowanie dostępności przestrzeni publicznych w gminie. Z kolei dostępność do obiektów kultury jest ograniczona, obiekty kultury znajdują się na terenie Obszaru I, II i III. Kolejnym problemem jest duża i nieuporządkowana ilość nośników reklamowych wszelkiego rodzaju, zwłaszcza nagromadzenie ich w jednym miejscu, powodujące wrażenie chaosu przestrzennego. Niepokojące jest zachwianie proporcji między poszczególnymi strefami funkcjonalnymi gminy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, brak czytelnej struktury przestrzennej i duże zróżnicowanie form zabudowy, szczególnie na terenach o największej presji inwestycyjnej wzdłuż dróg krajowych. Kluczowe będzie uzupełnienie stref rozwoju z zabudową mieszkaniową o funkcje publicznych usług dla poprawy warunków zamieszkiwania oraz stworzenia lokalnych miejsc pracy.

6. Sfera środowiskowa

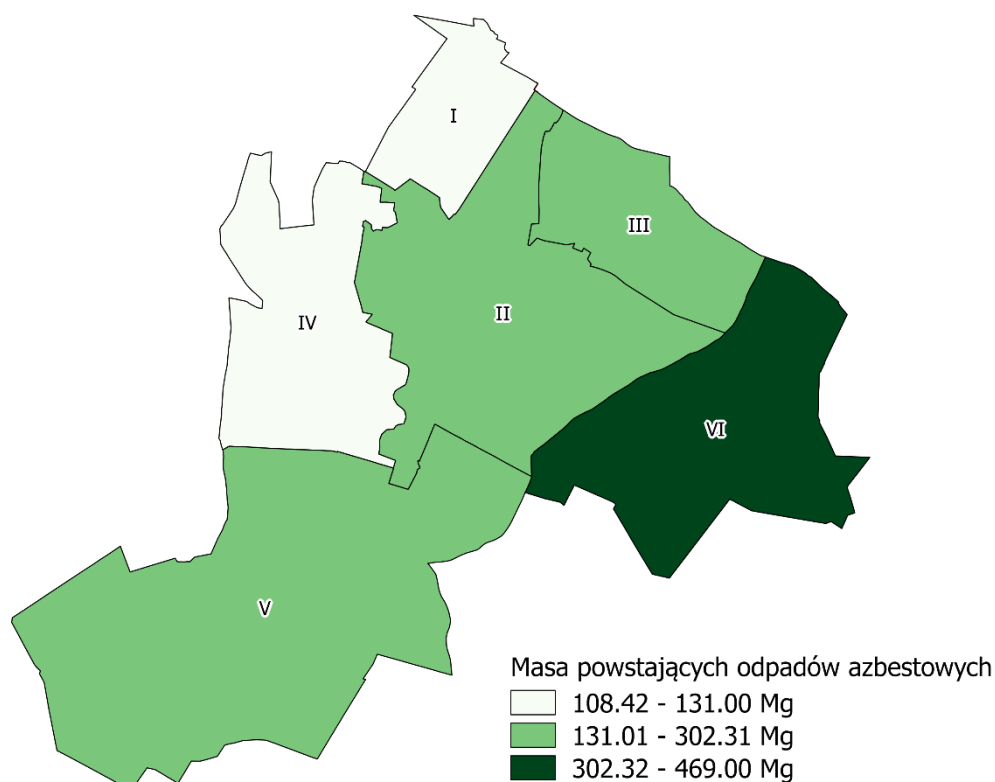
Stan środowiska opisuje liczba wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Raszyn w 2014 roku. Łączna powierzchnia wyrobów zawierających azbest wynosi 130 514,58 m², co odpowiada masie 1435,66 Mg. Największą powierzchnię wyrobów zawierających azbest obserwuje się w Obszarze VI. W tym samym obszarze sytuacja jest najbardziej negatywna także pod względem masy powstających odpadów azbestowych (469 Mg). Zagrożenie szkodliwością azbestu obecnie wiąże się z niewłaściwym składowaniem odpadów i wyrobów azbestowych. Wielkość zagrożenia zdrowia zależna jest od rodzaju azbestu, wielkości włókien i ich stężenia w powietrzu oraz czasu narażenia. Wśród negatywnych skutków wynikających ze szkodliwości azbestu można wskazać choroby układu oddechowego, np. pylica azbestowa, łagodne zmiany opłucnowe, a nawet nowotwór płuc. Należy pamiętać, że azbest zabezpieczony w sposób uniemożliwiający uwolnienie się włókien do powietrza nie stanowi żadnego zagrożenia dla zdrowia.

Tabela 59. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Raszyn w 2014 roku

Miejscowość	Powierzchnia zawierająca azbest (m ²)	Masa powstających odpadów azbestowych (Mg)
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	9 856,29	108,425
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	27 482,29	302,305
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	21 912	241
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	11 898	131
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	16 773	185
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	42 593	469
RAZEM	130 514,58	1 435,66

Źródło: Program usuwania wyrobów zawierających azbestu

Rysunek 15. Masa istniejących odpadów azbestowych (Mg)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu usuwania wyrobów zawierających azbest.

Gmina Raszyn nie jest podłączona do sieci ciepłowniczej. Wszystkie budynki powodują emisję jedynie na niskim poziomie.

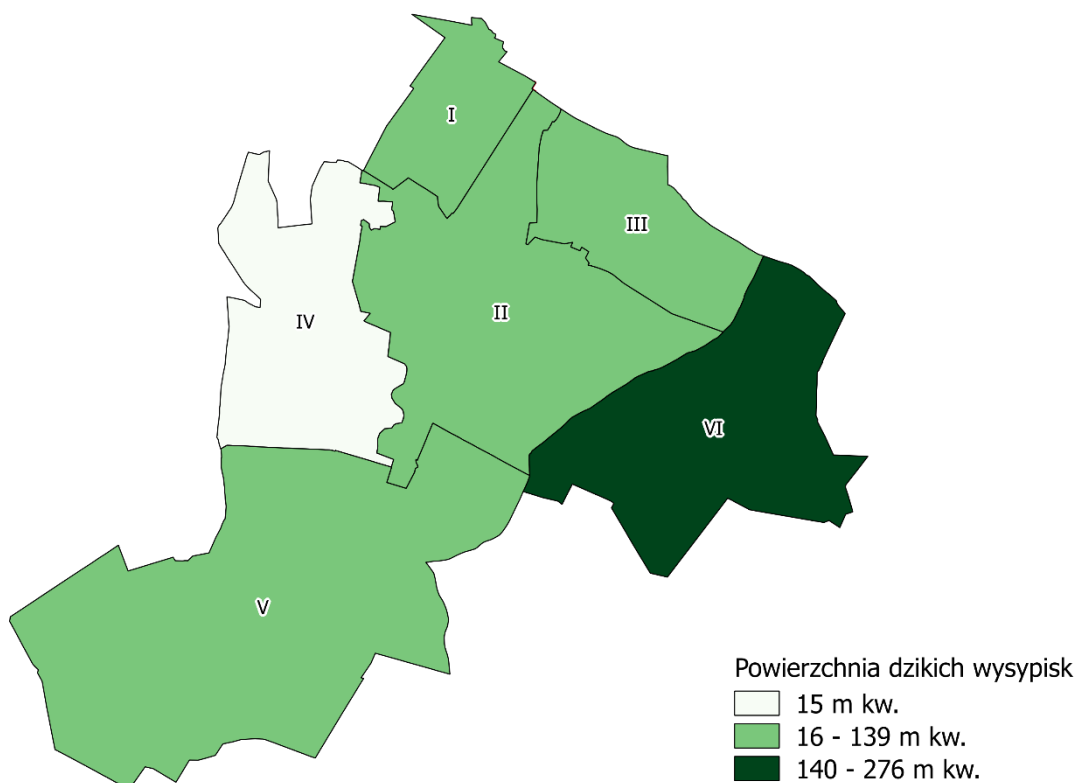
Na terenie gminy występują dzikie wysypiska śmieci, które powodują degradację zieleni oraz zanieczyszczenie środowiska (zwłaszcza gleby). Największa powierzchnia dzikich wysypisk występuje w Obszarze VI. Ponadto, duży problem z dzikimi wysypiskami występuje na Obszarach V, II i III. W przeliczeniu na powierzchnię jednostki największy problem występuje w Obszarze I oraz VI.

Tabela 60. Powierzchnia dzikich wysypisk w 2015 r. w gminie Raszyn

Obszar	Powierzchnia dzikich wysypisk w m ² w 2015 r.	Powierzchnia dzikich wysypisk w m kw. na 1 ha powierzchni
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	90	0,43
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	120	0,11
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	108	0,29
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	15	0,03
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	139	0,09
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	276	0,36
RAZEM	748	0,17

Źródło: Urząd Gminy Raszyn

Rysunek 16. Powierzchnia dzikich wysypisk w 2015 r. w gminie Raszyn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Raszyn.

6.1 Najważniejsze cechy sytuacji środowiskowej w gminie Raszyn

Jak w wielu gminach w Polsce, w Gminie Raszyn nadal występują tereny gdzie produkty oraz odpady azbestowe są zagrożeniem dla zdrowia człowieka. Największe zagrożenie negatywnym oddziaływaniem azbestu występuje na terenie obszarów VI, II i III. W tych obszarach występuje zarówno największe nagromadzenie produktów azbestowych, jak również największe nagromadzenie tego rodzaju odpadów. Kolejnym problemem środowiskowym jest występowanie dzikich wysypisk śmieci. Największe powierzchniowo dzikie wysypiska śmieci występują w obszarach II, III i V. Konieczna jest edukacja mieszkańców, szczególnie osób dorosłych oraz monitorowanie miejsc, w których dochodzi do wykroczeń tego rodzaju.

7. Badanie ankietowe

W dniach od 3 do 5 sierpnia 2016 zrealizowane zostało badanie ankietowe na potrzeby opracowania „Programu Rewitalizacji Obszaru Al. Krakowskiej w Raszynie - Integracja Społeczna i Terytorialna”. W ankiecie użyto podział odpowiedzi udzielanych przez respondentów, w podziale na jednostki administracyjne gminy (sołectwa i osiedla). Dzięki temu mieszkańcy łatwo mogli zlokalizować i wskazać występowanie problemów w sferach rewitalizacji: społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, gospodarczej i środowiskowej.

7.1 Metodyka badania

Wywiady kwestionariuszowe PAPI są tradycyjną formą badań opartą na bezpośredniej rozmowie z Respondentem. Ankieterzy przeprowadzali wywiad w oparciu o kwestionariusz, na którym zapisywane były odpowiedzi. Technika ta umożliwia dotarcie do osób, które nie korzystają z internetu. Dodatkowo obecność ankietera wpływa motywująco zarówno na etapie rekrutacji do badania, jak i w trakcie wywiadu (minimalizując ryzyko przerwania badania). Bezpośrednia rozmowa z respondentem pozwala na wytlumaczenie w pełni tematu ankiety i uzyskaniu prawdziwych informacji. Ankieta została przeprowadzona w najbardziej uczęszczanych miejscach Gminy (gdzie mieszkańcy korzystając z usług publicznych - administracji, kultury, transportu, ochrony zdrowia i handlu oraz odpoczywają i uprawiają rekreację) głównie wzdłuż Al. Krakowskiej, okolicach Rynku Raszyńskiego: ul. Szkolna, ul. Sportowa, ul. Poniatowskiego, jak również w innych sołectwach np. Dawidach, Rybiu czy Falentach.

7.2 Próba

Dobór próby miał charakter reprezentatywny przedmiotowo (kwotowy) pod względem płci i wieku. Rekrutacja była więc ukierunkowana na to, aby odsetek osób z poszczególnych grup wyznaczonych przez te dwie cechy odpowiadał ich proporcjom w populacji wszystkich mieszkańców gminy (według danych BDL GUS).

Można więc zauważyć nieznaczną przewagę liczebną kobiet, zaś jeśli chodzi o grupy wieku - osób od 25 do 44 oraz od 45 do 64 lat.

Tabela 61. Respondenci według płci i wieku

Płeć Wiek	Kobieta		Mężczyzna		Łącznie	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
poniżej 20 lat	17	4,33%	13	3,31%	30	7,63%
20-24 lata	39	9,92%	13	3,31%	52	13,23%
25-44 lata	91	23,16%	46	11,70%	137	34,86%
45-64 lata	59	15,01%	58	14,76%	119	30,28%
65 i więcej	31	7,89%	24	6,11%	55	13,99%
Łącznie	237	60,31%	154	39,19%	393	100,00%

Źródło: badanie PAPI, n=400⁴

Największą grupę Respondentów stanowiły osoby świadczące pracę najemną. Można również zwrócić uwagę na stosunkowo wysoki odsetek osób bezrobotnych.

Tabela 62. Respondenci według sytuacji zawodowej

Odpowiedź	Liczba	%
Nauka	51	12,91%
Praca najemna	106	26,84%
Samozatrudnienie	48	12,15%
Działalność na własny rachunek	46	11,65%
Bezrobocie	79	20,00%
Emerytura/renta	65	16,46%
Łącznie	395	100,00%

Źródło: badanie PAPI, n=400

W badaniu zostały uwzględnione wszystkie jednostki administracyjne gminy. Najliczniej reprezentowane były Raszyn I oraz Raszyn II.

Tabela 63. Respondenci według miejsca zamieszkania

Miejsce zamieszkania	Liczba	%
Jaworowa I	12	3,06%
Jaworowa II	5	1,28%
Dawidy	20	5,10%
Dawidy Bankowe	8	2,04%
Falenty Duże	5	1,28%
Falenty Nowe	10	2,55%
Łaszczki	7	1,79%
Łady	10	2,55%
Podolszyn Nowy	6	1,53%
Puchały	8	2,04%
Sękocin Nowy	4	1,02%
Sękocin Stary	8	2,04%
Słomin	6	1,53%
Wypędy	6	1,53%
Janki	9	2,30%
Nowe Grocholice	12	3,06%

⁴ We wszystkich tabelach zostały przedstawione wyniki bez braków danych.

Miejsce zamieszkania	Liczba	%
Falenty Osiedle	4	1,02%
Rybie I	11	2,81%
Rybie II	30	7,65%
Rybie III	17	4,34%
Raszyn I	85	21,68%
Raszyn II	106	27,04%
Inne	3	0,77%
Łącznie	392	100,00%

Źródło: badanie PAPI, n=400

7.3 Wyniki badania

Pierwsze pytanie ankiety dotyczyło ogólnej oceny gminy jako miejsca zamieszkania. Największa liczba osób wybrała odpowiedź *dobrze*. Co więcej łączny odsetek odpowiedzi pozytywnych (*bardzo dobrze* i *dobrze*) był wyraźnie wyższy od odsetka odpowiedzi negatywnych (*bardzo źle* i *źle*).

Tabela 64. Ocena gminy jako miejsca zamieszkania

Odpowiedź	Liczba	%
Bardzo dobrze	78	20,42%
Dobrze	154	40,31%
Średnio	99	25,92%
Źle	36	9,42%
Bardzo źle	15	3,93%
Łącznie	382	100,00%

Źródło: badanie PAPI, n=400

W pytaniu o najważniejsze problemy społeczne gminy najczęściej wybierana była odpowiedź *Wandalizm*. Kolejne co do częstości były *Brak aktywności mieszkańców*, *Przestępczość* oraz *Uzależnienia*.

Tabela 65. Najważniejsze problemy społeczne gminy (pytanie wielokrotnego wyboru)

Odpowiedź	Liczba	%
Bezrobocie	30	7,50%
Ubóstwo	36	9,00%
Przestępczość	78	19,50%
Niski poziom wykształcenia mieszkańców	35	8,75%
Brak aktywności mieszkańców	95	23,75%
Niski poziom zaufania w społeczeństwie	73	18,25%
Bezdomność	22	5,50%
Uzależnienia	76	19,00%
Przemoc w rodzinie	14	3,50%
Wykluczenie społeczne	42	10,50%
Wandalizm	97	24,25%
Inne	20	5,00%

Źródło: badanie PAPI, n=400

Kolejna część ankiety dotyczyła poszczególnych typów problemów. W przypadku wszystkich, jako lokalizacja w których natężenie jest największe wskazywany były

Raszyn II oraz Raszyn I. Na trzecim miejscu w zakresie problemów społecznych, gospodarczych i technicznych znalazło się osiedle Rybie III, w zakresie problemów środowiskowych - sołectwa Falenty Nowe i Falenty Duże.

Tabela 66. Lokalizacje poszczególnych typów problemów (pytanie wielokrotnego wyboru)

	Społeczne		Środowiskowe		Gospodarcze		Przestrzenno-funkcjonalne		Techniczne	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Jaworowa I	14	3,50%	14	3,50%	19	4,75%	15	3,75%	8	2,00%
Jaworowa II	24	6,00%	12	3,00%	19	4,75%	18	4,50%	12	3,00%
Dawidy	20	5,00%	11	2,75%	20	5,00%	14	3,50%	12	3,00%
Dawidy Bankowe	11	2,75%	19	4,75%	13	3,25%	18	4,50%	15	3,75%
Falenty Nowe	13	3,25%	26	6,50%	6	1,50%	8	2,00%	7	1,75%
Falenty Duże	13	3,25%	26	6,50%	8	2,00%	10	2,50%	10	2,50%
Laszczki	8	2,00%	4	1,00%	11	2,75%	9	2,25%	7	1,75%
Łady	11	2,75%	5	1,25%	10	2,50%	11	2,75%	9	2,25%
Podolszyn Nowy	7	1,75%	3	0,75%	6	1,50%	7	1,75%	5	1,25%
Puchały	4	1,00%	7	1,75%	8	2,00%	9	2,25%	11	2,75%
Sękocin Nowy	2	0,50%	4	1,00%	6	1,50%	7	1,75%	0	0,00%
Sękocin Stary	9	2,25%	10	2,50%	5	1,25%	9	2,25%	3	0,75%
Ślomin	8	2,00%	5	1,25%	10	2,50%	8	2,00%	6	1,50%
Wypędy	16	4,00%	10	2,50%	10	2,50%	15	3,75%	10	2,50%
Janki	11	2,75%	13	3,25%	9	2,25%	8	2,00%	8	2,00%
Nowe Grocholice	21	5,25%	6	1,50%	17	4,25%	15	3,75%	11	2,75%
Falenty Osiedle	8	2,00%	6	1,50%	6	1,50%	4	1,00%	3	0,75%
Rybie I	26	6,50%	17	4,25%	21	5,25%	24	6,00%	18	4,50%
Rybie II	40	10,00%	16	4,00%	28	7,00%	26	6,50%	25	6,25%
Rybie III	36	9,00%	17	4,25%	26	6,50%	29	7,25%	23	5,75%
Raszyn I	101	25,25%	157	39,25%	102	25,50%	127	31,75%	114	28,50%
Raszyn II	150	37,50%	204	51,00%	126	31,50%	156	39,00%	138	34,50%

Źródło: badanie PAPI, n=400

Jeśli chodzi o rozkład wskazań w ramach jednostek pomocniczych to w większości z nich najczęściej dostrzegane były problemy społeczne (zwłaszcza w sołectwach Nowe Grocholice i Falenty Osiedle oraz osiedlu Rybie III). Problemy środowiskowe były najczęściej dostrzegane w siedmiu jednostkach - tendencja ta była najsilniejsza w sołectwie Falenty Nowe. Problemy gospodarcze dominowały najsilniej w sołectwie Laszczki zaś problemy przestrzenno-funkcjonalne - Sękocin Nowy. Jedyną jednostką, w której największe znaczenie miały problemy techniczne było sołectwo Puchały.

Tabela 67. Wskazania na problemy w poszczególnych jednostkach terytorialnych (pytanie wielokrotnego wyboru)

	Społeczne	Środowiskowe	Gospodarcze	Przestrzenno-funkcjonalne	Techniczne
Jaworowa I	20,00%	20,00%	27,14%	21,43%	11,43%
Jaworowa II	28,24%	14,12%	22,35%	21,18%	14,12%
Dawidy	25,97%	14,29%	25,97%	18,18%	15,58%
Dawidy Bankowe	14,47%	25,00%	17,11%	23,68%	19,74%
Falenty Nowe	21,67%	43,33%	10,00%	13,33%	11,67%
Falenty Duże	19,40%	38,81%	11,94%	14,93%	14,93%
Laszczki	20,51%	10,26%	28,21%	23,08%	17,95%
Łady	23,91%	10,87%	21,74%	23,91%	19,57%
Podolszyn Nowy	25,00%	10,71%	21,43%	25,00%	17,86%
Puchały	10,26%	17,95%	20,51%	23,08%	28,21%
Sękocin Nowy	10,53%	21,05%	31,58%	36,84%	0,00%
Sękocin Stary	25,00%	27,78%	13,89%	25,00%	8,33%
Słomin	21,62%	13,51%	27,03%	21,62%	16,22%
Wypędy	26,23%	16,39%	16,39%	24,59%	16,39%
Janki	22,45%	26,53%	18,37%	16,33%	16,33%
Nowe Grocholice	30,00%	8,57%	24,29%	21,43%	15,71%
Falenty Osiedle	29,63%	22,22%	22,22%	14,81%	11,11%
Rybie I	24,53%	16,04%	19,81%	22,64%	16,98%
Rybie II	29,63%	11,85%	20,74%	19,26%	18,52%
Rybie III	27,48%	12,98%	19,85%	22,14%	17,56%
Raszyn I	16,81%	26,12%	16,97%	21,13%	18,97%
Raszyn II	19,38%	26,36%	16,28%	20,16%	17,83%

Źródło: badanie PAPI, n=400N

Na zakończenie ankiety Respondenci zostali poproszeni o wskazanie, kto powinien być przede wszystkim odbiorcą działań rewitalizacyjnych. Najczęściej wybierane były odpowiedzi: *Seniorzy, Osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym i Rodziny z małymi dziećmi.*

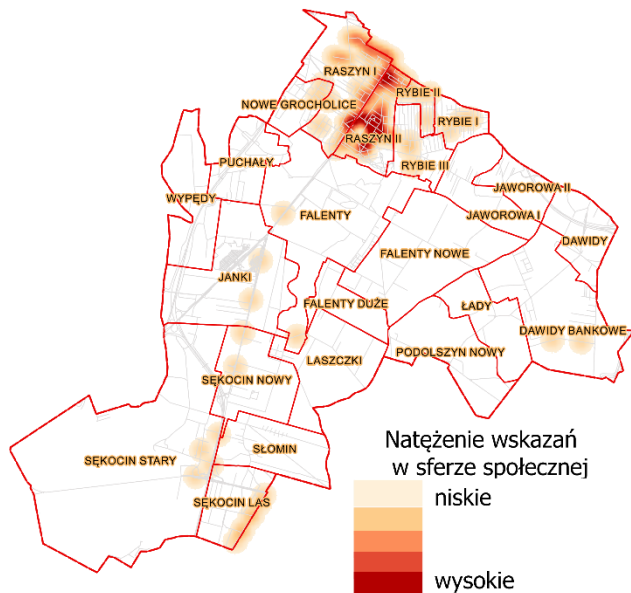
Tabela 68. Grupy, które powinny być zdaniem Respondentów głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych w ich miejscu zamieszkania (pytanie wielokrotnego wyboru)

Odpowiedź	Liczba	%
Rodziny z małymi dziećmi	123	30,75%
Osoby niepełnosprawne	47	11,75%
Dzieci	89	22,25%
Osoby bezrobotne	116	29,00%
Młodzież	97	24,25%
Osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym	133	33,25%
Seniorzy	148	37,00%
Osoby zagrożone patologiami alkoholizm, narkomania, przestępczość, itp.	99	24,75%
Inne	1	0,25%

Źródło: badanie PAPI, n=400

Poniżej przedstawiono graficznie wskazania lokalizacji, w których występują problemy w sferach rewitalizacji (społeczna, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna, gospodarcza, środowiskowa)

Rysunek 17. Występowanie problemów społecznych - wskazania respondentów

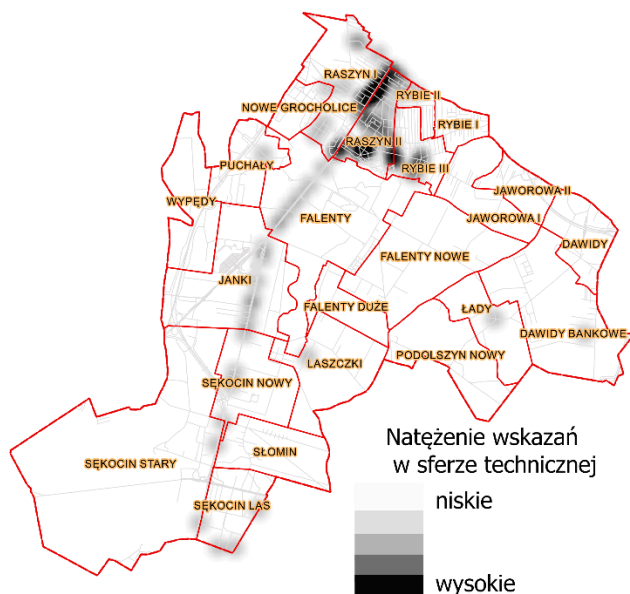
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 18. Występowanie problemów sferze przestrzenno-funkcjonalnej - wskazania respondentów

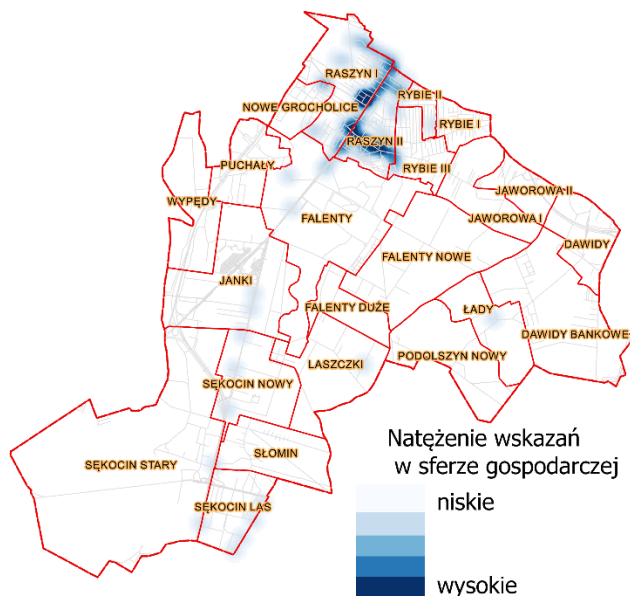
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 19. Występowanie problemów w sferze technicznej - wskazania respondentów

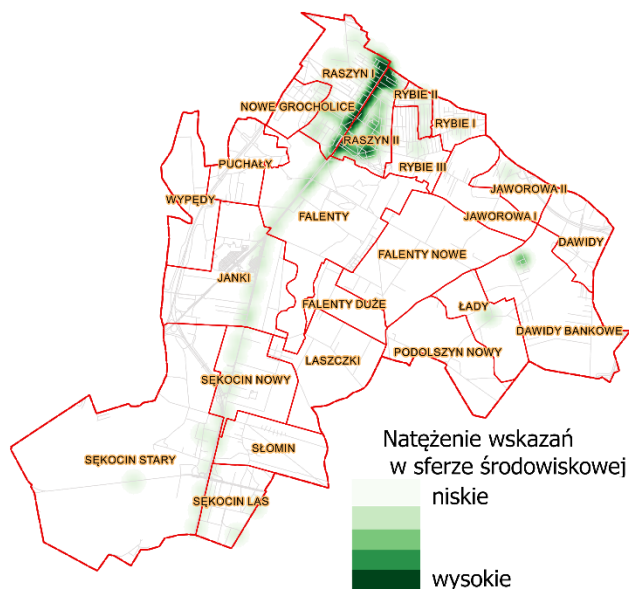
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 20. Występowanie problemów w sferze gospodarczej - wskazania respondentów

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 21. Występowanie problemów w sferze środowiskowej - wskazania respondentów

Źródło: opracowanie własne.

8. Delimitacja obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

8.1. Metodyka delimitacji obszarów

Powyższa diagnoza pozwoliła na przeprowadzenie analizy w oparciu o wystandaryzowane wskaźniki, a następnie wyliczenie wskaźnika syntetycznego dla przyjętych obszarów analitycznych - jednostek referencyjnych na poziomie poszczególnych sfer oraz dla wszystkich łącznie. Wystandaryzowanie wskaźników odbywało się w oparciu o następujący wzór:

$$W_s = \frac{W_w - W_{\text{śr}}}{\sigma}$$

Gdzie:

- W_s - wskaźnik wystandaryzowany,
- W_w - wartość wskaźnika dla osiedla/sołectwa,
- $W_{\text{śr}}$ - średnia arytmetyczna wskaźnika dla całej gminy,
- σ - odchylenie standardowe wskaźnika.

Wystandaryzowanie wskaźnika oznacza jego odchylenie od wartości dla gminy, która zawsze wynosi 0. Wartości wystandaryzowanych wskaźników mogą przyjmować

wartości dodatnie lub ujemne. Wskaźniki dodatnie wskazują, które jednostki funkcjonalno-przestrzenne są zdegradowane w poszczególnych zagadnieniach, wartości ujemne natomiast wskazują na korzystniejszą sytuację w poszczególnych jednostkach. Wskaźniki, których wyższe wartości świadczą o degradacji pozostają bez zmian, natomiast wskaźniki, których wartość im niższa tym wyższy poziom degradacji w celu wyrównania ich wartości zostały pomnożone przez (-)1.

Następnie zespół ds. rewitalizacji Gminy Raszyn, z uwagi na szczególnie istotne znaczenie w procesie rewitalizacji aspektu społecznego nadał wagi poszczególnym wskaźnikom w sferze społecznej, które pozwoliły na ocenienie znaczenia poszczególnych wskaźników dla występowania stanu kryzysowego w wyznaczonych jednostkach analitycznych. Nadając wagi poszczególnym wskaźnikom kierowano się wartościami wskaźników dla gminy w porównaniu do województwa mazowieckiego, wskazaniem najistotniejszych problemów przez respondentów badania społecznego oraz wiedzą członków zespołu ds. rewitalizacji Gminy Raszyn.

W sferze społecznej każdy z 10 wskaźników otrzymał osobną punktację od 1 do 10, gdzie 10 oznacza najistotniejszy dla rozwoju gminy, 1 nieistotny.

Tabela 69. Przypisanie wag do poszczególnych wskaźników w sferze społecznej

Wskaźnik	Waga wskaźnika	Uzasadnienie wagi wskaźnika
Liczba osób korzystających z GOPS na 1000 mieszkańców	10	Wskaźnik jest niezwykle istotny z punktu widzenia rozwoju społecznego gminy Raszyn. Wartość wskaźnika jest ponad 6-krotnie wyższa niż wartość wskaźnika dla województwa mazowieckiego. Również ponad 1/3 wskazań w badaniu społecznym nt. najważniejszych problemów społecznych dotyczyło zagadnień, które kwalifikowane są bezpośrednio jako powody przyznawania pomocy społecznej (bezdomność, ubóstwo, uzależnienia). Dlatego wskaźnik otrzymał wartość wagi 10.
Liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców	9	Liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców w danej jednostce analitycznej świadczy o kumulacji rodzin dysfunkcyjnych w jednym miejscu. Dlatego też oprócz liczby osób korzystających również ten wskaźnik jest niezwykle istotny z punktu widzenia rozwoju społecznego danej jednostki analitycznej. Dodatkowo ponad 1/3 wskazań w badaniu społecznym nt. najważniejszych problemów społecznych dotyczyło zagadnień, które kwalifikowane są bezpośrednio jako powody przyznawania pomocy społecznej (bezdomność, ubóstwo, uzależnienia). Dlatego wskaźnik otrzymał wartość wagi 9.

<p>Wysokość świadczenia przypadająca na jedną rodzinę</p>	<p>8</p>	<p>Wysokość świadczenia przypadająca na jedną rodzinę świadczy o zapotrzebowaniu poszczególnych rodzin na pomoc finansową. Wskaźnik ten jest istotny dla rozwoju społecznego obszaru. Wartość wskaźnika dla gminy Raszyn jest prawie o 30% wyższa niż średnia dla województwa mazowieckiego. Dodatkowo ponad 1/3 wskazań w badaniu społecznym nt. najważniejszych problemów społecznych dotyczyło zagadnień, które kwalifikowane są bezpośrednio jako powody przyznawania pomocy społecznej (bezdomność, ubóstwo, uzależnienia). Dlatego wskaźnik otrzymał wartość wagi 8.</p>
<p>Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców</p>	<p>7</p>	<p>Z uwagi na specyficzny charakter gminy, wielokulturowość, położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy przestępczość stanowi istotny czynnik rozwojowy gminy Raszyn, a tym samym jednostek analitycznych w obszarze zdegradowanym. Również respondenci w badaniu społecznym wskazali, iż przestępczość oraz wandalizm bardzo istotny problem w gminie Raszyn (ponad 43% wszystkich wskazań). Dlatego wskaźnik otrzymał wartość wagi 7.</p>
<p>Liczba uczestników zajęć CKR na 1000 mieszkańców</p>	<p>6</p>	<p>Z uwagi na specyficzny charakter gminy, wielokulturowość, położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy liczba uczestników zajęć CKR na 1000 mieszkańców stanowi istotny czynnik rozwoju społecznego gminy. W opinii respondentów badania społecznego brak aktywności mieszkańców to istotny problem społeczny (prawie 24% wszystkich wskazań). Dlatego wskaźnik otrzymał wartość wagi 6.</p>
<p>Średnia liczba świadczeń przypadająca na jedną osobę w rodzinie z nich korzystających</p>	<p>5</p>	<p>Średnia liczba świadczeń przypadająca na jedną osobę w rodzinie z nich korzystających ma istotne znaczenie dla rozwoju, jedna osoba może korzystać z więcej niż jednego powodu. Jednakże bardziej istotne z ww. punktu widzenia rozwoju społecznego gminy jest liczba osób z nich korzystających na 100 mieszkańców, liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz wysokość świadczeń przypadająca na jedną rodzinę. Dlatego wskaźnik otrzymał wartość wagi 5.</p>
<p>Dynamika zmian ludności w latach 2011-2015 w %</p>	<p>4</p>	<p>Dynamika zmian ludności w gminie Raszyn w latach 2011-2015 była na bardzo podobnym poziomie jak w całym województwie mazowieckim. Jednakże z uwagi na specyfikę gminy i jej położenie względem Warszawy wskaźnik otrzymał wartość 4.</p>
<p>Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców</p>	<p>3</p>	<p>Bezrobocie stanowi bardzo istotny wskaźnik rozwoju społecznego. Jednakże w gminie Raszyn ww. wskaźnik nie stanowi istotnego hamulca rozwojowego. Z uwagi na położenie bezpośrednio przy Warszawie oraz obecność na terenie gminy dużych centrów handlowych bezrobocie w gminie liczone na 1000 mieszkańców jest prawie dwukrotnie niższe niż w województwie mazowieckim. Również w badaniu społecznym liczba wskazań na bezrobocie jako problem społeczny wynosiła jedynie 7,5%. Dlatego też wartość wagi wskaźnika wynosi 3.</p>

<p>Osoby bezrobotne z wykształceniem max gimnazjalnym na 1000 mieszkańców</p>	<p>2</p>	<p>Osoby bezrobotne z wykształceniem max gimnazjalnym na 1000 mieszkańców to osoby szczególnie narażone na wykluczenie społeczne. Jednakże, tak jak w przypadku wskaźnika dotyczącego bezrobocia, w gminie Raszyn ww. wskaźnik nie stanowi istotnego hamulca rozwojowego. Z uwagi na położenie bezpośrednio przy Warszawie oraz obecność na terenie gminy dużych centrów handlowych liczba osób bezrobotnych z wykształceniem max gimnazjalnym na 1000 mieszkańców jest ponad dwukrotnie niższa niż w województwie mazowieckim. Również w badaniu społecznym liczba wskazań na bezrobocie jako problem społeczny wynosiła jedynie 7,5%. Dlatego też wartość wagi wskaźnika wynosi 2.</p>
<p>Niebieskie karty na 1000 mieszkańców</p>	<p>1</p>	<p>Liczba niebieskich kart na 1000 mieszkańców częściowo świadczy o poziomie przemocy w rodzinie, jednakże wartość ww. wskaźnika nie w pełni oddaje to zjawisko. Jednocześnie ankietowani w badaniu społecznym wskazali, iż przemoc w rodzinie stanowi najmniej istotny problem społeczny w gminie Raszyn (jedynie 3,5% - 14 wskazań). Dlatego wskaźnik otrzymał wartość wagi 1.</p>

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej nie dokonano wagowania z uwagi na występowanie tylko jednego wskaźnika. W sferze środowiskowej przyjęto, że wskaźniki są równoważne - ich waga jest równa 1. Następnie dokonano podsumowania wartości wszystkich wskaźników. **Przyjęto, iż jako obszar zdegradowany wskazuje się jednostki analityczne, które mają wynik dodatni w sferze społecznej oraz dodatkowo co najmniej w jednej z pozostałych sfer, a także charakteryzują się wartością dodatnią wskaźnika sumarycznego.**

W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji posłużono się metodą porównania wskaźników względem średniej dla obszaru zdegradowanego oraz średniej dla gminy. Oprócz analizy wskaźnikowej (dane ilościowe) uwzględniono również strategiczny charakter dla rozwoju gminy analizowanych jednostek. Kolejnym krokiem była również analiza potencjałów jakimi charakteryzują się poszczególne jednostki.

8.2. Obszar zdegradowany

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji obszar zdegradowany to obszar gminy, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz występowania na nim co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych.

W ramach sfery społecznej do analizy przyjęto następujące wskaźniki:

- Dynamika zmian ludności w latach 2011-2015 w %,
- Liczba osób korzystających z GOPS na 1000 mieszkańców,
- Liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców,
- Średnia liczba świadczeń przypadająca na jedną osobę w rodzinie z nich korzystających,
- Wysokość świadczenia przypadająca na jedną rodzinę,
- Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców,
- Osoby bezrobotne z wykształceniem max gimnazjalnym na 1000 mieszkańców,
- Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców,
- Niebieskie karty na 1000 mieszkańców,
- Liczba uczestników zajęć CK na 1000 mieszkańców.

Analiza wskaźników pokazała natężenie problemów społecznych w Obszarze I, w którego skład wchodzi Raszyn I oraz Nowe Grocholice. Na degradację społeczną wskazują wartości 6 wskaźników, a także ich łączna wartość na poziomie **14,79**. Również Obszar II (Raszyn II + Falenty) można określić jako obszar zdegradowany. Na wskazanym obszarze 6 wystandaryzowanych wskaźników ma wartości gorsze niż gmina. Łączna wartość wskaźnika wystandaryzowanego dla Obszaru II wynosi **13,32**. Dodatkowo porównano wyniki wskaźników sumarycznych w sferze społecznej z ich średnią arytmetyczną dla gminy. Obszary I i II cechują się wyższym wskaźnikiem sumarycznym niż uzyskany wynik dla gminy, dlatego stwierdza się w ich granicach degradację.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Tabela 70. Wartości ważonych wskaźników wystandaryzowanych w sferze społecznej

	Dynamika zmian ludności w latach 2011-2015 w %	Liczba osób korzystających z GOPS na 1000 mieszkańców	Liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Średnia liczba świadczeń przypadająca na jedną osobę w rodzinie z nich korzystających	Wysokość świadczenia przypadająca na jedną rodzinę	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Osoby bezrobotne z wykształceniem max gimnazjalnym na 1000 mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Niebieskie karty na 1000 mieszkańców	Liczba uczestników zajęć CK na 1000 mieszkańców	Wskaźnik sumaryczny
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	3,72	10,7	7,56	2,2	-2,4	-0,66	0,18	-3,92	1,07	-3,66	14,79
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	2,56	9,4	10,44	1,8	-6,72	3,03	2	-2,59	-0,26	-6,36	13,3
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	2,32	5,9	6,03	-4,35	-8,32	3,39	1,68	-3,92	0,26	-3,54	-0,55
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	1,28	-6,9	-7,92	-2,75	0,08	-4,62	-3,2	13,65	-1,1	-1,32	-12,8

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

	Dynamika zmian ludności w latach 2011-2015 w %	Liczba osób korzystających z GOPS na 1000 mieszkańców	Liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Średnia liczba świadczeń przypadająca na jedną osobę w rodzinie z nich korzystających	Wysokość świadczenia przypadająca na jedną rodzinę	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Osoby bezrobotne z wykształceniem max gimnazjalnym na 1000 mieszkańców	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Niebieskie karty na 1000 mieszkańców	Liczba uczestników zajęć CK na 1000 mieszkańców	Wskaźnik sumaryczny
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	-3,56	-13,6	-10,17	-5,05	13,6	0,42	-1,48	1,33	-1,1	6,54	-13,07
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	-6,32	-5,5	-6,03	8,05	3,76	-1,56	0,84	-4,55	1,14	8,34	-1,83
Średnia arytmetyczna dla gminy	0,00	0,00	-0,02	-0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,03

Źródło: opracowanie własne

Analizując poszczególne wartości wskaźników wybranych obszarów można wskazać, iż obszar charakteryzujący się degradacją społeczną to Obszar I oraz Obszar II.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej uwzględniono wskaźnik dotyczący powierzchni skwerów w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Najmniej korzystnie wartość wskaźnika przedstawia się w Obszarze III (0,92), Obszarze V (0,70) oraz w Obszarze I (0,48) i Obszarze II (0,26). Średnia arytmetyczna tego wskaźnika dla gminy wyniosła 0,01 zatem wyżej wymienione obszary klasyfikują się jako zdegradowane w sferze przestrzenno - funkcjonalnej i technicznej.

Tabela 71. Wartości wskaźnika wystandaryzowanego w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

	Powierzchnia placów zabaw i skwerów na 1 mieszkańca
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	0,48
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	0,26
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	0,92
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	-0,62
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	0,70
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	-1,73
Średnia arytmetyczna dla gminy	0,01

Źródło: opracowanie własne

W sferze środowiskowej przyjęto dwa wskaźniki. Średnia arytmetyczna dla gminy policzona na podstawie poszczególnych wskaźników syntetycznych oraz w szczególności wskaźnika sumarycznego pozwoliła na zidentyfikowanie obszarów zdegradowanych w zakresie środowiska. Najbardziej zdegradowanym obszarem jest Obszar VI, dla którego wartość wskaźnika sumarycznego wyniosła 2,74. Dodatkowo degradacja ww. sferze występuje na Obszarze I (wartość wskaźnika 0,39). Dla porównania średnia arytmetyczna dla gminy wyniosła 0,01.

Tabela 72. Wartości wskaźników wystandaryzowanych w sferze środowiskowej

	Powierzchnia dzikich wysypisk w m kw. na 1 ha powierzchni	Masa powstających odpadów azbestowych (Mg) na 1 mieszkańca	Wskaźnik sumaryczny w sferze środowiskowej
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	1,29	-0,91	0,39
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	-0,66	-0,41	-1,07
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	0,44	-0,66	-0,22
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	-1,15	-0,10	-1,25
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	-0,78	0,21	-0,58
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	0,87	1,87	2,74

Średnia arytmetyczna dla gminy	0,01	0,00	0,01
--------------------------------	------	------	------

Źródło: opracowanie własne

Degradację w sferze gospodarczej oparto, analogicznie jak w przypadku pozostałych sfer, na obliczeniu wskaźników syntetycznych dla poszczególnych obszarów oraz ich średniej arytmetycznej dla gminy. Wyniosła ona 0,00 zatem w sferze gospodarczej największa degradacja występuje na Obszarze I (wartość wskaźnika wynosi 0,75) oraz na Obszarach III (wartość wskaźnika 0,71) i Obszarze II (wartość wskaźnika 0,70). Na Obszarze IV degradacja jest najmniejsza (wartość wskaźnika 0,03).

Tabela 73. Wartości wskaźnika wystandaryzowanego w sferze gospodarczej

	Średnia wysokość dochodu osób prowadzących działalność gospodarczą rozliczających się PIT 36 i PIT 36L w 2015 r.
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	0,75
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	0,70
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	0,71
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	0,03
Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	-1,81
Obszar VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	-0,38
Średnia arytmetyczna dla gminy	0,00

Źródło: opracowanie własne

Mając na uwadze, iż kluczowa w wyznaczaniu obszaru zdegradowanego jest negatywna koncentracja zjawisk społecznych, a w następnej kolejności dodatkowo w jednej z 4 sfer, jako obszar zdegradowany wskazuje się Obszar I oraz Obszar II.

Tabela 74. Zestawienie wskaźników sumarycznych dla analizowanych sfer

	Sfera społeczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	Sfera środowiskowa	Sfera gospodarcza	Wskaźnik sumaryczny	Wskazanie obszaru zdegradowanego
Obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice)	14,79	0,48	0,39	0,75	16,41	Tak
Obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle)	13,3	0,26	-1,07	0,7	13,19	Tak
Obszar III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II)	-0,55	0,92	-0,22	0,71	0,86	Nie
Obszar IV (Wypędy, Puchały, Janki)	-12,8	-0,62	-1,25	0,03	-14,64	Nie

Obszar V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki)	-13,07	0,7	-0,58	-1,81	-14,76	Nie
Obszar VI (Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy)	-1,83	-1,73	2,74	-0,38	-1,2	Nie
Średnia arytmetyczna dla gminy	-0,03	0,01	0,01	0,00	-0,14	-

Źródło: opracowanie własne

Jednocześnie oprócz analizy wskaźników ważnym elementem w procesie wyznaczania obszaru rewitalizacji są przeprowadzone badania ilościowe oraz jakościowe wśród mieszkańców.

W trakcie **badania ankietowych** mieszkańcy w sposób intuicyjny traktowali Aleję Krakowską jako jedną, spójną całość, bez rozróżnienia części należącej do jednostki Raszyn I czy Raszyn II. Według ankietowanych to właśnie tam następuje koncentracja negatywnych zjawisk w każdej ze sfer, tj. w społecznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W sferze społecznej zdaniem mieszkańców najważniejszymi problemami jest wandalizm, niski poziom zaufania w społeczeństwie, przestępczość, uzależnienia, niski poziom zaufania w społeczeństwie. Grupami, które w szczególny sposób zasługują na uwagę w procesie rewitalizacji są seniorzy, osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, rodziny z małymi dziećmi.

Analogiczne scalenie nastąpiło również w trakcie **spotkania diagnostycznego z mieszkańcami miasta w dn. 8 sierpnia 2016 r.**, na którym mieszkańcy identyfikowali kluczowe problemy wraz z ich umiejscowieniem w przestrzeni. Wskazano, iż Aleja Krakowska jest swoistym centrum oraz stanowi główną oś komunikacyjną. Ze względu na charakter drogi (przez wiele lat była drogą krajową) obecnie zauważalne jest nawarstwienie problemów przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych związanych z otoczeniem wokół Al. Krakowskiej. Mieszkańcy gminy wskazują iż jest to teren reprezentacyjny, który powinien w większym stopniu odpowiadać potrzebom mieszkańców gminy. Jako główny problem społeczny wskazano niski poziom integracji społecznej. Dodatkowo w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej wskazano niedobór miejsc rekreacji i wypoczynku, brak placów zabaw dla dzieci, brak kanalizacji oraz termomodernizacji budynków.

8.3. Obszar rewitalizacji

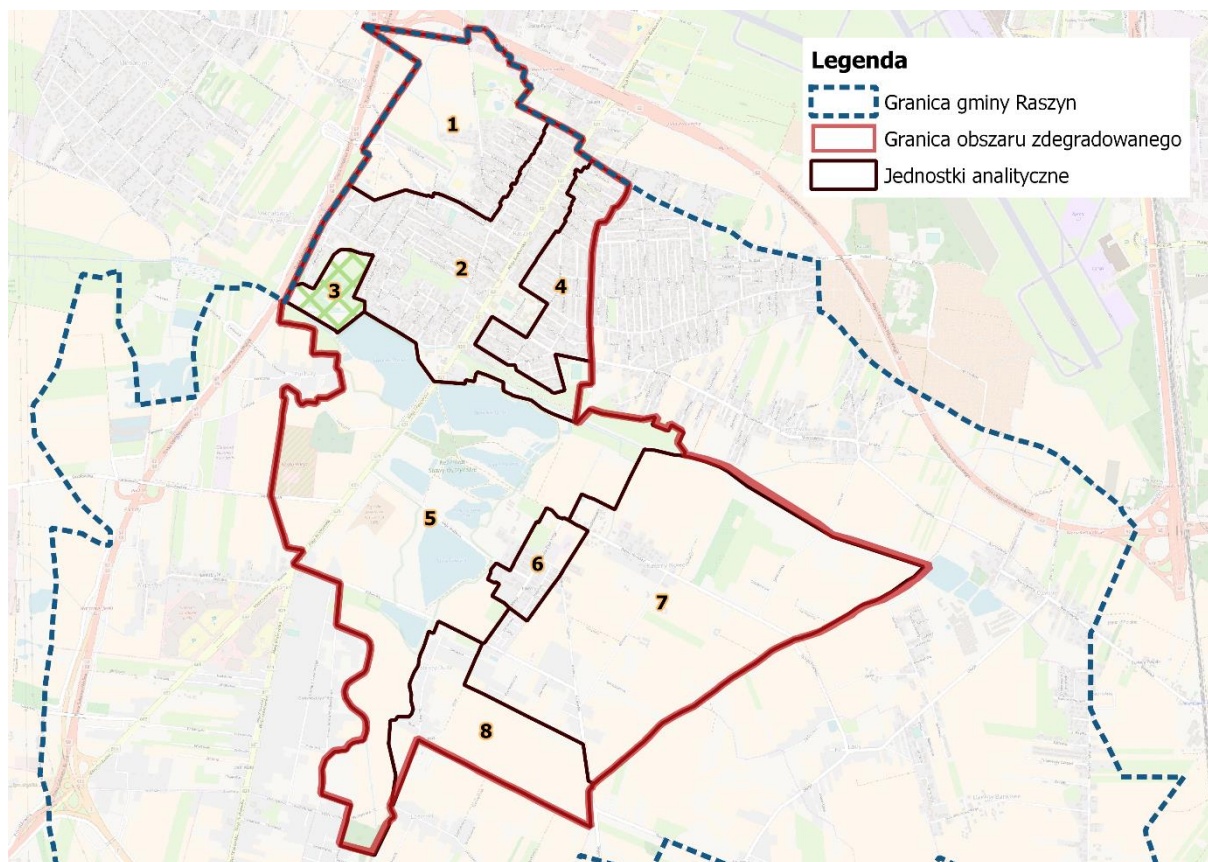
Wyznaczony obszar zdegradowany zamieszkuje ponad 49% mieszkańców gminy Raszyn. Dlatego też z wyznaczonego obszaru zdegradowanego należało wyznaczyć obszar rewitalizacji, który zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. art. 10 ust. 2 „nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy”. W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji, obszar zdegradowany został podzielony na 8 mniejszych jednostek analitycznych w oparciu o granice sołectw i osiedli, jednorodność użytkowania terenu i zwartość zabudowy, zagospodarowania przestrzennego i nawarstwienie problemów oraz wewnętrzne uwarunkowania. Podział ten umożliwił dogłębszą analizę problemów w ich obrębach, która przyczyniła się do wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

Jednostki o numerach od 1 do 4 powstały na terenie wcześniej analizowanego obszaru I (Raszyna I i Nowych Grocholic) oraz terenu Raszyna II. Jednostką nr 2, z uwagi na wyniki ankiet (traktowanie Al. Krakowskiej jako jednej, spójnej całości) objęto łącznie fragmenty obszaru I i II. Ponadto włączono do niej tereny wskazywane na konsultacjach jako centrum życia społecznego (na terenie jednostki nr 1 znajdują się głównie tereny uprawne). Jednostka nr 2 to teren najbardziej zurbanizowany, pełniący rolę głównego ośrodka usługowego. Jednostka nr 4 obejmuje teren Raszyna II, słabiej powiązany funkcjonalnie z Al. Krakowską. Jednostka nr 3 została wydzielona z uwagi na to, że są to tereny niezamieszkałe w Nowych Grocholicach, o walorach rekreacyjnych i przyrodniczych. Obszar Falent podzielono na 4 jednostki o numerach od 5 do 8. Większość terenu jednostki nr 5 zajmuje Rezerwat Przyrody Stawy Raszyńskie i użytki rolne, a także ośrodek badawczo-naukowy Instytut Technologiczno-Przyrodniczy, Radiowo-Telewizyjne Centrum Nadawcze, cmentarz oraz ogródki działkowe. Sieć zabudowy mieszkalnej jest niewielkich rozmiarów i skali oraz jest rozproszona. W analizowanym okresie na terenie jednostki nr 5 zamieszkiwało jedynie 80 osób. Jednostką nr 6 (Falenty Osiedle) objęto dawne osiedle pracowników Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego, które charakterem przypomina obszar popegeerowski. Jako granicę terenu zabudowanego między jednostką 6 i 7 wyznaczono ul. Grocholskiego, by oddzielić nowszą zabudowę jednorodziną (obszar 7) od starszej wielorodzinnej. Jednostka nr 7 obejmuje w większości Falenty Nowe. Na terenie tej jednostki znajdują się głównie tereny uprawne oraz tereny kilku małych skupisk zabudowy jednorodzinnej i usługowej. Z kolei jednostka nr 8 to teren Falent Dużych z zabudową jednorodziną, skupioną wzdłuż ul. Źródlanej oraz położonymi na wschodzie użytkami rolnymi. Ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego wynika iż Falenty będą ośrodkiem wspomagającym rozwój gminy, gdzie skoncentrowane są usługi o charakterze ogólnogminnym, ale również ponadlokalnym.

Tabela 75. Uzasadnienie podziału obszaru zdegradowanego na 8 jednostek analitycznych

Jednostka analityczna	Uzasadnienie podziału
1	Teren północno-wschodniej części osiedla Raszyn I, charakteryzujący się zabudową jednorodziną i usługową. Zgodnie z kierunkami zagospodarowania przestrzennego gminy (SUiKZP) fragment wysunięty na północny - zachód przy granicy gminy przeznaczone są jako tereny usług, produkcji, składów i magazynów.
2	Teren obejmujący sołectwo Nowe Grocholice, część osiedla Raszyn I i pierwsze rzędy zabudowy przy Al. Krakowskiej, należącej administracyjnie do osiedla Raszyn II. Charakteryzuje się zwartą zabudową jednorodziną i usług, w tym usług publicznych (ze szczególnym uwzględnieniem Raszyna). Mieszkańcy Nowych Grocholic korzystają z infrastruktury społecznej, która znajduje się na terenie osiedla Raszyn I (oświata, placówki zdrowia, instytucje publiczne). Al. Krakowska stanowi główną oś komunikacyjną gminy. Na tym terenie położone są kluczowe instytucje kulturalne - Centrum Kultury Raszyn i Biblioteka Publiczna, instytucje użyteczności publicznej - Urząd Gminy i podległe jednostki organizacyjne oraz obiekty handlowe i usługowe. Z uwagi na powiązania przestrzenno-funkcjonalne, w tym spełnianie potrzeb mieszkańców w aspekcie rekreacji i wypoczynku, do jednostki włączono także teren parku i Gminnego Ośrodka Sportu. Teren ten stanowi ścisłe centrum obszaru zdegradowanego, a także gminy Raszyn.
3	Teren niezamieszkały, o walorach rekreacyjnych i inwestycyjnych. Zgodnie z kierunkami zagospodarowania przestrzennego gminy (SUiKZP) jest to teren zieleni o funkcjach ekologicznych w dolinie rzeki, teren cenny pod względem przyrodniczym.
4	Obejmuje część mieszkaniową terenu osiedla Raszyn II. Zgodnie z kierunkami zagospodarowania przestrzennego gminy (SUiKZP) teren ten będzie zawierał tereny zieleni urządzonej.
5	Zdecydowaną większość terenu zajmuje Rezerwat przyrody Stawy Raszynskie i użytki rolne, Instytut Technologiczno-Przyrodniczy z siedzibą w zabytkowym Pałacu rodziny Opackich, Radiowo-Telewizyjne Centrum Nadawcze, cmentarz oraz ogródki działkowe.
6	Teren zamieszkały, stanowiący centrum usługowo-handlowe Falent, elementami infrastruktury społecznej, charakteryzujący się zabudową wielorodzinną.
7	Granicą jednostki 7 i 8 jest ul. Grocholskiego. Jest to teren osiedla domów jednorodzinnych, w większości obejmuje teren administracyjny sołectwa Falenty Nowe, głównie tereny uprawne oraz tereny kilku małych skupisk zabudowy jednorodzinnej i usługowej.
8	Teren administracyjny sołectwa Falenty Duże, z zabudową jednorodziną, skupioną wzdłuż ul. Źródlanej oraz położonymi na wschodzie użytkami rolnymi.

Rysunek 22. Podział obszaru zdegradowanego na jednostki analityczne

Źródło: opracowanie własne, podkład mapowy © autorzy OpenStreetMap.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (art. 10 ust. 1) obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako Obszar rewitalizacji.

Delimitacja obszaru rewitalizacji została oparta na pogłębionej analizie problemów w sferach: społeczna, gospodarcza, przestrzenno-funkcjonalna i techniczna w obrębie obszaru zdegradowanego.

Wskaźnikiem charakteryzującym sferę społeczną jest odsetek osób w przedziałach wiekowych: wiek przedprodukcyjny (0-17 lat), produkcyjny (18-59 lat) oraz poprodukcyjny (60+). Najwyższym odsetkiem osób w wieku 0-17 lat w 2016 roku charakteryzował się jednostka nr 8 - 46,15%, Z kolei najniższym jednostka nr 6 - 9,85. Najniższy odsetek ludności w wieku produkcyjnym czyli najmniej korzystny odnotowano w jednostce nr 7 (40,68%) i 8 (34,62%). Dla porównania odsetek osób posiadających 60 lat i więcej w 2016 roku był najwyższy w jednostce 5 - 36,25%, jednak aż w 5 jednostkach odsetek ten przekroczył 20%. Współczynnik obciążenia demograficznego, który opisuje stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym

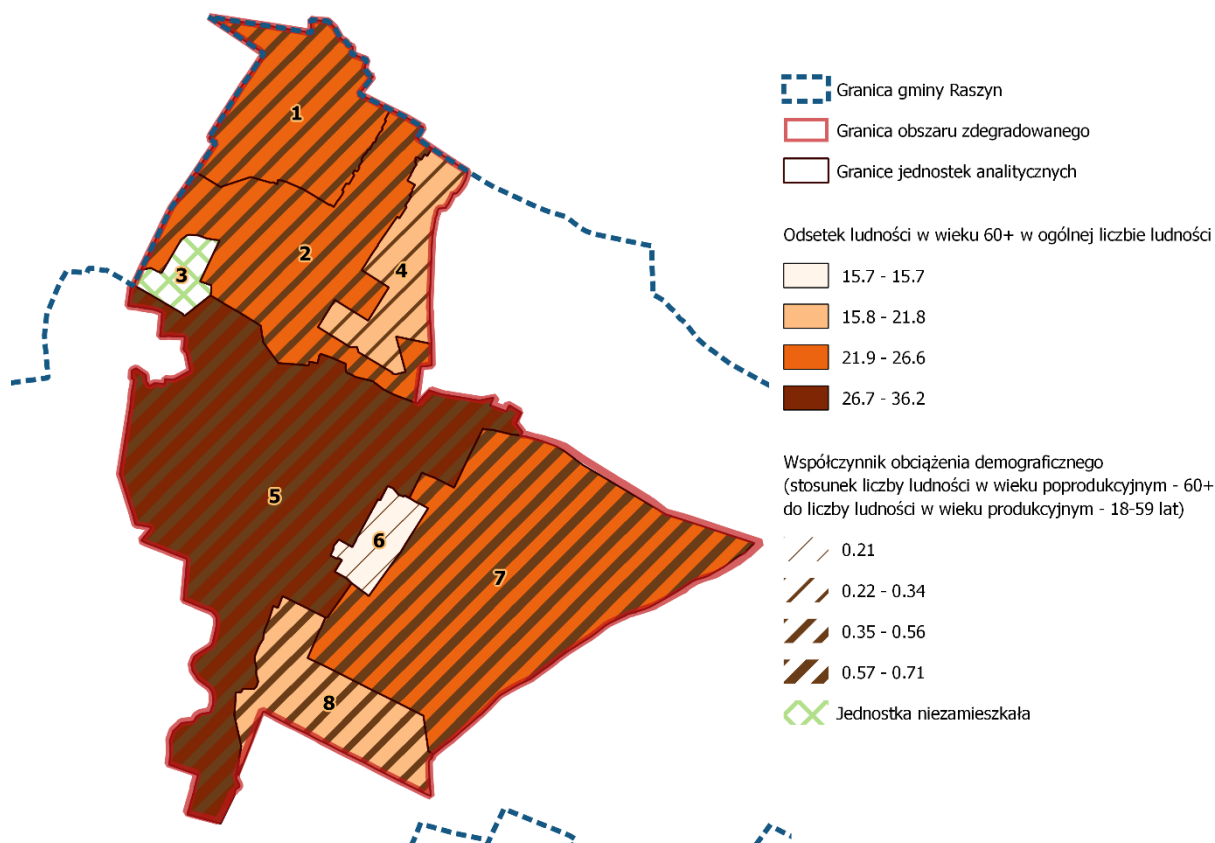
(przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym w 2016 roku był najwyższy w jednostce analitycznej nr 5 - 0,71 a następnie w jednostce nr 7 - 0,65. Dla porównania analogiczny wskaźnik dla całego obszaru zdegradowanego wyniósł 0,41, a dla gminy Raszyn wyniósł 0,39.

Tabela 76. Liczba ludności z podziałem na grupy wiekowe na terenie zdegradowanym w 2016 r.

Numer jednostki analitycznej	Liczba ludności	Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) [%]	Odsetek osób w wieku produkcyjnym (18 - 59 lat) [%]	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (60+) [%]	Współczynnik obciążenia demograficznego
1	1111	17,46	55,89	26,64	0,48
2	4702	14,87	59,37	25,75	0,43
3	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
4	2370	13,59	64,64	21,77	0,34
5	80	12,50	51,25	36,25	0,71
6	619	9,85	74,47	15,67	0,21
7	703	32,86	40,68	26,46	0,65
8	104	46,15	34,62	19,23	0,56
Cały obszar zdegradowany	9689	16,12	59,49	24,25	0,41
Gmina	21493	18,26	58,98	22,76	0,39

N.d. - nie dotyczy. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Raszyn.

Rysunek 23. Liczba ludności w wieku 60+ na obszarze zdegradowanym w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Raszyn.

Na obszarze zdegradowanym w 2016 r. mieszkały 204 osoby bezrobotne. W przeliczeniu na 100 mieszkańców najwięcej osób bezrobotnych mieszkało na terenie jednostki nr 2 (2,46) oraz jednostki nr 4 (2,17). Biorąc pod uwagę odsetek osób długotrwale bezrobotnych najwyższym wskaźnikiem charakteryzowała się jednostka nr 7 - 58,33%, jednostka nr 1 - 57,89% oraz jednostka nr 2 - 54,55%. Łącznie odsetek długotrwale bezrobotnych wynoszący 50% lub więcej odnotowano w 4 jednostkach a 3 jednostki przekroczyły analogiczny wskaźnik dla całego obszaru zdegradowanego (jednostka nr 1,2,7).

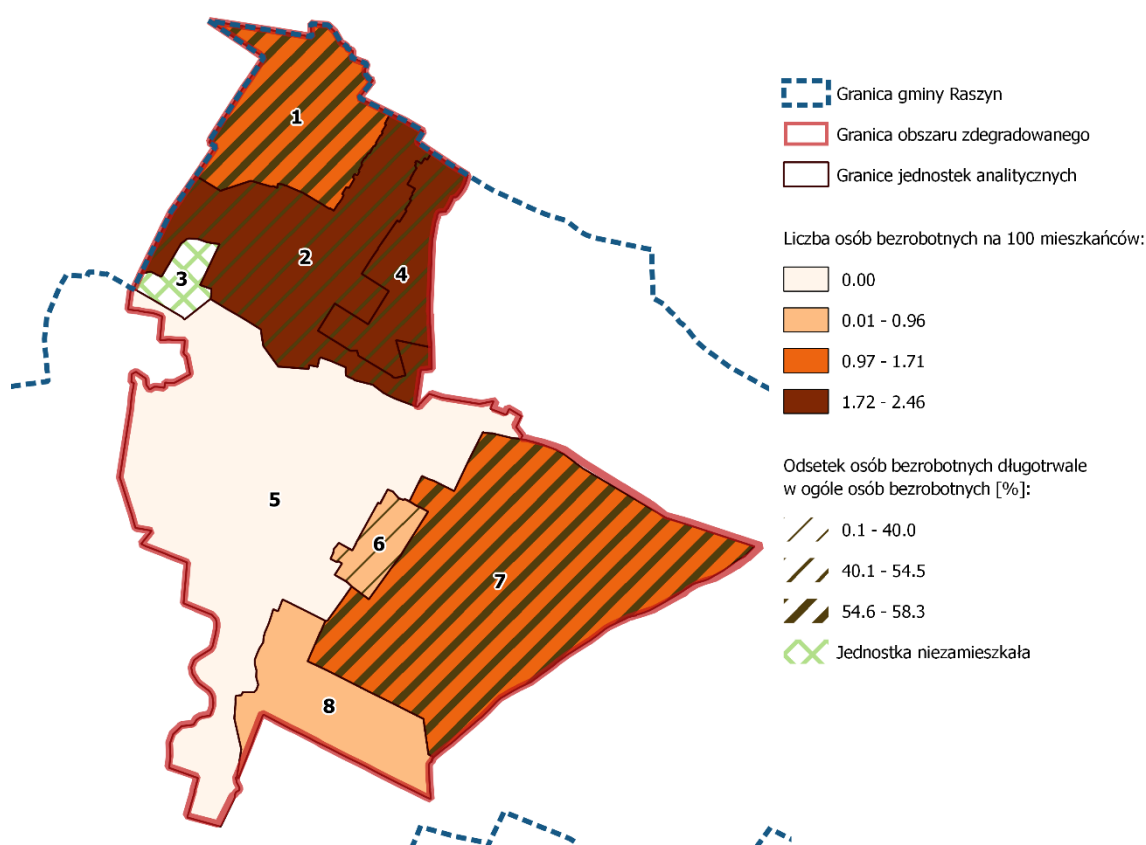
Tabela 77. Liczba osób bezrobotnych na obszarze zdegradowanym w 2016 r.

Numer jednostki analitycznej	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	Odsetek osób bezrobotnych długotrwale
1	1,71	57,89%
2	2,46	54,55%
3	n.d.	n.d.
4	2,17	50,49%
5	0,00	-

Numer jednostki analitycznej	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	Odsetek osób bezrobotnych długotrwale
6	0,81	40,00%
7	1,71	58,33%
8	0,96	0,00%
Cały obszar zdegradowany	2,11	53,43%
Gmina	2,21	57,38%

N.d. - nie dotyczy. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Pruszkowie.

Rysunek 24. Osoby bezrobotne mieszkające na obszarze zdegradowanym w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Pruszkowie.

Dodatkowo przeanalizowano strukturę wykształcenia bezrobotnych. Najwyższy odsetek bezrobotnych posiadających najniższe wykształcenie czyli podstawowe w 2016 roku odnotowano w jednostce nr 6 - 40,00%. Następnie w jednostce nr 4 - 25,24% i jednostce nr 2 - 22,94%. W całym obszarze zdegradowanym odsetek osób z tym wykształceniem wyniósł 22,06%. Biorąc pod uwagę wykształcenie gimnazjalne lub ponadpodstawowe tylko w 3 jednostkach analitycznych mieszkali bezrobotni posiadający ten typ wykształcenia - jednostki nr 1, 2, 4. Najwyższym odsetkiem charakteryzowała się jednostka nr 2 - 5,63%. Odsetek bezrobotnych posiadających

wykształcenie zawodowe (zasadnicze, średnie lub licealne) był najwyższy w jednostce nr 7 - 54,17% a następnie w jednostce nr 8 - 50,00%. Z kolei biorąc pod uwagę wykształcenie średnie ogólnokształcące najwyższym odsetkiem bezrobotnych z tym typem wykształcenia charakteryzowała się jednostka nr 8 - 50,00%. Najwięcej bezrobotnych posiadających najwyższy stopień wykształcenia w 2016 roku mieszkało w jednostce 1 - 28,95% oraz jednostce nr 7 - 25,00%. Jedynie w jednostce nr 4 mieszkali bezrobotni, którzy nie posiadali żadnego wykształcenia. Ich odsetek wyniósł 1,94% i był wyższy zarówno od odsetka dla całego obszaru zdegradowanego jak i gminy Raszyn.

Tabela 78. Odsetek osób bezrobotnych w podziale na stopień wykształcenia na obszarze zdegradowanym w 2016 r.

Numer jednostki analitycznej	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem:					
	Podstawowym	Gimnazjalnym lub ponadpodstawowym	Zawodowym (zasadniczym, średnim lub licealnym)	Średnim ogólnokształcącym	Wyższym	Bez wykształcenia
1	13,16%	5,26%	39,47%	13,16%	28,95%	0,00%
2	22,94%	5,63%	45,89%	10,39%	15,15%	0,00%
3	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
4	25,24%	4,85%	37,86%	14,56%	15,53%	1,94%
5	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
6	40,00%	0,00%	40,00%	0,00%	20,00%	0,00%
7	8,33%	0,00%	54,17%	12,50%	25,00%	0,00%
8	0,00%	0,00%	50,00%	50,00%	0,00%	0,00%
Cały obszar zdegradowany	22,06%	4,90%	43,63%	11,76%	17,16%	0,49%
Gmina	20,46%	4,43%	44,51%	13,92%	16,46%	0,21%

N.d. - nie dotyczy. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Pruszkowie.

W 2015 roku w obszarze zdegradowanym najwięcej osób ze świadczeniami w przeliczeniu na 100 mieszkańców mieszkało w jednostce nr 8 - 5,77, i w jednostce nr 2 - 2,53. Również w tych jednostkach mieszkała największa liczba rodzin ze świadczeniami w przeliczeniu na 100 mieszkańców. W jednostce nr 8 liczba ta wyniosła 2,88, a w jednostce nr 2 wyniosła 1,74. Ze wskaźnikiem tym łączy się liczba osób w rodzinach ze świadczeniami na 100 mieszkańców. Ponownie w jednostce nr 8 wskaźnik ten był najwyższy i wyniósł 9,62. Liczba świadczeń na 100 mieszkańców w tej jednostce wyniosła 807,69. Kolejna najwyższa wartość wskaźnika wystąpiła w jednostce nr 6 - 186,03. Biorąc pod uwagę liczbę świadczenia na 1 mieszkańca

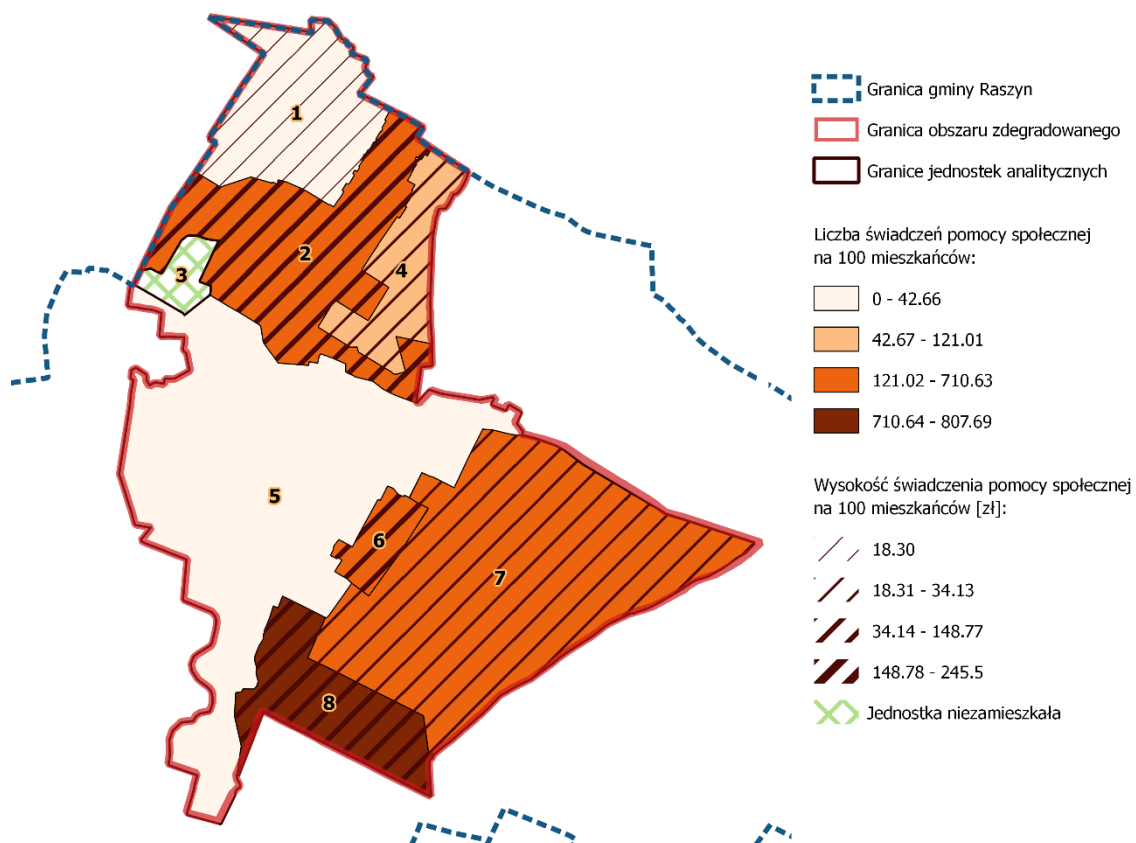
najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce nr 8 - 148,77 zł, a następnie w jednostce 2 - 54,52 zł i jednostce nr 6 - 52,54 zł.

Tabela 79. Świadczenia i świadczeniobiorcy pomocy społecznej na obszarze zdegradowanym w 2015 r.

Numer jednostki analitycznej	Liczba osób ze świadczeniami na 100 mieszkańców	Liczba rodzin ze świadczeniami na 100 mieszkańców	Liczba osób w rodzinach ze świadczeniami na 100 mieszkańców	Liczba świadczeń na 100 mieszkańców	Wysokość świadczenia na 1 mieszkańca w zł
1	0,99	0,63	1,35	42,66	18,30
2	2,53	1,74	4,42	177,05	54,52
3	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
4	1,39	1,18	2,70	121,01	28,85
5	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
6	2,42	1,62	4,20	186,03	52,54
7	1,99	1,14	3,98	151,00	34,13
8	5,77	2,88	9,62	807,69	148,77
Cały obszar zdegradowany	2.04	1.42	3.62	151.92	43,04
Gmina	1.78	1.21	3.11	143.88	34,14

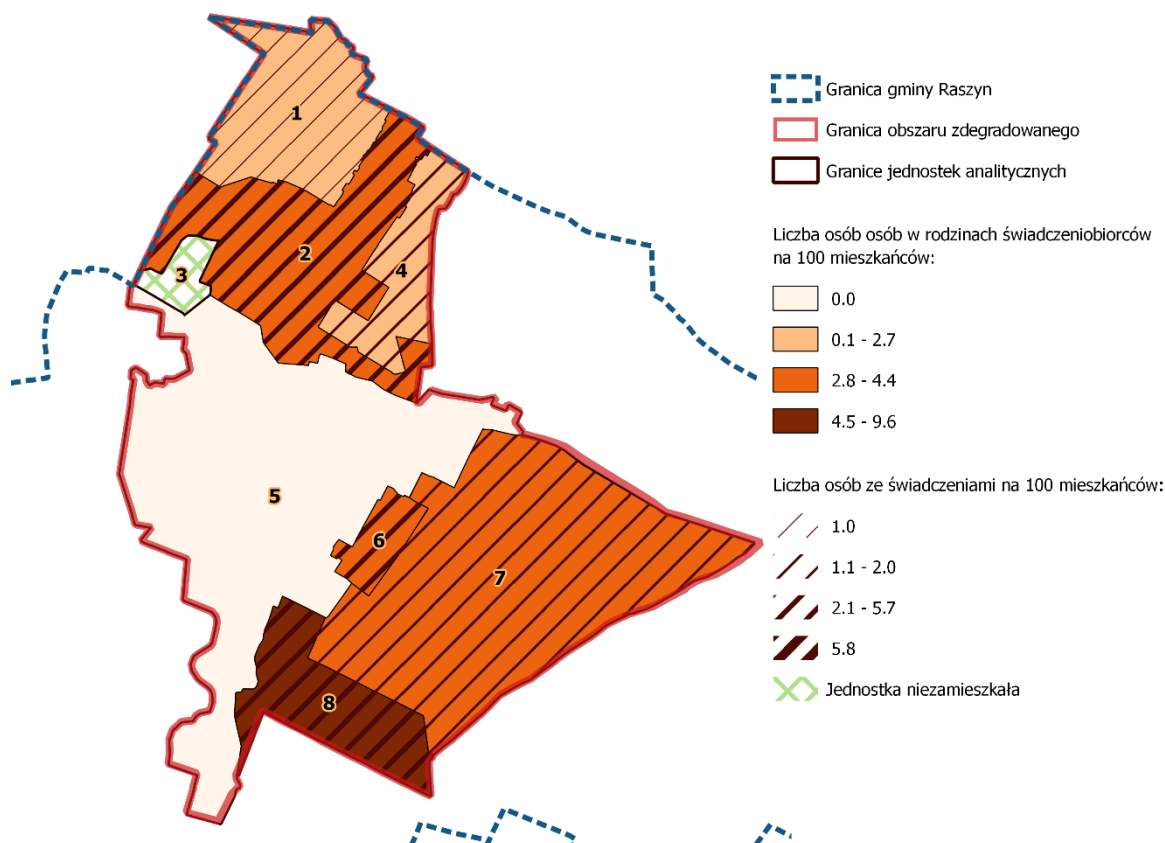
N.d. - nie dotyczy. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS Raszyn.

Rysunek 25. Liczba i wysokość świadczeń pomocy społecznej na obszarze zdegradowanym w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS Raszyn.

Rysunek 26. Liczba świadczeniobiorców na obszarze zdegradowanym w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS Raszyn.

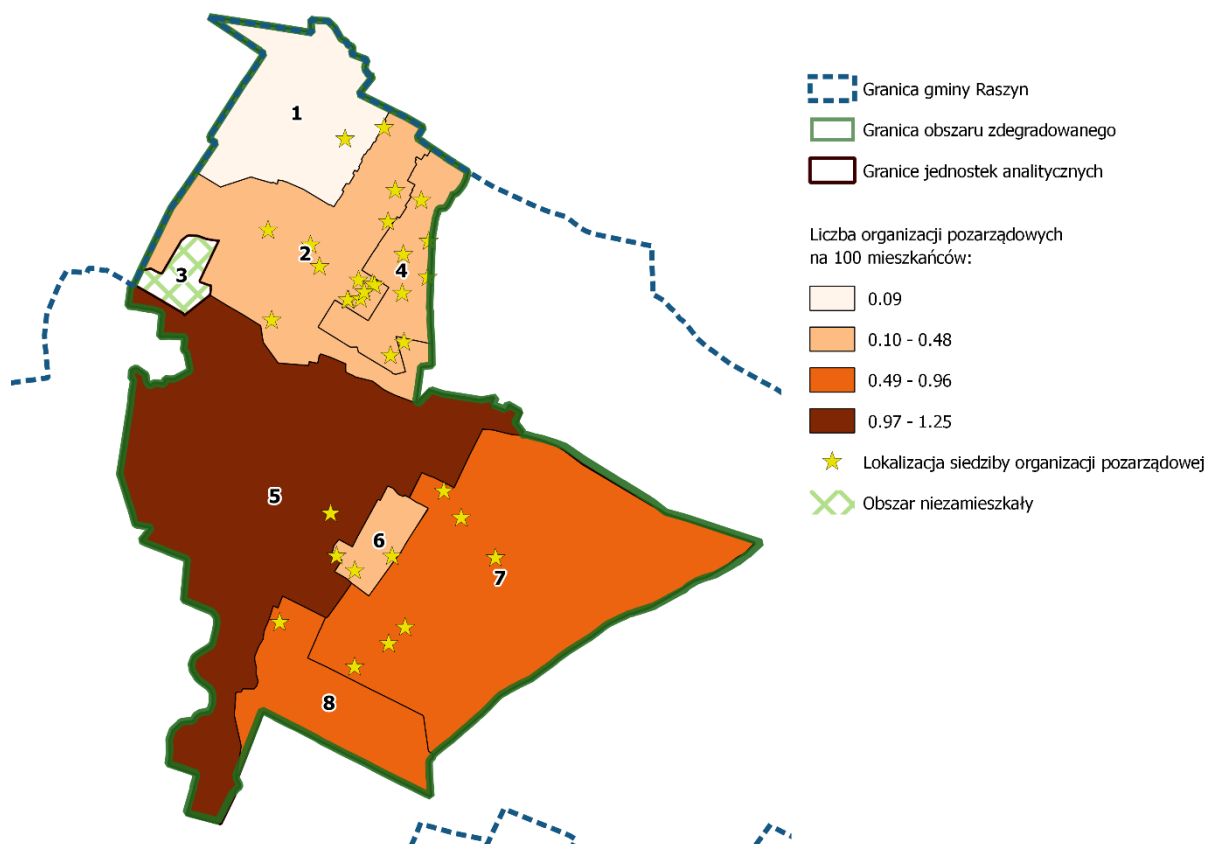
W 2017 roku na obszarze zdegradowanym znajdują się 34 organizacje pozarządowe, co stanowi 62,96% wszystkich organizacji pozarządowych na terenie gminy Raszyn. Posiadają one różny charakter np. są to straże pożarne, fundacje lub stowarzyszenia. Najwięcej z nich znajduje się w jednostce nr 2 - 15, a następnie w jednostce nr 4 - 7. Biorąc pod uwagę wskaźnik liczby organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest on najniższy, a zarazem najmniej korzystny (wśród jednostek zamieszkałych) w jednostce nr 1 - 0,09, następnie w jednostce nr 2 - 0,32 oraz w jednostce nr 4 - 0,30. Wskaźnik dla całego obszaru zdegradowanego ma wartość wyższą niż dla gminy i wyniósł 0,35.

Tabela 80. Liczba organizacji pozarządowych (NGO) na obszarze rewitalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców – stan na 2017 r.

Numer jednostki analitycznej	Liczba organizacji pozarządowych (NGO)	Liczba organizacji pozarządowych (NGO) w przeliczeniu na 100 mieszkańców
1	1	0.09
2	15	0.32
3	n.d.	n.d.
4	7	0.30
5	1	1.25
6	3	0.48
7	6	0.85
8	1	0.96
Cały obszar zdegradowany	34	0.35
Gmina	54	0.25

N.d. - nie dotyczy. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu internetowego bazy.ngo.pl

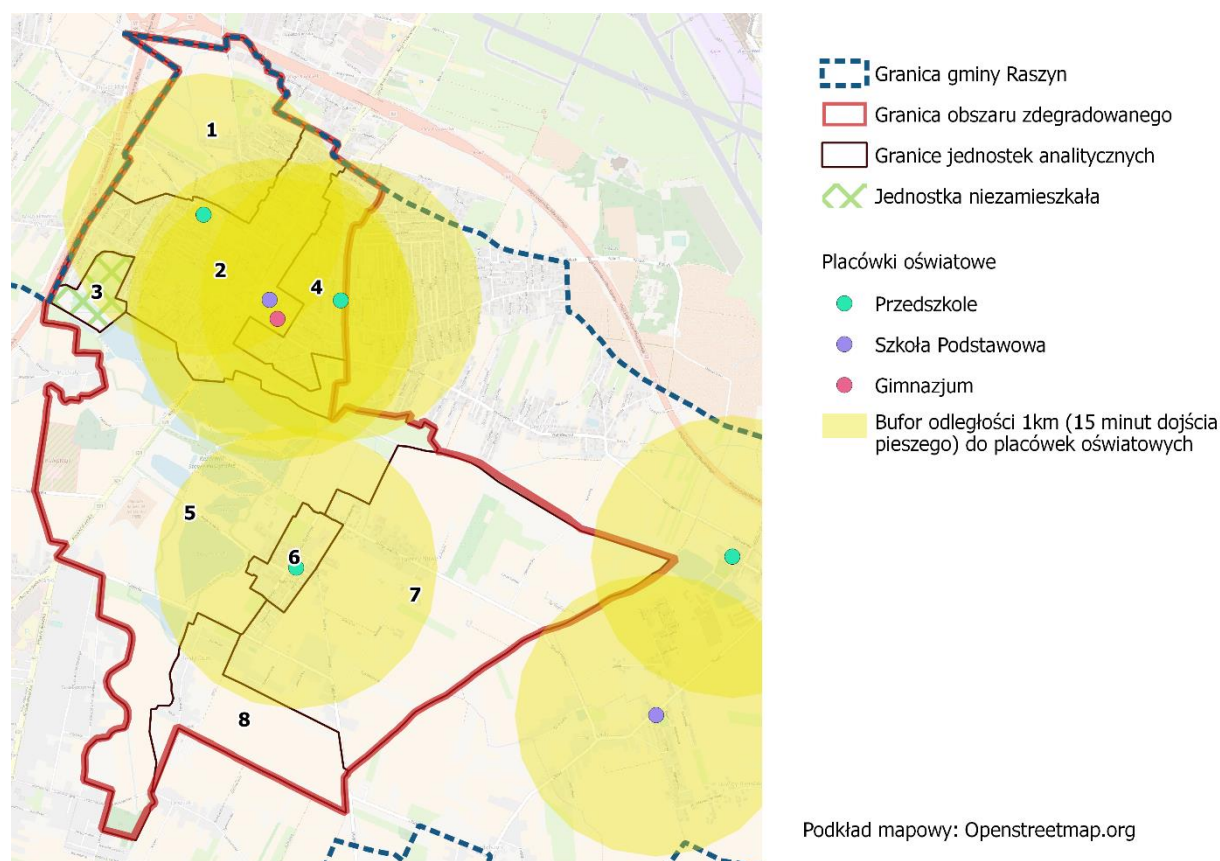
Rysunek 27. Organizacje pozarządowe na obszarze rewitalizacji w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu internetowego bazy.ngo.pl.

W obszarze zdegradowanym znajduje się łącznie 5 placówek oświatowych: 3 przedszkola (Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi Nr 1 "Pod Topolą" w Raszynie, Przedszkole nr 2 w Raszynie, Przedszkole w Falentach), 1 szkoła podstawowa (Szkoła Podstawowa im. Cypriana Godebskiego w Raszynie) i 1 gimnazjum (Gimnazjum nr 1 w Raszynie im. Prymasa Tysiąclecia). Stanowi to 55,55% wszystkich placówek oświatowych w gminie. Trzy placówki mieszczą się w jednostce 2, jedna placówka w jednostce 4 i jedna placówka w jednostce 7. Biorąc pod uwagę 15 minutowy czas dojazdu do nich bufor w całości obejmuje jednostki nr 4 i 6, prawie całą jednostkę nr 2 i nr 1 oraz częściowo jednostkę nr 3, 5, 7 i 8. Jednostka nr 7 znajduje się również w zasięgu buforu placówek oświatowych będących poza granicami obszaru zdegradowanego (w miejscowości Dawidy i Łady).

Rysunek 28. Odległość 15 minut dojazdu pieszego od publicznych placówek oświatowych na obszarze zdegradowanym w 2017 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z portalu internetowego Urzędu Gminy Raszyn, podkład mapowy ©autorzy OpenStreetMap.

W 2017 roku zlokalizowano 13 dróg, które wymagają remontu. Zaliczają się do nich ulica: Dolna, Dworkowa, Dzika, Łąkowa, Nadrzeczna, Opaczewska, Piastowska, Popularna, Stawowa, Waryńskiego, Wąska, Wiejska, Zacisze. Przebiegają one łącznie przez 3 jednostki zdegradowane (jednostka nr 1, 2, 4). Biorąc pod uwagę wskaźnik

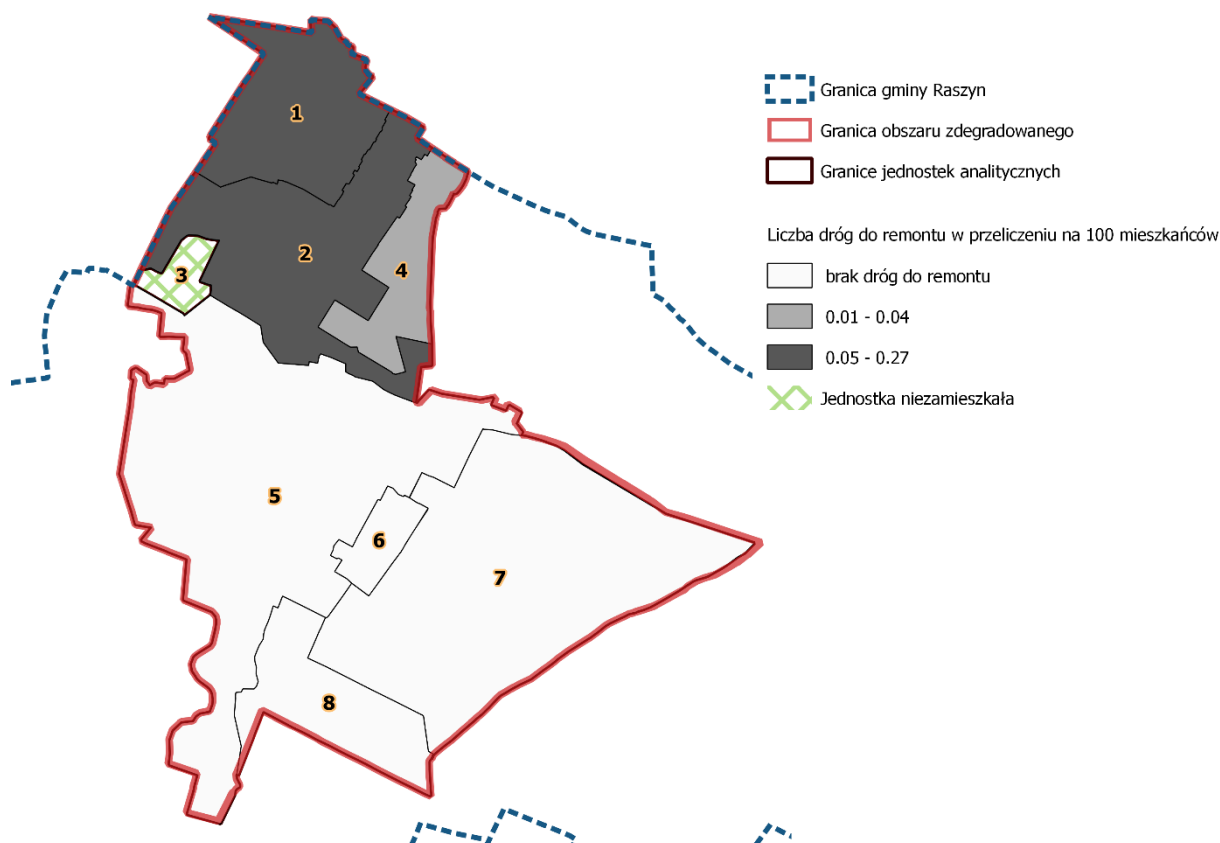
liczby dróg do remontu w przeliczeniu na 100 mieszkańców najwyższy wskaźnik osiągnęła jednostka nr 2 - 0,26, w którym znajduje się 10 dróg do remontu.

Tabela 81. Drogi do remontu na obszarze zdegradowanym w 2017 r.

Numer jednostki analitycznej	Nazwy dróg do remontu	Liczba dróg do remontu w przeliczeniu na 100 mieszkańców
1	Dworkowa, Opaczewska, Piastowska	0,27
2	Zacisze, Waryńskiego, Nadrzeczna, Łąkowa, Dolna, Popularna, Wąska, Wiejska, Stawowa, Dzika	0,26
3	-	n.d.
4	Nadrzeczna	0,04
5	-	-
6	-	-
7	-	-
8	-	-
Cały obszar zdegradowany	Dolna, Dworkowa, Dzika, Łąkowa, Nadrzeczna, Opaczewska, Piastowska, Popularna, Stawowa, Waryńskiego, Wąska, Wiejska, Zacisze	0,13
Gmina	Dolna, Dworkowa, Dzika, Łąkowa, Nadrzeczna, Opaczewska, Piastowska, Popularna, Stawowa, Waryńskiego, Wąska, Wiejska, Zacisze	0,06

N.d. - nie dotyczy. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Raszyn.

Rysunek 29. Drogi do remontu na obszarze zdegradowanym w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Raszyn.

Większość obszaru zdegradowanego jest dobrze skomunikowana pod względem komunikacji publicznej. Tereny zabudowane mieszczą się zazwyczaj w buforze dojścia pieszego w ciągu 10 min. Tereny nieobjęte nawet 15 minutowym buforem dojścia to w większości użytki rolne (fragmenty jednostek nr 1, 7 i 8). Najgorsza sytuacja panuje w zachodniej części jednostki nr 2, w Nowych Grocholicach, przy ul. Partyzantów, Henryka Sienkiewicza, części ulic Traktu Grocholicckiego i Stanisława Moniuszki. Szacowana długość dojścia do najbliższego przystanku autobusowego wynosi 17 min. Przy terenie tym, drogą ekspresową S7 jeździ autobus linii 733, natomiast nie posiada tam przystanku. Najbliższe przystanki 733 znajdują się przy węźle Warszawa - Al. Krakowska oraz w Wolicy (gmina Nadarzyn).

Jednostki nr 6, 7 i 8 są dobrze skomunikowane jedynie w zakresie autobusów jadących w kierunku Warszawy. Autobusy jadące z Warszawy (linia 706) nie skręcają w Al. Hrabską ani w ul. Falencką. Najbliższy przystanek dla mieszkańców jednostki nr 6 powracających z Warszawy to przystanek „Puchały” znajduje się w odległości ok. 1,5 km od centrum jednostki nr 6, co zajmuje ponad 20 min dojścia pieszego, natomiast dla mieszkańców jednostki nr 8 jest to przystanek „Janki” oddalony ok. 1,2 km w linii prostej (ok. 18 min). Rozproszona zabudowa mieszkaniowa jednostki

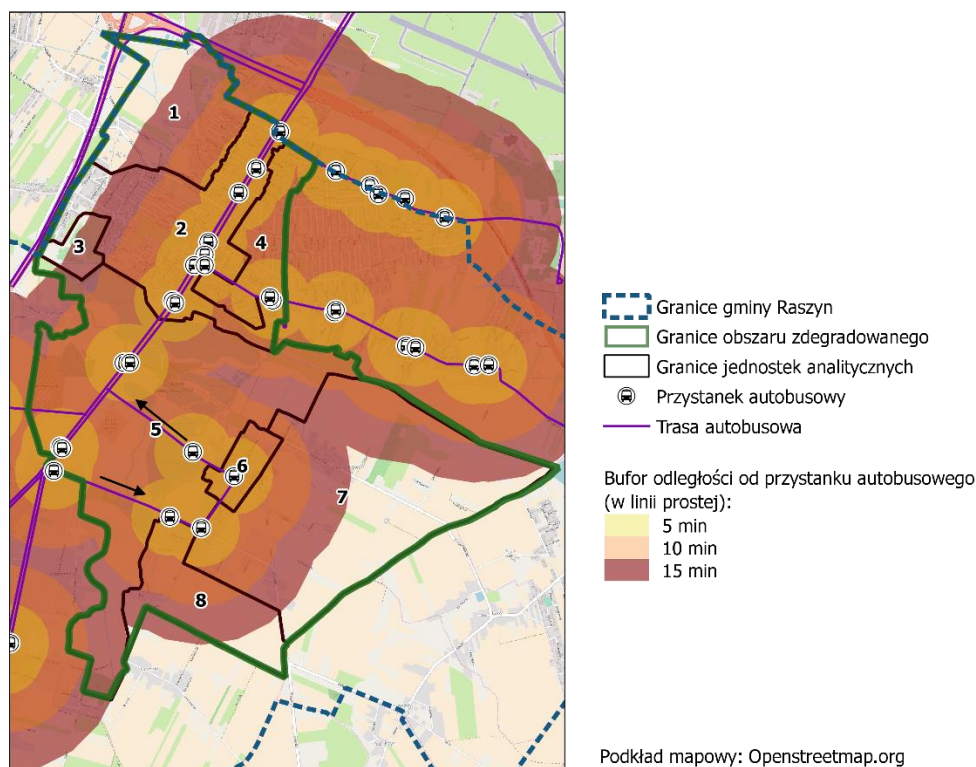
nr 7 znajduje się jeszcze dalej od wymienionych przystanków. Linią uzupełniającą dla powyższych terenów jest L-1, jadąca od PKP Piaseczno do Pl. Szwedzkiego (pętla przy CH Janki).

Tabela 82. Dostęp do przystanków autobusowych w poszczególnych jednostkach

Numer jednostki analitycznej	Liczba przystanków autobusowych (w obie strony) na terenie jednostki	Strefa czasowa dojścia do najbliższego przystanku autobusowego od najdalej położonych miejsc
1	0	Ponad 15 min
2	8	Ponad 15 min
3	0	Ponad 15 min
4	2	10 min
5	5	Ponad 15 min
6	1	10 min
7	1	Ponad 15 min
8	1	Ponad 15 min

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Zarządu Transportu Miejskiego w Warszawie (http://www.ztm.waw.pl/mapa/mapa_7.htm)

Rysunek 30. Odległość od przystanków autobusowych – stan na 05.07.2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Zarządu Transportu Miejskiego w Warszawie (http://www.ztm.waw.pl/mapa/mapa_7.htm), podkład mapowy ©autorzy OpenStreetMap.

Na obszarze zdegradowanym według rejestru zabytków nieruchomości (stan na dzień 03.07.2017 rok) występują 23 zabytki. 5 z nich to zabytki wielkopowierzchniowe a 16 zabytków to obiekty. Znajdują się one łącznie w dwóch jednostkach analitycznych - w jednostce nr 2 i jednostce nr 5. Na terenie jednostki nr 2 znajdują się: zespół - zajazd, kramy/jatki, wozownia, stajnia, zajazd, zespół - pole bitwy, figura, kapliczka, szaniec, pole bitwy, cmentarz, osada, kościół, plebania, poczta, szkoła. Na terenie jednostki nr 5 znajduje się zespół - pałac, pałac, oficyna mieszkalna, oranżeria i park. Dodatkowo w granicach tej jednostki znajduje się cmentarz rzymsko - katolicki założony ok. 1700 r. (położony przy radiostacji) i mauzoleum.

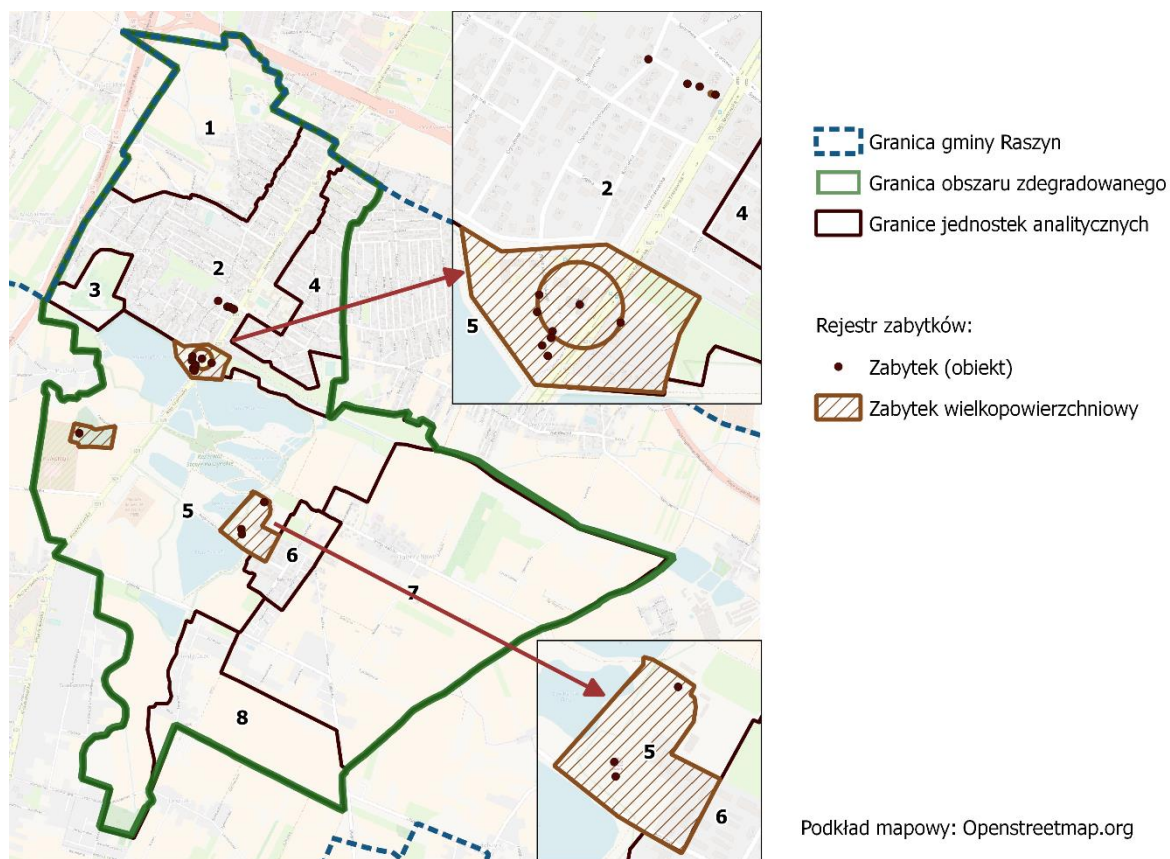
Wskaźnik przedstawiający liczbę zabytków według gminnej ewidencji zabytków z 2010 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniósł w jednostce analitycznej nr 2 - 0,34 a w jednostce nr 5 - 8,75. Dla porównania analogiczny wskaźnik dla całego obszaru zdegradowanego wyniósł 0,24 a dla gminy 0,11.

Tabela 83 Zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomości (stan na dzień 03.07.2017 rok) w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Numer jednostki analitycznej	Liczba zabytków według rejestru zabytków nieruchomości (stan na dzień 03.07.2017 rok)	Liczba zabytków według rejestru zabytków nieruchomości (stan na dzień 03.07.2017 rok w przeliczeniu na 100 mieszkańców)
1	0	0.00
2	16	0.34
3	0	n.d.
4	0	0.00
5	7	8.75
6	0	0.00
7	0	0.00
8	0	0.00
Cały obszar zdegradowany	23	0.24
Gmina	23	0.11

N.d. – nie dotyczy. Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rejestru Zabytków wg Narodowego Instytutu Dziedzictwa, portal internetowy danepubliczne.gov.pl

Rysunek 31. Zabytki (według rejestru zabytków) na obszarze zdegradowanym (stan na dzień 03.07.2017 rok)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rejestru Zabytków wg Narodowego Instytutu Dziedzictwa, podkład mapowy ©autorzy OpenStreetMap.

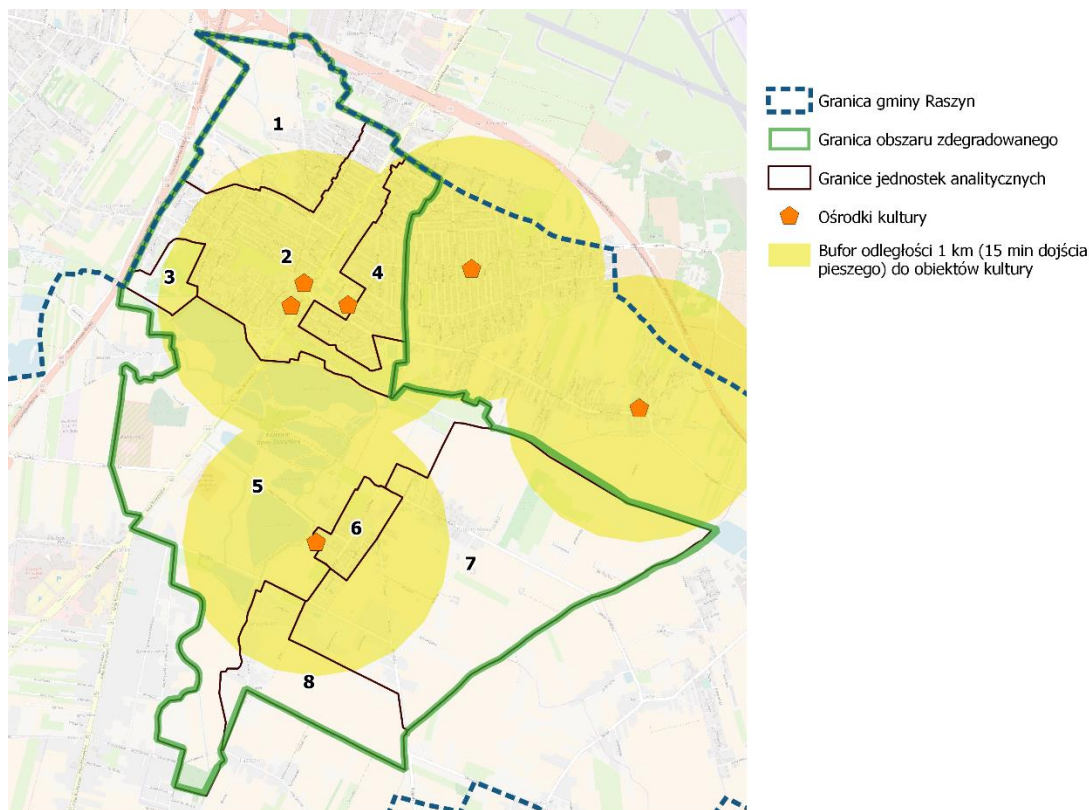
W obszarze zdegradowanym występują 4 obiekty kultury, są to: Galeria Bemark, Gminna Biblioteka Publiczna, Centrum Kultury i jego filia w Falentach. Trzy z nich są zlokalizowane na terenie jednostki nr 2, a jeden na terenie jednostki nr 6. Stanowią one 66,66% wszystkich ośrodków kultury w gminie Raszyn. W przeliczeniu na 100 mieszkańców najwięcej obiektów kultury znajduje się w jednostce nr 6 - 0,16.

Tabela 84 Liczba obiektów kultury w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Numer jednostki analitycznej	Liczba obiektów kultury	Liczba obiektów kultury w przeliczeniu na 100 mieszkańców
1	0	0.00
2	3	0.06
3	0	n.d.
4	0	0.00
5	0	0.00
6	1	0.16
7	0	0.00
8	0	0.00
Cały obszar zdegradowany	4	0.04
Gmina	7	0.03

N.d. - nie dotyczy. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Systemu Informacji Przestrzennej Powiatu Pruszkowskiego, strony internetowej Urzędu Gminy Raszyn

Rysunek 32. Odległość 15 min dojścia pieszego do ośrodków kultury – stan na 2017 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Przestrzennej Starostwa Powiatowego w Pruszkowie, podkład mapowy © autorzy OpenStreetMap.

Liczba podmiotów gospodarczych świadczy o przedsiębiorczości mieszkańców poszczególnych jednostek. Im niższy wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych

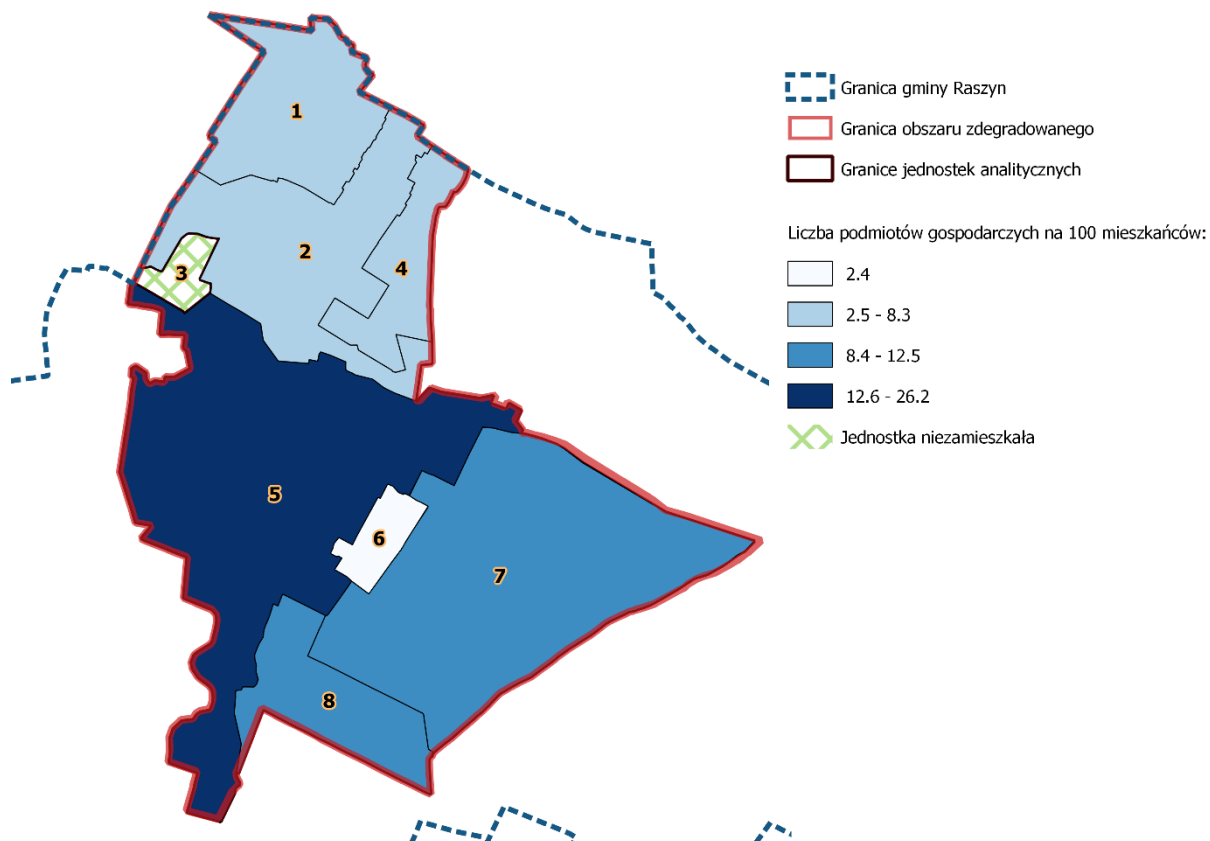
w przeliczeniu na 100 mieszkańców tym sytuacja przedstawia się gorzej. Najniższy wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców osiągnęła jednostka nr 6 - 2,42. Jest to teren, który szczególnie odznacza się od pozostałych jednostek z tego powodu. Przykładowo analogiczny wskaźnik dla całego obszaru zdegradowanego wyniósł 8,13, dla gminy Raszyn 20,10. Następnie wcześniej opisywany wskaźnik był najniższy w jednostce nr 1 - 7,47 oraz w jednostce nr 2 - 8,29.

Tabela 85. Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze zdegradowanym w 2016 r.

Numer jednostki analitycznej	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
1	7,47
2	8,29
3	n.d.
4	8,35
5	26,25
6	2,42
7	9,53
8	12,50
Cały obszar zdegradowany	8,13
Gmina	20,10

N.d. - nie dotyczy. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CEIDG.

Rysunek 33. Podmioty gospodarcze na obszarze rewitalizacji w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CEIDG.

Kolejnym wskaźnikiem ze sfery gospodarczej jest wysokość dochodu w przeliczeniu na 1 podatnika (PIT 36/36L) w 2015 roku. Wskaźnik ten świadczy o zamożności mieszkańców. Najwyższym czyli najbardziej korzystnym wskaźnikiem charakteryzowała się jednostka nr 4 - 95 071,09 zł. Jednak najniższe czyli najmniej korzystne wyniki wskaźnika świadczą degradacji w sferze gospodarczej. Najniższy wskaźnik z obszarów zamieszkałych osiągnęła jednostka nr 5 - 55 443,39 zł, a następnie jednostka nr 8 - 58 585,93 zł. Warto zauważyć jednak, że wskaźnik dla całego obszaru zdegradowanego jest niższy niż wskaźnik dla gminy, a wartość wskaźnika dla obszaru zdegradowanego nie przekroczyły jednostki nr 1, 5, 6, 7, 8.

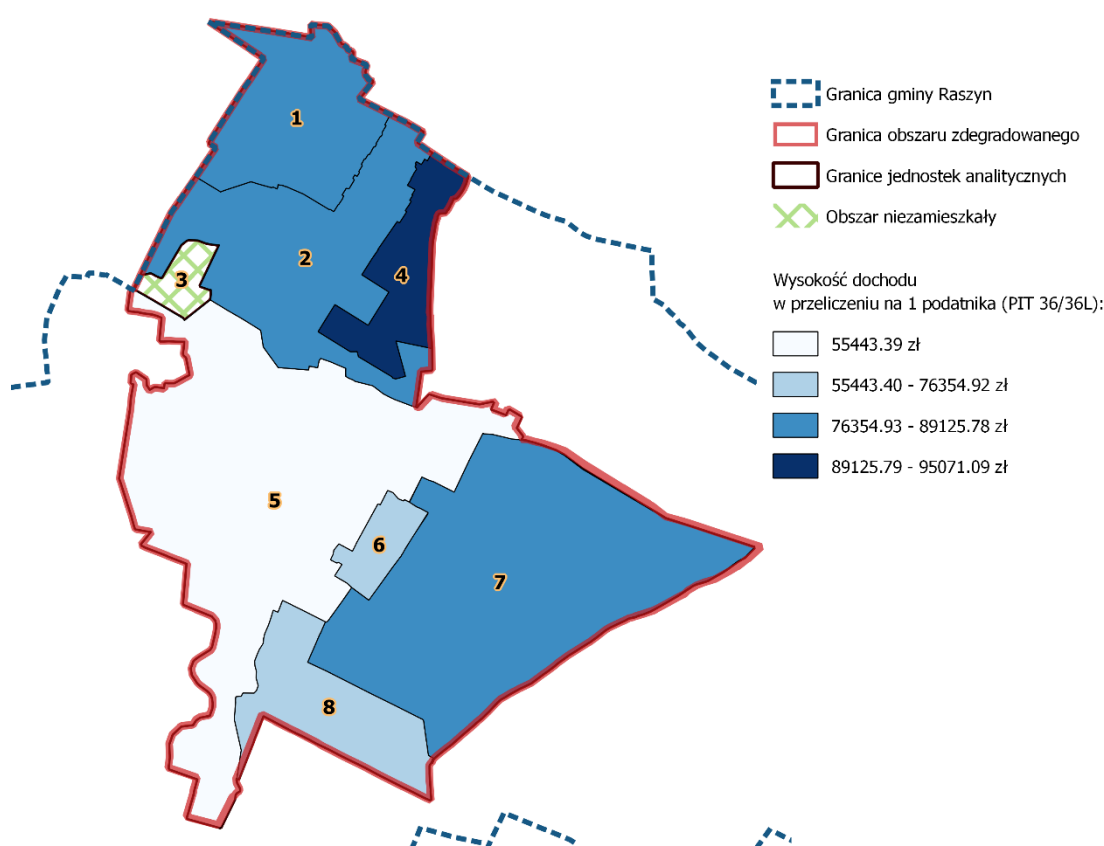
Tabela 86. Wysokość dochodu podatnika PIT 36/36L na obszarze zdegradowanym w 2015 r.

Numer jednostki analitycznej	Wysokość dochodu w przeliczeniu na 1 podatnika (PIT 36/36L)
1	85897.92
2	89125.78
3	n.d.
4	95071.09

Numer jednostki analitycznej	Wysokość dochodu w przeliczeniu na 1 podatnika (PIT 36/36L)
5	55443.39
6	76354.92
7	82417.17
8	58585.93
Cały obszar zdegradowany	88111.11
Gmina	94934.37

N.d. - nie dotyczy. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Skarbowego w Pruszkowie.

Rysunek 34. Wysokość dochodu w przeliczeniu na 1 podatnika PIT 36/36L na obszarze rewitalizacji w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CEIDG.

W 2017 roku według przeprowadzonej inwentaryzacji łącznie na obszarze zdegradowanym występuje 108 działek, na których zlokalizowany jest azbest. Stanowi to 33,23% wszystkich działek z azbestem w gminie Raszyn. Łącznie występują one na 4 z 8 jednostek: nr 1, 2, 4, 5. Najwięcej z nich - 72 występuje w jednostce nr 2 (66,67% wszystkich działek z azbestem w obszarze zdegradowanym), kolejno w jednostce nr 4 - 25 (23,15% wszystkich działek z azbestem w obszarze zdegradowanym). Biorąc pod uwagę wskaźnik liczby działek z azbestem

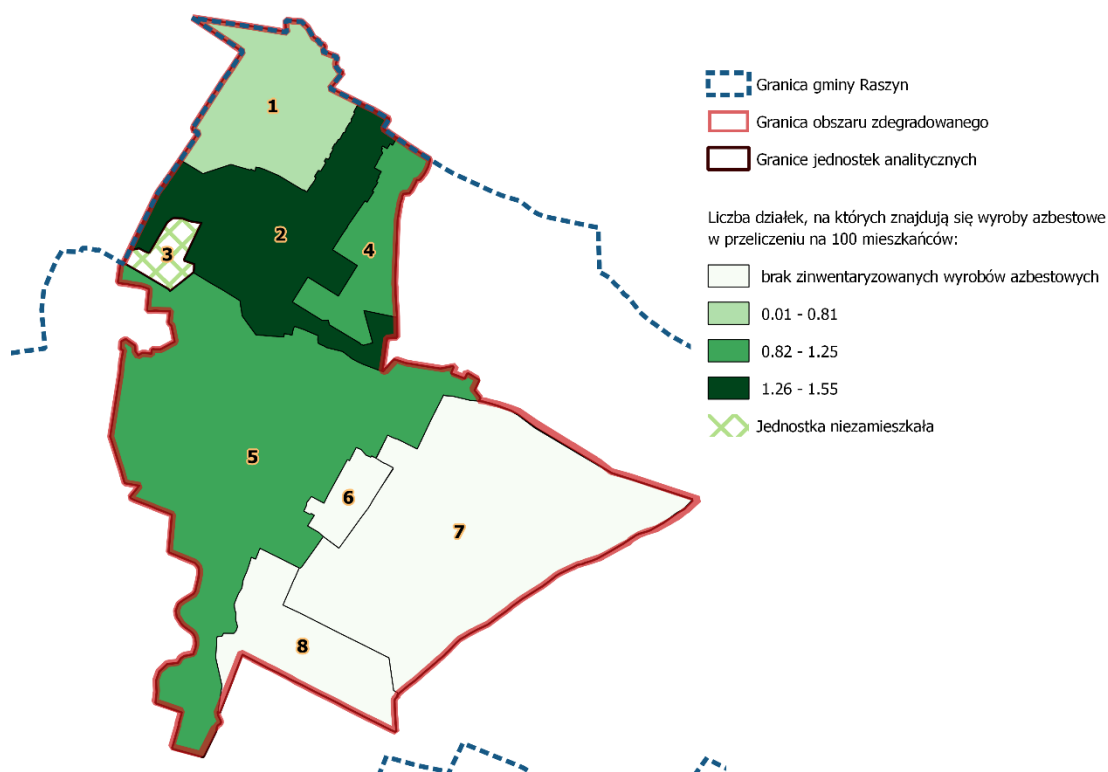
w przeliczeniu na 100 mieszkańców najwyższym wskaźnikiem, czyli najmniej korzystnym charakteryzuje się jednostka nr 2 - 1,53. Następnie jednostka nr 5 - 1,25 oraz jednostka nr 4 - 1,05.

Tabela 87. Liczba działek, na których występują wyroby azbestowe na obszarze zdegradowanym w 2017 r.

Numer jednostki analitycznej	Liczba działek z azbestem	Liczba działek z azbestem w przeliczeniu na 100 mieszkańców
1	9	0.81
2	73	1.55
3	0	n.d.
4	25	1.05
5	1	1.25
6	0	0.00
7	0	0.00
8	0	0.00
Cały obszar zdegradowany	108	0,01
Gmina	325	1.51

N.d. - nie dotyczy. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Raszyn.

Rysunek 35. Występowanie wyrobów azbestowych na obszarze zdegradowanym w 2017 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Raszyn.

Na podstawie powyższej uszczegółowionej diagnozy obszaru zdegradowanego, w podziale na 8 jednostek, dokonano delimitacji obszaru rewitalizacji na podstawie wskaźników syntetycznych.

Poniższa tabela jest zbiorem wykorzystanych wskaźników do delimitacji obszaru rewitalizacji. Kolorem zielonym zostały oznaczone pola, które oznaczają, iż w danej kategorii w jednostce x nie zachodzi degradacja w sferze społecznej. Natomiast kolor czerwony wskazuje występowanie problemów społecznych w danej jednostce.

Jednostkami, w których zanotowano występowanie sytuacji kryzysowej w sferze społecznej jest:

- nr 1 - w sześciu obszarach zanotowano niekorzystne wartości wskaźników
- nr 2 - w dziesięciu obszarach zanotowano niekorzystne wartości wskaźników
- nr 6 - w sześciu obszarach zanotowano niekorzystne wartości wskaźników
- nr 7 - w siedmiu obszarach zanotowano niekorzystne wartości wskaźników
- nr 8 - w siedmiu obszarach zanotowano niekorzystne wartości wskaźników

Tabela 88. Wskazanie wskaźników niekorzystnych od średniej gminy – sfera społeczna cz. I.

Jednostka	Współczynnik obciążenia demograficznego	Liczba cudzoziemców w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców	Odsetek osób bezrobotnych długotrwale	Odsetek bezrobotnych z wykształceniem:						Liczba NGO w przeliczeniu na 100 mieszkańców
					Podstawowym	Gimnazjalnym lub ponadpodstawowym	Zawodowym (zasadniczym, średnim lub licealnym)	Średnim ogólnokształcącym	Wyszym	Bez wykształcenia	
1	degradacja	degradacja	brak degradacji	degradacja	brak degradacji	degradacja	brak degradacji	brak degradacji	degradacja	brak degradacji	degradacja
2	degradacja	degradacja	degradacja	brak degradacji	degradacja	degradacja	degradacja	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji
3	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
4	brak degradacji	degradacja	brak degradacji	brak degradacji	degradacja	degradacja	brak degradacji	degradacja	brak degradacji	degradacja	brak degradacji
5	degradacja	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji
6	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	degradacja	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	degradacja	brak degradacji	brak degradacji
7	degradacja	brak degradacji	brak degradacji	degradacja	brak degradacji	brak degradacji	degradacja	brak degradacji	degradacja	brak degradacji	brak degradacji
8	degradacja	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	degradacja	degradacja	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji

Źródło: opracowanie własne

Tabela 89. Wskazanie wskaźników niekorzystnych od średniej gminy – sfera społeczna cz. II

Jednostka	Liczba osób ze świadczeniami na 100 mieszkańców	Liczba rodzin ze świadczeniami na 100 mieszkańców	Liczba osób w rodzinach ze świadczeniami na 100 mieszkańców	Liczba świadczeń na 100 mieszkańców	Wysokość świadczenia na 1 mieszkańca
1	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji
2	degradacja	degradacja	degradacja	degradacja	brak degradacji
3	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
4	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji
5	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji
6	degradacja	degradacja	degradacja	degradacja	brak degradacji
7	degradacja	brak degradacji	degradacja	degradacja	brak degradacji
8	degradacja	degradacja	degradacja	degradacja	brak degradacji

Źródło: opracowanie własne

Poniższa tabela przedstawia zebrane wskaźniki dotyczące pozostałych sfer rewitalizacji, innych niż sfera społeczna. Występowanie sytuacji kryzysowej zanotowano w jednostkach:

Nr 1 - niekorzystne wartości wskaźników w dwóch sferach (sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna oraz gospodarcza)

Nr 2 - niekorzystne wartości wskaźników we wszystkich sferach

W pozostałych jednostkach degradacja występuje w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, ale tylko odnośnie jednego wskaźnika oraz w sferze gospodarczej.

Tabela 90. Wskazanie wskaźników niekorzystnych od średniej gminy – pozostałe sfery

Jednostka	sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna		sfera gospodarcza		sfera środowiskowa
	Liczba dróg do remontu w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zabytków według gminnej ewidencji zabytków z 2010 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Wysokość dochodu w przeliczeniu na 1 podatnika (PIT 36/36L)	Liczba działek z azbestem w przeliczeniu na 100 mieszkańców
1	degradacja	degradacja	degradacja	degradacja	brak degradacji
2	degradacja	degradacja	degradacja	degradacja	degradacja
3	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
4	brak degradacji	degradacja	degradacja	brak degradacji	brak degradacji
5	brak degradacji	brak degradacji	brak degradacji	degradacja	brak degradacji
6	brak degradacji	degradacja	degradacja	degradacja	brak degradacji
7	brak degradacji	degradacja	degradacja	degradacja	brak degradacji
8	brak degradacji	degradacja	degradacja	degradacja	brak degradacji

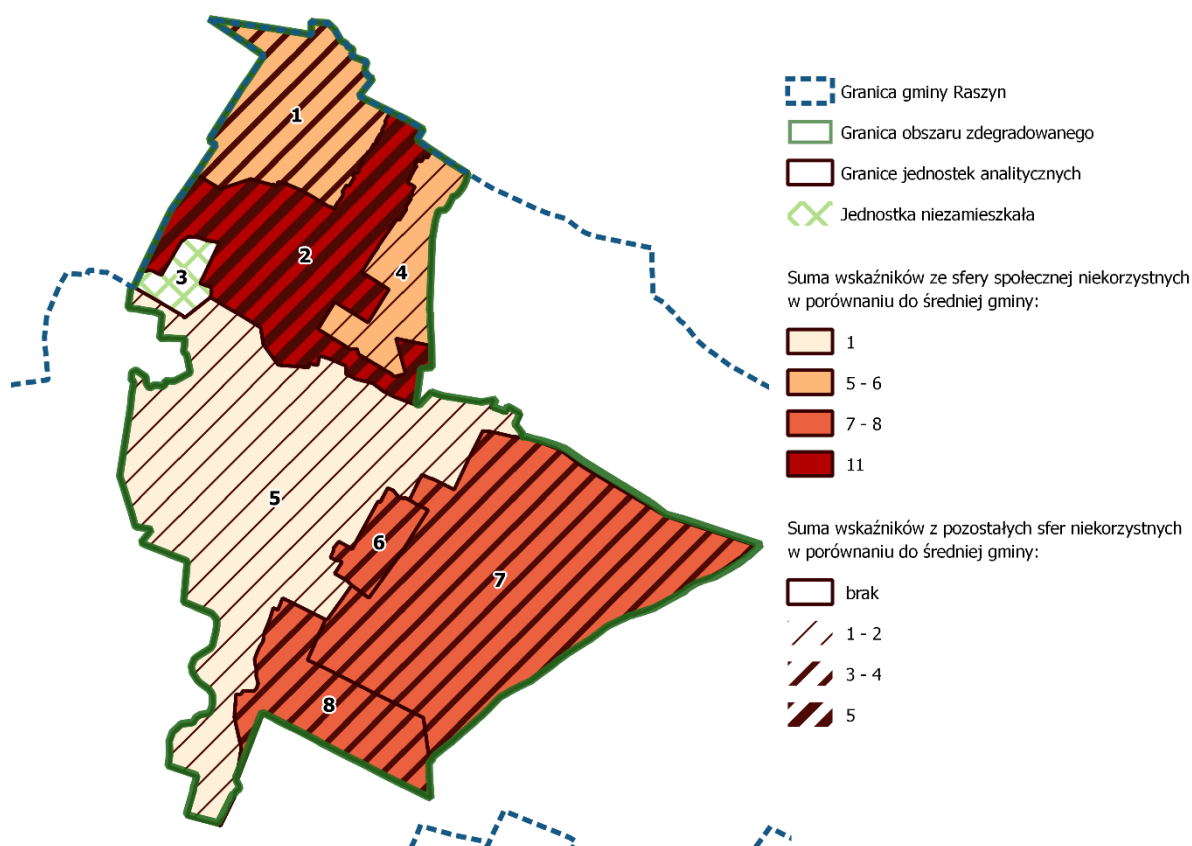
Źródło: opracowanie własne

Tabela 91. Wskazanie liczby wskaźników niekorzystnych w porównaniu do średniej gminy – podsumowanie

Jednostka	Sfera społeczna	sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	sfera gospodarcza	sfera środowiskowa	Łącznie
1	6	2	2	0	10
2	11	2	2	1	16
3	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
4	5	1	1	0	7
5	1	0	1	0	2
6	7	1	2	0	10
7	7	1	2	0	10
8	8	1	2	0	11

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 36. Liczba wskaźników niekorzystnych w porównaniu do średnich gminy - podsumowanie

Źródło: opracowanie własne.

Procesy rewitalizacyjne w pierwszej kolejności obejmują obszar, na którym zdiagnozowano występowanie problemów społecznych, w drugiej kolejności występowanie problemów w pozostałych sferach rewitalizacji. Zważywszy na szczególne znaczenie w rozwoju gminy, historię rozwoju jednostek oraz ich potencjał rozwojowy, dodatkowymi kryteriami wspierającymi wybór obszaru rewitalizacji było skierowanie działań rewitalizacyjnych na poprawę jakościową życia jak największej liczby mieszkańców gminy Raszyn. Dlatego też do rewitalizacji wskazuje się obszar, w którego skład wchodzi jednostki nr 2 i 6. Tereny jednostek 2 i 6 to miejsca, w których występuje degradacja w sferze społecznej oraz nawarstwienie problemów w pozostałych sferach (sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna, gospodarcza i środowiskowa).

8.4. Potencjały rozwojowe

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Raszyn z 2014 roku określa funkcje jakie powinny pełnić określone miejscowości. Zgodnie

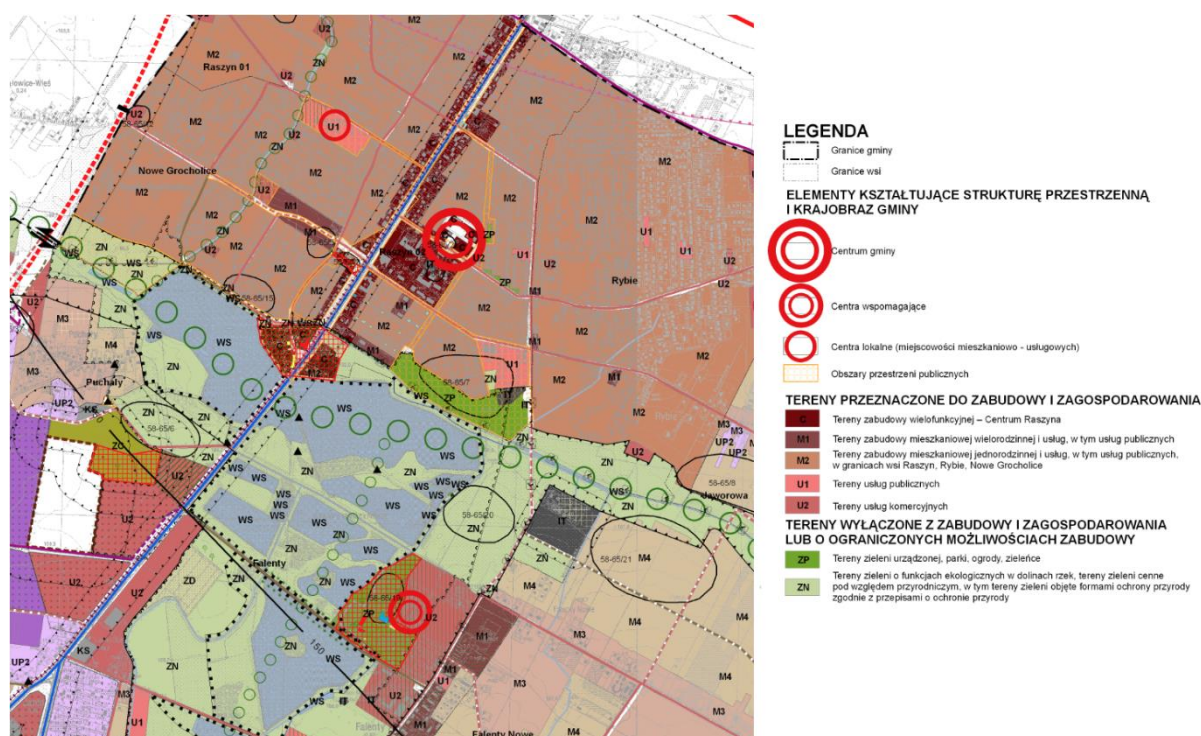
z nim miejscowości Raszyn i Nowe Grocholice powinny dalej stanowić obszar centrum gminy jako ośrodka administracyjnego, politycznego, kulturowego i społecznego. Dodatkowo w miejscowości Falenty należy kontynuować rozwój miejscowości jako ponadlokalnego centrum. Jako cele zagospodarowania przestrzennego w gminie wyznaczono m.in. poprawę jakości życia mieszkańców poprzez wzbogacanie wyposażenia terenów w infrastrukturę społeczną dla zaspokojenia potrzeb oświatowych, zdrowotnych, kulturalnych, rozwój usług sportu i rekreacji. Cel ten łączy się z głównym założeniem rewitalizacji jakim jest „(...) wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki”⁵. Zatem działania rewitalizacyjne na tych jednostkach analitycznych przyczynią się do osiągnięcia celu zawartego w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Raszyn. Jako kierunki zmian w strukturze przestrzennej przyjęto m.in.

- w jednostce nr 2 - teren zabudowy wielofunkcyjnej, teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług, teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług, teren usług publicznych, teren zieleni o funkcjach ekologicznych, teren zieleni urządzonej;
- w jednostce nr 6 - teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług, teren usług komercyjnych i publicznych.

Kierunki zmian cechują się kompleksowym charakterem jednak szczególnie położony jest nacisk na rozwój zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej. Według Wizji Gminy Raszyn w 2020 roku zapisanej w Strategii Rozwoju Gminy Raszyn do 2020 roku pozostanie kilka dużych, specjalistycznych gospodarstw rolnych oraz przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego. Znaczna część gruntów rolnych zostanie przekwalifikowana na tereny inwestycyjne. Nie podejmując działań rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji w przyszłości może dojść do pogłębiania i narastania problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych. Silna antropopresja na obszarze obecnie zdegradowanym przyczyni się do jego jeszcze większej degradacji, co przełoży się na rozwój całej gminy w przyszłości.

⁵ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji

Rysunek 37 Fragment Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Raszyn w 2014 roku

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Raszyn z 2014 roku.

Bezpośrednie znaczenie dla rozwoju jednostki analitycznej nr 2 obejmującej część miejscowości Raszyn i Nowe Grocholice ma sąsiedztwo z Warszawą. Obecne rozlewanie się miast sprawia, że coraz częściej sąsiednie gminy dużych aglomeracji zostają zasiedlane przez mieszkańców większej aglomeracji. Zaczynają one pełnić dla nich funkcję sypialnianą. Dodatkowo struktura demograficzna ulega zmianie. Przyczyną tego zjawiska w przeszłości było rozporządzenie, wedle którego zameldowanie w stolicy mogły uzyskać jedynie „osoby niezbędne ze względu na interes publiczny”. Dlatego też Raszyn stał się miejscem gdzie meldowała się ludność pracująca w Warszawie. Spowodowało to powstanie „mieszanki kulturowej”, która utrzymuje się po dziś dzień. Przykładem tego jest jednostka nr 2, która bezpośrednio sąsiaduje z Warszawą. Zjawisko to wpłynęło na rozluźnienie więzi społecznych oraz korzystanie z infrastruktury przez ponadlokalną ludność. Dodatkowo proces zagospodarowania gminy, który jest długofalowy, nie nadąża za szybkim wzrostem liczby mieszkańców co przekłada się na zwiększenie zapotrzebowania na np. infrastrukturę społeczną. W wyniku tego obecna infrastruktura ulega degradacji, a nowa nie powstaje w tempie w jakim powinna. Przykładowo jednostka nr 2 jest zamieszkała przez 4702 osoby, a na jego obszarze mieszkańców nie ma np. żłobków, które umożliwiają młodym rodzicom szybszy powrót na rynek pracy. Dodatkowo charakter sypialniany tej jednostki uwarunkował formę jego zabudowy jaką jest

zabudowa jednorodzinna. Taka forma warunkuje trudniejsze powstawanie przestrzeni sąsiedzkich, które służą nie tylko kontaktom międzyludzkim, ale także stanowią najczęściej koncentrację infrastruktury sąsiedzkiej takiej jak place zabaw, ławki, oświetlenie (np. w kwartałach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej). Przebiegająca przez jednostkę Aleja Krakowska, która wchodzi w skład drogi wojewódzkiej nr 621 oraz droga ekspresowa S7 i S8, która ogranicza jednostkę nr 2 od zachodu, stanowią nie tylko potencjał komunikacyjny tego obszaru, ale jednocześnie stanowią barierę architektoniczną oraz przestrzenną. Zgodnie z Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Raszyn na lata 2007 - 2015 „(...) na terenie gminy Raszyn nie były wykonywane pomiary hałasu drogowego. Z uwagi na wzrastającą liczbę pojazdów i zwiększające się natężenie ich ruchu można przyjąć, że na terenie charakteryzowanej jednostki (gminy) utrzymywana się będzie tendencja wzrostowa natężenia hałasu związanego z ruchem kołowym.” Wyszczególnione wcześniej drogi z uwagi na rangę są najważniejszymi drogami w gminie dlatego można przypuszczać, że stanowią największe źródło zagrożenia hałasem. Drogi te wpływają także na więzi społeczne mieszkańców tejże jednostki oraz poczucie przynależności do miejsca zamieszkania. Z tego powodu należy podjąć działania na rzecz lokalnej społeczności i rozwoju zagospodarowania ukierunkowanego na zaspokojenie ich potrzeb. Wraz z rozwojem ponadlokalnym (np. istniejące połączenia komunikacyjne) powinien następować rozwój lokalny. Należy wzmocnić poczucie tożsamości lokalnej, zadbać o obiekty świadczące o dziedzictwie tego terenu oraz poprawić zagospodarowanie przestrzenne zarówno sąsiedzkie, jak i lokalne.

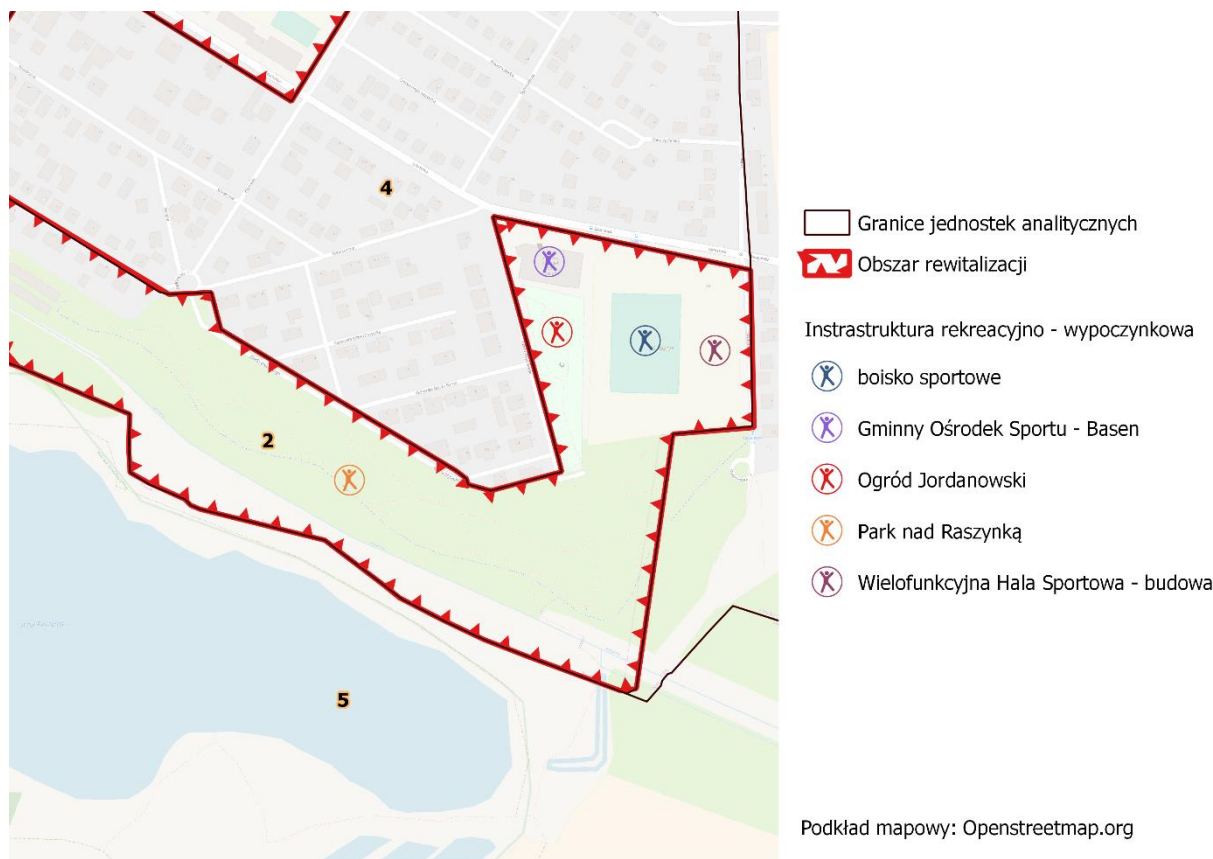
Potencjałem obszaru rewitalizacji jest występowanie licznych mniejszości narodowych. W jednostce nr 2 liczba osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosła 2,38 przy średniej dla gminy 1,65 i 2,11 - średniej dla obszaru zdegradowanego. W jednostce 7 zameldowanych było 0,16 osób w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wielokulturowość wymaga wsparcia działań dwukierunkowych, mających na celu integrację społeczną autochtonów z ludnością napływową i na odwrót. Działania integracyjne, angażujące obie strony mają miejsce szczególnie w szkołach oraz działaniach edukacyjnych podejmowanych np. przez Bibliotekę Publiczną. Osoby osiedlające się w gminie Raszyn prowadzą głównie działalność gospodarczą dotyczącą handlu oraz gastronomii.

W centrum obszaru rewitalizacji, przy Al. Krakowskiej znajdują się najcenniejsze zabytki gminy. W trakcie spotkań z mieszkańcami bardzo często podkreślano znaczenie zabytków w tożsamości lokalnej oraz miejsc pamięci historycznej (np. miejsce bitwy pod Raszynem z 1809 r.). Z perspektywy mieszkańców ważne jest by powstrzymać dalszą degradację budynku Austerii oraz zaadaptować go na cele

społeczne, by mieszkańcy w pełni mogli korzystać z budynku. Stan zabytków w gminie jest bardzo zróżnicowany. Jednakże z punktu widzenia rozwoju obszaru rewitalizacji i przeznaczenia niektórych budynków na cele społeczne, należy uznać je za czynnik rozwojowy.

Na terenie jednostki nr 2 znajduje się również obszar o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym. Jest to Park nad Raszynką, który sąsiaduje od północy z Ogródkiem Jordanowskim i Gminnym Ośrodkiem Sportu, który obejmuje m.in. basen. Obszar ten stanowi koncentrację zagospodarowania o charakterze rekreacyjnym i integracji społecznej. Świadczy o tym to, że obecnie prowadzone są tu prace wzbogacające ofertę. Obecnie u zbiegu ulic Sportowej i Stadionowej trwa budowa Wielofunkcyjnej Hali Sportowej. Jej ranga została doceniona przez Ministra Sportu i Turystyki, który wpisał ją do ogólnokrajowego programu inwestycji o Szczególnym Znaczeniu dla Sportu - Edycja 2016. Jej budowa ma zostać ukończona w połowie 2018 roku. Na parterze hali powstanie wielofunkcyjne boisko, a na piętrze przestrzeń komercyjna. Przestrzeń ta będzie również potencjałem do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą łączyć elementy rekreacji oraz integracji społecznej. Razem z obecnym zagospodarowaniem będzie stanowić kompleks sportowo-wypoczynkowy - Centrum Sportu Raszyn. Już teraz jest to obszar o największej koncentracji obiektów tego typu w gminie i dlatego stanowi strategiczny obszar w jej rozwoju. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Gminy Raszyn do 2020 roku oferta Gminnego Ośrodka Sportu szczególnie skierowana jest do rodzin i osób indywidualnych. Zatem z oferty obecnej i planowanej oferty sportowej będą korzystać mieszkańcy całej gminy, ale przede wszystkim mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Ze względu na charakter użytkowania terenu, miejsce to wyróżnia się potencjałem do działań animacyjnych i aktywizacyjnych, mających na celu integrację społeczną mieszkańców obszaru rewitalizacji. Jest to jedyny tak duży teren otwartej przestrzeni, w którym można organizować wszelkiego rodzaju spotkania na wolnym powietrzu. Mając na uwadze charakter przestrzenno-funkcyjny obszaru rewitalizacji (zabudowa jednorodzinna), miejsce tego rodzaju jest jedynym miejscem w przestrzeni publicznej, gdzie może zachodzić proces integracji społecznej wśród mieszkańców.

Rysunek 38 Infrastruktura rekreacyjno-wypoczynkowa w jednostce analitycznej nr 5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu internetowego Openstreetmap.org, podkład mapowy © autorzy OpenStreetMap.

Szczególną historię rozwoju jako ośrodka lokalnego posiada jednostka nr 6 obejmująca część zurbanizowaną w Falentach. Falenty były częścią Państwowych Gospodarstw Rolnych (PGR), wchodząc w skład zespołu PGR Wilanów (1949-1954). W kolejnych latach został utworzony Ośrodek Szkolenia Rolniczego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie, który był wspierany przez gospodarstwo falenckie (1954-1964). Z dniem 1 lipca 1964 roku Ośrodek Szkolenia Rolniczego Falenty wraz z pałacem i przynależnym gospodarstwem rolnym został przekazany Instytutowi Melioracji i Użytków Zielonych (IMUZ). Z gospodarstwa rolnego Falenty utworzono Rolniczy Zakład Badawczy, podległy Instytutowi Melioracji i Użytków Zielonych. W 1968 roku utworzono Zakład Doświadczalny Melioracji i Użytków Zielonych, który był samodzielną placówką badawczą, prowadzącą prace z zakresu gospodarowania użytkami zielonymi. Obecnie wszystkie tereny i budynki należące niegdyś do Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych są zarządzane przez Instytut Technologiczno-Przyrodniczy, który z dniem 1 stycznia 2010 roku powstał w wyniku połączenia Instytutu Melioracji i Użytków Zielonych oraz Instytutu Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa (IBMER).

Na wybranym obszarze Falent znajdują się bloki mieszkalne należące do Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego. Mieszkańcy bloków to głównie dawni pracownicy Instytutu. Ze względu na dynamicznie zmieniającą się sytuację, osoby te z biegiem czasu coraz bardziej popadały w marazm i poczucie bezradności, na skutek braku perspektyw rozwoju i poprawy sytuacji materialnej. Utrata pracy w niegdyś Instytucie Melioracji i Użytków Zielonych osłabiła szczególnie więzi społeczne. W przeszłości mieszkańcy tego obszaru stanowili jednorodną grupę, która zatrudniona była w większości w powyższym zakładzie. Życie mieszkańców toczyło się zatem i w pracy i w czasie wolnym. Obecnie wraz z rozwojem Instytutu Technologiczno - Przyrodniczego coraz więcej mieszkańców Falent to mieszkańcy napływowi. Z tego powodu niegdyś szczególnie silne więzi społeczne zaczęły zanikać, sąsiedzi nie znają się. Jest to obszar zurbanizowany, na którym w większości zamieszkują osoby w wieku produkcyjnym, o niższym statusie majątkowym, niskim poziomie aktywności mieszkańców, wysokim bezrobociu (najwięcej osób z wykształceniem zawodowym oraz podstawowym), korzystające w dużej mierze zasiłków pomocy społecznej. Zgodnie z Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raszyn na lata 2012 - 2025 „pomoc społeczna powinna być kierowana do poszczególnych rejonów gminy, ze zwróceniem szczególnej uwagi na m.in. Falenty.” Zgodnie z Planem Odnowy Falent, o którym mowa w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, priorytetem działań rozwojowych dla tego terenu jest:

- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i dóbr kultury,
- poprawa połączeń komunikacyjnych z okolicznymi miejscowościami, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej,
- zwiększenie oferty rekreacyjnej i kulturalnej dla mieszkańców Falent.

Teren Falent został określony w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako centrum wspomagające. Celem powstania takiego centrum jest dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców oraz ukształtowanie obszarów przestrzeni publicznych, które będą stymulować rozwój i ożywienie społeczne centrum w poszczególnych miejscowościach.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na Podobszary, w tym Podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. Obszar rewitalizacji wyznaczony w ramach delimitacji (jednostka nr 2,5,7) posiadają łącznie powierzchnię 1,96 km², co stanowi 4,47% powierzchni gminy oraz zamieszkiwany jest przez 5321 osób czyli 24,76% mieszkańców gminy.

Obszar rewitalizacji obejmuje fragmenty miejscowości Raszyn i Nowe Grocholice (jednostka nr 2), oraz część zurbanizowaną Falent (jednostka nr 6).

W skład obszaru rewitalizacji wchodzi 3 jednostki analityczne:

1. Jednostka 2 (część miejscowości Raszyn i Nowe Grocholice):

Jednostka nr 2	
Raszyn	
Nazwa ulicy	Numer budynku
Adama Mickiewicza	1, 2A
Aleja Krakowska	1, 2, 2A, 2B, 2C, 3, 4, 4A, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 11A, 12, 12A, 13, 14, 14A, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 20A, 20B, 21, 22, 22A, 23, 24, 24A, 24B, 25, 26, 27A, 27B, 27C, 28, 29, 29A, 30, 30A, 31, 31A, 31B, 31C, 31D, 32, 32A, 32B, 33, 33A, 33B, 34, 34A, 35, 35A, 36, 36A, 36B, 37, 38, 38A, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 46A, 47, 48, 49, 50, 51, 51B, 52, 52A, 53, 54, 54A, 55, 56, 57, 57A, 58, 59, 59A, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 67A, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 99A, 101, 103, 105, 107, 109, 109A, 109B, 109C, 111, 113, 113A, 113B, 113B,
Bliska	1, 2, 3, 4, 4A, 5, 6, 7, 8, 9, 9A, 10, 10A, 11, 12
Brzozowa	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8
Cypriana Godebskiego	1, 1A, 1B, 1C, 2, 2A, 3, 3A, 4, 5, 6, 7, 7A, 8, 8A, 9, 11, 11A, 12, 12A, 13, 13A, 14, 15, 15A, 15B, 16, 17, 17A, 18, 18A, 19, 19A, 19B, 21, 22A, 22B, 22C, 22D, 22E, 22F, 24, 25, 27, 27A, 28, 29, 30, 30A, 31, 32, 33, 34, 34A, 34B, 35, 36S, 37, 38, 39, 39A, 41, 41A, 42, 43, 44, 44B, 45, 46, 46/1, 46/2, 46A, 47, 47A, 47B, 48, 49, 50, 52, 52A, 53, 55, 55A, 55B, 56, 57, 57A, 58, 59, 61, 61A, 61B, 62, 63, 64, 64A, 65, 67, 67A, 67B, 68, 69, 70, 70A, 70B, 71, 71A, 71B, 72, 73, 73A, 74, 74A, 75, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 82A, 83, 85
Dobra	1, 2, 3, 4
Dolna	1, 1A, 1B, 2, 2A, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 8A, 9, 9a, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 15A, 16, 17, 17A, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 23A, 24, 26, 26A
Finałowa	7, 9, 13
Fryderyka Chopina	2
Graniczna	2
Grocholicka	1, 1A, 1B, 2, 2A, 2B, 3, 3A, 3B, 3C, 4, 5, 5A, 6, 7, 8, 8A, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 15A, 15B, 16, 16A, 17, 18, 19, 19A, 20, 21, 22, 22A, 23, 24, 26, 28, 30, 30S
Jana Matejki	1, 1A, 2, 3, 4, 5, 6, 6A, 7, 8, 9, 11, 11A
Jesienna	
Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego	1, 2, 2A, 4, 6, 8, 10, 12, 16
Kościelna	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12
Krótką	1, 2, 3, 3B, 3C, 3D, 3E, 4, 6, 8, 10, 12, 12A
Księża	18, 18a, 20

Józefa Poniatowskiego	
Lipowa	1A, 2, 2A, 3, 3A, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Łączna	4,8,10
Łąkowa	1, 1A, 2, 2A, 2C, 2D, 3, 4, 4A, 5, 5A, 6, 7, 7A, 8, 9, 9A, 10, 11A, 12, 12A, 14, 15, 16, 16A, 17, 19, 20, 21, 23, 23A, 25, 27, 29, 31, 31A, 33, 33A, 35
Michała Sokolnickiego	1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 25, 25A, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 43
Mieczysława Stowikowskiego	1, 1A, 3, 3A, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
Młynarska	1, 2, 2A, 2B, 2C, 4, 6
Mokra	1, 1A, 2, 2A, 4, 6, 8
Na Skraju	115, 117
Nadrzeczna	2, 2A, 4, 6, 6A, 6B, 6C, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26
Niska	1, 2, 2A, 2B, 3, 3A, 4, 5, 6, 6A, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 14a, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 21A, 22, 23, 23A, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41
Ogrodowa	1, 2, 2A, 2B, 2C, 3, 3A, 4, 5, 6, 6A, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 20, 22A, 22B,
Pastelowa	2, 4
Polna	1, 1A, 2, 2A, 3, 4, 4A, 4B, 4C, 5, 5A, 6, 6A, 7, 7A, 8, 9, 10, 10A, 11,
Poprzeczna	1, 2, 3, 4, 4A, 6, 8
Projektowana	1A, 4, 4A, 5, 6, 7, 7A, 8, 9, 10, 10A, 11, 12, 12A, 13, 13A, 14
Prosta	1, 2, 3, 3A, 4, 5, 5A, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18
Pruszkowska	1, 2, 3, 3A, 4, 5, 6, 7, 7A, 7B, 8, 8A, 9, 10, 11, 11A, 11B, 12, 13, 13A, 13B, 14, 14A, 16, 16A, 17, 17A, 18, 19, 20, 21B, 21C, 22D, 23, 24, 24A, 26, 26A, 26B, 26C, 26D, 28, 28A, 30, 30A, 32, 32A, 36, 36A, 38, 38A, 40, 42, 42A, 44, 46, 48, 50
Sasanki	2
Słoneczna	1, 2A
Sportowa	1A, 1B, 1C, 1D, 30
Stefana Żeromskiego	1, 2, 3, 4, 4A, 4B, 5, 7, 7A, 8A
Szkolna	1, 1A, 2A, 2B, 3, 3A
Tadeusza Kościuszki	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 7A, 8, 9, 12
Zacisze	1, 3, 3A, 5, 7, 11, 11A, 13, 13A, 17, 25
Unii Europejskiej	1, 2, 3, 5
Wąska	1, 1A, 1B, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10
Wiosenna	1, 2, 2A, 3, 4

Władysława Broniewskiego	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11
Władysława Reymonta	1, 2, 4, 5, 6, 6A, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 14A, 15, 16, 16A, 16B, 17, 18, 19
Wodna	1, 2, 2A, 3, 4, 4A, 5, 6, 7, 7A, 8, 8A, 9, 10, 11, 11b, 12, 13, 15, 16, 16a, 17, 19, 22, 24
Wolska	1, 2, 3, 4, 5, 6
Wschodnia	3
Wysoka	1, 2, 4, 6, 7, 8, 8A, 9, 11, 12, 12A, 14, 14A, 16, 18, 20, 20A, 21, 21A, 22, 22A, 23, 23A, 24, 24A, 24B, 25, 26, 26A, 27, 28, 28A, 29, 30A
Zielona	2, 4, 4A, 5, 6, 7, 7A, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 20, 22, 26, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 36A, 37, 38, 39, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52
Nowe Grocholice	
Nazwa ulicy	Numer budynku
Aleja Partyzantów	2, 4, 6, 7, 8, 8A, 8B, 8C, 8D, 9, 10, 11, 12, 13, 13A, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 25A, 26, 26A, 27, 28, 31, 33, 33A, 35, 39, 39A, 42, 44, 49, 50, 51A, 55, 59, 61, 63, 65A, 65B, 67
Błotna	1, 2, 2A, 3, 3A, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 10A, 12
Ciasna	1, 1A, 2, 2A, 3, 4, 5, 7, 9, 9A
Dolna	25, 27, 28, 29, 29A, 30, 31, 31A, 31B, 32, 33, 34, 34A, 34B, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42
Dzika	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Generała Władysława Sikorskiego	1, 2, 3, 3A, 4, 4A, 5, 6, 7, 7A, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 17A, 18, 19, 20, 21, 22, 22A, 23, 26, 28, 29, 30,
Henryka Sienkiewicza	4, 6, 8, 8A, 10, 10A, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 18A, 19, 20, 21, 22, 22A, 24, 24A, 24B, 25, 26, 26A, 27, 28, 31
Jesienna	33, 35, 36, 36A, 36B, 37, 38, 39, 40, 42, 42A, 44, 47, 48, 50, 52, 54
Księżycowa	14, 16
Ludwika Waryńskiego	1, 1A, 1B, 1C, 1D, 2, 2A, 3, 3A, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 9A, 10, 11, 11A, 12, 12A, 13, 14, 14A, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 23A, 24, 25, 25A, 25B, 26, 27, 27A, 27B, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 40A, 40B, 41, 42, 43, 43A, 45, 46, 47, 47A, 48, 49, 49A, 50, 50A, 51, 51A, 51B, 51C, 52, 53, 53A, 54, 55, 56, 56A, 57, 57A, 5A, 5B, 6, 60, 60A, 60B, 61, 62, 62A, 62B, 64, 66
Mikołaja Kopernika	2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14
Popularna	1, 3, 5, 7, 9, 17, 18, 19
Pruszkowska	41, 41A, 43, 45, 47
Robotnicza	1, 1A, 2, 4
Moniuszki	1, 2, 4, 5, 6, 7, 7A, 7B, 8, 9, 10, 11, 12, 14
Stawowa	1, 1A, 1B, 1C, 1D, 2, 3, 3A, 3B, 4, 4A, 4B, 5, 5A, 6, 6A, 6B, 6C, 7, 7A, 7B, 10, 11, 11A, 12, 12A, 12C, 12D, 13, 13A, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 21A, 22, 23, 23A, 25, 27,
Trakt Grocholicki	52, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 62, 64, 65, 66, 66A, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 873A, 74, 75, 75A, 77, 79, 80

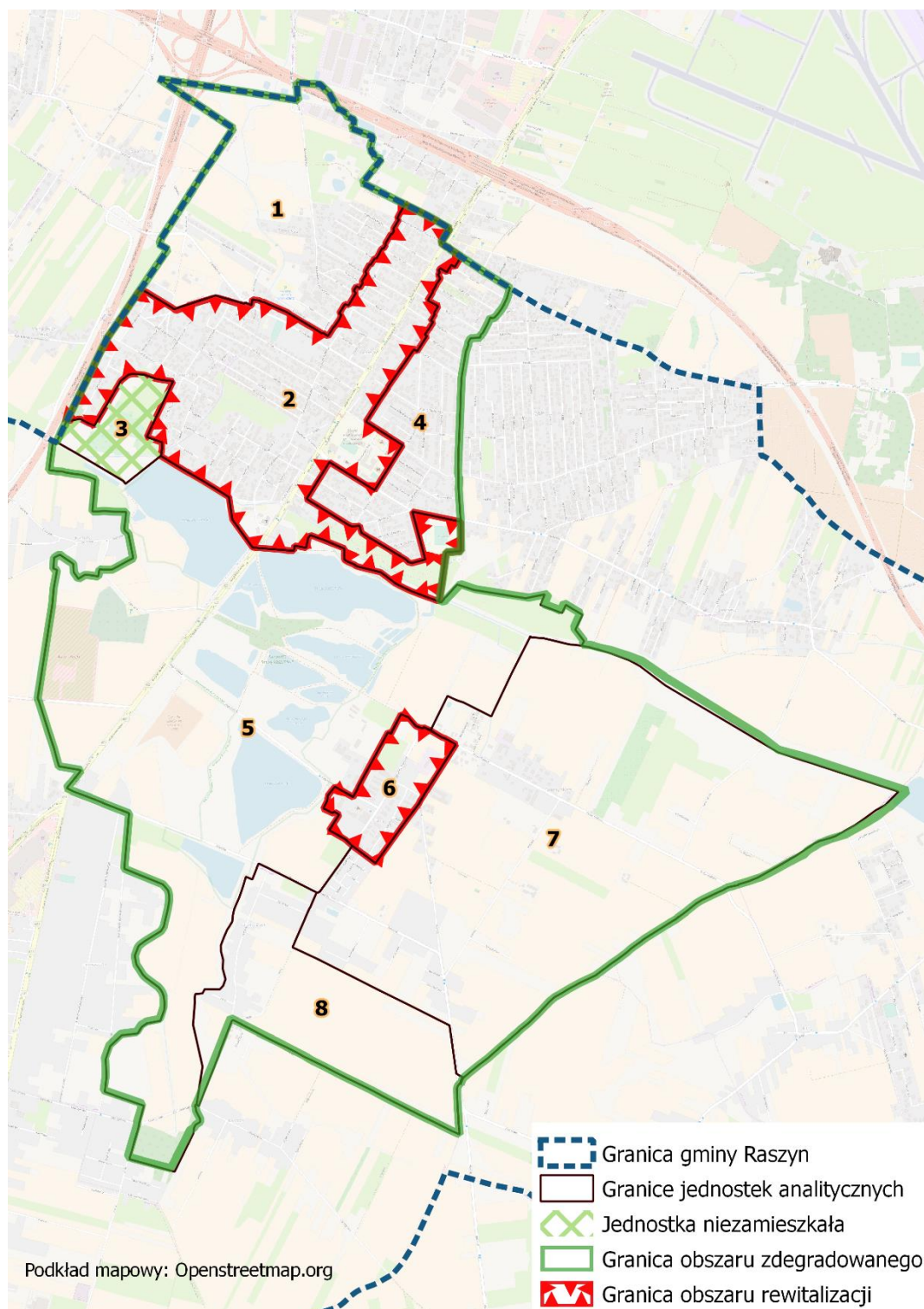
Wiejska	1, 2, 3, 4, 6
Własna	1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11

2. Jednostka nr 6 (część miejscowości Falenty)

Jednostka nr 7	
Falenty	
Nazwa ulicy	Numer budynku
Aleja Hrabaska	2, 4, 4a
Azalii	2, 3, 4, 5, 6, 7
Kaczeńcowa	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 21
Magnolii	1, 3
Wrzosowa	2, 3, 4, 5, 6
Zygmunta Opackiego	13, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 46A, 48, 50

Podjęcie odpowiednich działań na wskazanym obszarze rewitalizacji przyczyni się do poprawy jakości życia, zahamowania zjawisk negatywnych w sferze społecznej oraz ożywienia życia gospodarczego (w tym wzrostu dochodów osób fizycznych prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą). Dodatkowo wzmocni tożsamość lokalną mieszkańców. Uporządkowanie sytuacji przestrzennej, a tym samym wprowadzenie ładu przestrzennego pozwoli powstrzymać zjawisko degradacji przestrzennej i środowiskowej, w tym w odniesieniu do obiektów dziedzictwa kulturowego rewitalizowanego obszaru. Działania rewitalizacyjne pozwolą na uporanie się z obecnymi problemami gminy, które prawdopodobnie bez nich ulegną pogłębieniu. Planowany rozwój inwestycyjny gminy Raszyn powinien łączyć się z rozwojem społeczności oraz lokalnego zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem poprawy jakości środowiska szczególnie w obrębach układów komunikacyjnych. Przyczyni się do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej i poprawy wizerunku gminy, zarówno wśród jej mieszkańców, jak i osób z zewnątrz. Dodatkowo działania rewitalizacyjne, które z natury są prowadzone jak najbliżej lokalnej społeczności również z włączeniem jej w nie pozwolą na jak najszybsze odczucie ich pozytywnych działań. Wpłyną także na budowanie społeczeństwa obywatelskiego, które ma istotne znaczenie w rozwoju gminy.

Rysunek 39. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne, podkład mapowy © autorzy OpenStreetMap.

Spis tabel

Tabela 1. Uzasadnienie podziału jednostek administracyjnych na sześć obszarów analitycznych.....	7
Tabela 2. Liczba ludności w gminie Raszyn w latach 2010-2015	8
Tabela 3. Liczba ludności gminy Raszyn w poszczególnych sołectwach i osiedlach w latach 2011-2015	9
Tabela 4. Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2010-2015	10
Tabela 5. Ludność w podziale na grupy wieku (%) na tle wojewódzkim i krajowym w latach 2010-2015	11
Tabela 6. Ludność w podziale na grupy wieku w gminie Raszyn w 2016 roku	11
Tabela 7. Wskaźniki obciążenia demograficznego gminy Raszyn w latach 2010-2014.....	12
Tabela 8. Przyrost naturalny na 1000 ludności	13
Tabela 9. Saldo migracji krajowych w latach 2010-2014	13
Tabela 10. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2010-2014	13
Tabela 11. Osoby korzystające z pomocy na podstawie ustawy o pomocy społecznej w 2015 roku według miejscowości.....	14
Tabela 12. Charakterystyka rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 roku z uwzględnieniem liczby i wysokości świadczeń	15
Tabela 13. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej w gminie Raszyn w latach 2010-2014.....	16
Tabela 14. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej wg powodów w latach 2013-2014.....	17
Tabela 15. Mieszkania komunalne i liczba wniosków mieszkaniowych w gminie Raszyn w latach 2013-2014	17
Tabela 16. Wielkość pomocy w zakresie dożywiania w gminie Raszyn w 2015 roku.....	18
Tabela 17. Świadczenia rodzinne w gminie Raszyn w latach 2010-2014.....	18
Tabela 18. Wartość świadczeń rodzinnych w tys. zł w gminie Raszyn w latach 2010-2014	18
Tabela 19. Stopa bezrobocia w latach 2010-2014	19
Tabela 20. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2015	19
Tabela 21. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w gminie Raszyn w latach 2010-2015 w procentach	20
Tabela 22. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w latach 2010-2015	20
Tabela 23. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wg płci w gminie Raszyn w latach 2010-2015	21
Tabela 24. Struktura bezrobocia w gminie Raszyn w 2015 roku.....	22
Tabela 25. Struktura wykształcenia bezrobotnych w gminie Raszyn w 2015 roku	24
Tabela 26. Struktura bezrobocia wg wieku stan na 31.12.2015	25
Tabela 27. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie na koniec grudnia 2015r.	25
Tabela 28. Stan organizacji przedszkoli publicznych w roku szkolnym 2014/2015	26
Tabela 29. Stan organizacji przedszkoli niepublicznych oraz niepublicznych punktów przedszkolnych w roku szkolnym 2014/2015	26
Tabela 30. Liczba szkół podstawowych i uczniów w szkołach podstawowych w latach 2010-2015 ...	29
Tabela 31. Liczba gimnazjów i uczniów w gimnazjach w latach 2010-2015	29
Tabela 32. Liczba dzieci w szkołach w Raszynie w roku szkolnym 2014/2015.....	30
Tabela 33. Wyniki sprawdzianu w 2015 r. na zakończenie nauki w szkole podstawowej na tle wyników w powiecie pruszkowskim i województwie mazowieckim (średni wynik % szkoły)	31
Tabela 34. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2015 roku na zakończenie nauki w gimnazjum na tle wyników w powiecie pruszkowskim i województwie mazowieckim (średni wynik % szkoły)	32

Tabela 35. Liczba uczestników biorących udział w zajęciach stałych organizowanych przez Centrum Kultury Raszyn w podziale na obszary	32
Tabela 36. Liczba uczniów niepromowanych w szkołach podstawowych i w gimnazjum w gminie Raszyn w roku szkolnym 2014/15	34
Tabela 37. Działalność edukacyjna Biblioteki Publicznej - stan na 31.12.2015 r.	35
Tabela 38. Liczba aktywnych użytkowników bibliotek w gminie Raszyn w 2016 roku wg obszarów analizy	36
Tabela 39. Statystyki zdarzeń na terenie gminy Raszyn w 2015 roku	39
Tabela 40. Liczba przestępstw w gminie Raszyn w 2015 roku w poszczególnych sołectwach i osiedlach	41
Tabela 41. Procedury „Niebieskiej karty” w gminie Raszyn w latach 2010-2015	42
Tabela 42. Frekwencja wyborcza w latach 2014-2015	44
Tabela 43. Frekwencja w wyborach samorządowych w gminie Raszyn w 2014 roku	44
Tabela 44. Podmioty gospodarcze w gminie Raszyn w latach 2010-2015	46
Tabela 45. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w latach 2010-2015 ..	46
Tabela 46. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej wg sektorów w gminie Raszyn w latach 2010-2015	47
Tabela 47. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 2010-2015	47
Tabela 48. Liczba nowo powstałych podmiotów gospodarczych w gminie Raszyn wg sektorów w 2015 roku	48
Tabela 49. Dochody podatników prowadzących działalność gospodarczą w 2015 r.	50
Tabela 50. Podmioty gospodarcze wg form organizacji w 2015 w gminie Raszyn	52
Tabela 51. Podmioty gospodarcze wg wielkości w gminie Raszyn w 2015 roku	53
Tabela 52. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007 w gminie Raszyn (stan na 2015 r.)	54
Tabela 53. Mieszkania oddane do użytku w latach 2010-2015	56
Tabela 54. Zasoby mieszkaniowe w gminie Raszyn w latach 2010-2014	57
Tabela 55. Osoby korzystające z instalacji (%) w latach 2010-2014	58
Tabela 56. Punkty poboru - sieć wodno - kanalizacyjna, sieć wodna i sieć kanalizacyjna - stan na 18.08.2016	59
Tabela 57. Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomości w gminie Raszyn (stan na 03.07.2017 rok)	60
Tabela 58. Przestrzenie publiczne w gminie Raszyn w podziale na obszary analityczne	61
Tabela 59. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Raszyn w 2014 roku ..	65
Tabela 60. Powierzchnia dzikich wysypisk w 2015 r. w gminie Raszyn	66
Tabela 61. Respondenci według płci i wieku	68
Tabela 62. Respondenci według sytuacji zawodowej	68
Tabela 63. Respondenci według miejsca zamieszkania	68
Tabela 64. Ocena gminy jako miejsca zamieszkania	69
Tabela 65. Najważniejsze problemy społeczne gminy (pytanie wielokrotnego wyboru)	69
Tabela 66. Lokalizacje poszczególnych typów problemów (pytanie wielokrotnego wyboru)	70
Tabela 67. Wskazania na problemy w poszczególnych jednostkach terytorialnych (pytanie wielokrotnego wyboru)	71
Tabela 68. Grupy, które powinny być zdaniem Respondentów głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych w ich miejscu zamieszkania (pytanie wielokrotnego wyboru)	71
Tabela 69. Przypisanie wag do poszczególnych wskaźników w sferze społecznej	75
Tabela 70. Wartości ważonych wskaźników wystandaryzowanych w sferze społecznej	79

Tabela 71. Wartości wskaźnika wystandaryzowanego w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej	81
Tabela 72. Wartości wskaźników wystandaryzowanych w sferze środowiskowej	81
Tabela 73. Wartości wskaźnika wystandaryzowanego w sferze gospodarczej	82
Tabela 74. Zestawienie wskaźników sumarycznych dla analizowanych sfer	82
Tabela 75. Uzasadnienie podziału obszaru zdegradowanego na 9 jednostek analitycznych	85
Tabela 76. Liczba ludności z podziałem na grupy wiekowe na terenie zdegradowanym w 2016 r. ...	87
Tabela 77. Liczba osób bezrobotnych na obszarze zdegradowanym w 2016 r.	88
Tabela 78. Odsetek osób bezrobotnych w podziale na stopień wykształcenia na obszarze zdegradowanym w 2016 r.	90
Tabela 79. Świadczenia i świadczeniobiorcy pomocy społecznej na obszarze zdegradowanym w 2015 r.	91
Tabela 80. Liczba organizacji pozarządowych (NGO) na obszarze rewitalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców - stan na 2017 r.	94
Tabela 81. Drogi do remontu na obszarze zdegradowanym w 2017 r.	96
Tabela 82. Dostęp do przystanków autobusowych w poszczególnych jednostkach	98
Tabela 83. Zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych (stan na dzień 03.07.2017 rok) w przeliczeniu na 100 mieszkańców	99
Tabela 84. Liczba obiektów kultury w przeliczeniu na 100 mieszkańców	101
Tabela 85. Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze zdegradowanym w 2016 r.	102
Tabela 86. Wysokość dochodu podatnika PIT 36/36L na obszarze zdegradowanym w 2015 r.	103
Tabela 87. Liczba działek, na których występują wyroby azbestowe na obszarze zdegradowanym w 2017 r.	105
Tabela 88. Wskazanie wskaźników niekorzystnych od średniej gminy - sfera społeczna cz. I.	107
Tabela 89. Wskazanie wskaźników niekorzystnych od średniej gminy - sfera społeczna cz. II	108
Tabela 90. Wskazanie wskaźników niekorzystnych od średniej gminy - pozostałe sfery	109
Tabela 91. Wskazanie liczby wskaźników niekorzystnych w porównaniu do średniej gminy - podsumowanie	109

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy	3
Rysunek 2. Podział gminy Raszyn na sołectwa i osiedla	5
Rysunek 3. Obszary analityczne	6
Rysunek 4. Dynamika zmian ludności w latach 2011-2015	10
Rysunek 5. Liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS na 1000 mieszkańców	16
Rysunek 6. Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	23
Rysunek 7. Lokalizacja publicznych placówek oświatowych - przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum w gminie Raszyn w 2017 roku	28
Rysunek 8. Liczba uczestników zajęć statych organizowanych przez Centrum Kultury w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	33
Rysunek 9. Liczba aktywnych użytkowników bibliotek w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	36
Rysunek 10. Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	41
Rysunek 11. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	49
Rysunek 12. Średnia wysokość dochodu osób prowadzących działalność gospodarczą oraz rozliczających się PIT 36 i PIT 36L	51
Rysunek 13. Powierzchnia skwerów i placów zabaw na 1 mieszkańca	62

Rysunek 14. Obiekty kultury w gminie Raszyn - stan na 2017 r.	63
Rysunek 15. Masa istniejących odpadów azbestowych (Mg)	65
Rysunek 16. Powierzchnia dzikich wysypisk w 2015 r. w gminie Raszyn	66
Rysunek 17. Występowanie problemów społecznych - wskazania respondentów	72
Rysunek 18. Występowanie problemów sferze przestrzenno-funkcjonalnej - wskazania respondentów	72
Rysunek 19. Występowanie problemów w sferze technicznej - wskazania respondentów	73
Rysunek 20. Występowanie problemów w sferze gospodarczej - wskazania respondentów	73
Rysunek 21. Występowanie problemów w sferze środowiskowej - wskazania respondentów	74
Rysunek 22. Podział obszaru zdegradowanego na jednostki analityczne	86
Rysunek 23. Liczba ludności w wieku 60+ na obszarze zdegradowanym w 2016 r.	88
Rysunek 24. Osoby bezrobotne mieszkające na obszarze zdegradowanym w 2016 r.	89
Rysunek 25. Liczba i wysokość świadczeń pomocy społecznej na obszarze zdegradowanym w 2015 r.	92
Rysunek 26. Liczba świadczeniobiorców na obszarze zdegradowanym w 2015 r.	93
Rysunek 27. Organizacje pozarządowe na obszarze rewitalizacji w 2017 r.	94
Rysunek 28. Odległość 15 minut dojścia pieszego od publicznych placówek oświatowych na obszarze zdegradowanym w 2017 roku	95
Rysunek 29. Drogi do remontu na obszarze zdegradowanym w 2017 r.	97
Rysunek 30. Odległość od przystanków autobusowych - stan na 05.07.2017 r.	98
Rysunek 31. Zabytki (według rejestru zabytków) na obszarze zdegradowanym (stan na dzień 03.07.2017 rok)	100
Rysunek 32. Odległość 15 min dojścia pieszego do ośrodków kultury - stan na 2017 r.	101
Rysunek 33. Podmioty gospodarcze na obszarze rewitalizacji w 2016 r.	103
Rysunek 34. Wysokość dochodu w przeliczeniu na 1 podatnika PIT 36/36L na obszarze rewitalizacji w 2015 r.	104
Rysunek 35. Występowanie wyrobów azbestowych na obszarze zdegradowanym w 2017 r.	105
Rysunek 36. Liczba wskaźników niekorzystnych w porównaniu do średnich gminy - podsumowanie	110
Rysunek 37. Fragment Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Raszyn w 2014 roku	112
Rysunek 38. Infrastruktura rekreacyjno-wypoczynkowa w jednostce analitycznej nr 5	115
Rysunek 39. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji	121